

TEKİRDAĞ MERKEZ İLÇE KIYI ŞERİDİ
REKREASYON POTANSİYELİNİN BELİRLENMESİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Derya SERBEST ŞİMŞEK
YÜKSEK LİSANS TEZİ

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
Danışman: Prof. Dr. ASLI B. KORKUT
TEKİRDAĞ, 2007

T.C.
NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEKİRDAĞ MERKEZ İLÇE KIYI ŞERİDİ REKREASYON POTANSİYELİNİN BELİRLENMESİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Derya SERBEST ŞİMŞEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Prof. Dr. Aslı B. KORKUT

Tekirdağ, 2007

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÇİZELGE LİSTESİ	III
ŞEKİL LİSTESİ	V
EKLER.....	VII
ÖZET	VIII
ABSTRACT	IX
TEŞEKKÜR.....	X
1. GİRİŞ	1
2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK BİLDİRİŞLERİ	4
2.1. Kıyı Tanım ve Kavramları	4
2.2. Rekreasyon Tanım ve Kavramları	7
2.2.1. Serbest zaman kavramı	8
2.2.2. Rekreasyonla ilgili kavramlar.....	8
2.2.3. Rekreasyon gereksiniminin değişimi	11
2.2.3.1. İnsanın yaşadığı çevrede meydana gelen değişiklikler	11
2.2.3.2. İnsanda meydana gelen değişiklikler	12
2.2.4. Rekreasyonel aktivite	13
2.2.4.1. Rekreasyonel aktivite seçimini etkileyen faktörler	15
2.2.5. Rekreasyon alanı	16
2.2.6. Rekreasyon alan planlaması	19
2.2.6.1. Rekreasyon alanlarında kullanılan donatı elemanları	21
2.3. Kentsel Kıyı Alanlarının Rekreasyonel Önemi	26
2.4. Önceki Çalışmalar	28
2.4.1. Araştırma alanı ve çevresi ile ilgili yapılan çalışmalar	28
2.4.2. Genel değerlendirme yöntemlerine ilişkin çalışmalar	29
2.5. Tekirdağ İlinin Doğal ve Kültürel Özellikleri	34
2.5.1. Tekirdağ ilinin doğal özellikleri	34
2.5.1.1. Coğrafi konumu	34
2.5.1.2. Topoğrafik yapı	35
2.5.1.3. Jeolojik yapı	38

2.5.1.4. İklim	40
2.5.1.5. Doğal bitki örtüsü	44
2.5.1.6. Toprak yapısı	45
2.5.2. Tekirdağ ilinin kültürel özellikleri	46
2.5.2.1. Tarihi gelişimi	46
2.5.2.2. Nüfus	47
2.5.2.3. Sosyo-ekonomik yapı	48
2.5.2.4. Turistik değerler	48
2.5.2.5. Ulaşım ve alt yapı.....	53
2.5.3. Tekirdağ ilinin alan kullanımları	55
2.5.4. Tekirdağ ilinin çevre sorunları	57
3. MATERYAL VE YÖNTEM	58
3.1. Materyal	58
3.2. Yöntem	60
3.2.1. Kaynak tarama çalışması	62
3.2.2. Sürvey çalışması	62
3.2.3. Anket çalışması	63
3.2.4. Anket sonuçlarının değerlendirilmesi	65
3.2.5. “Güleç [1979] Yöntemi” ve alanın rekreasyon potansiyeline ilişkin değerlendirmeler	66
4. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA.....	72
4.1. Sürvey Çalışmasında Elde Edilen Bulgular ve Değerlendirmeler	72
4.2. Anket Çalışmasında Elde Edilen Bulgular ve Değerlendirmeler	85
4.3. Tekirdağ Merkez İlçe Kıyı Şeridi Rekreasyon Potansiyeli ve Değerlendirmeler.....	101
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	105
KAYNAKLAR	109
EKLER	116
ÖZGEÇMİŞ	

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge 2.1.	Günlük yaşamın bölümleri ve serbest zaman.....	8
Çizelge 2.2.	Bazı rekreasyonel eylem kategorileri.....	14
Çizelge 2.3.	Kullanım ve mülkiyet durumlarına göre rekreasyon alanlarının sınıflandırılması	18
Çizelge 2.4.	Kullanım yoğunlukları ve gelişme düzeylerine göre rekreasyon alanlarının sınıflandırılması.....	19
Çizelge 2.5.	Tekirdağ'daki başlıca yeryüzü şekilleri	36
Çizelge 2.6.	Tekirdağ ili 1990-2005 yılları arası maksimum, minimum ve ortalama sıcaklık değerleri [°C].....	40
Çizelge 2.7.	Tekirdağ ili 1990-2005 yılları arası ortalama nisbi nem değerleri [%]	41
Çizelge 2.8.	Tekirdağ ili 1990-2005 yılları arası aylık bulutluluk ortalamaları [%]	41
Çizelge 2.9.	Tekirdağ ili 1980-2005 yılları arası ortalama yağış miktarı [kg/m ²].....	42
Çizelge 2.10.	Tekirdağ ili 1990-2005 yılları arası ortalama rüzgar hızı [m/s].....	43
Çizelge 2.11	Bölgenin doğal bitki örtüsü.....	45
Çizelge 2.12.	Arazi kullanım kabiliyetleri	46
Çizelge 2.13.	Tekirdağ ilinde eğim gruplarına göre arazi dağılımı	46
Çizelge 2.14.	Tekirdağ ilinin 2000 yılı itibariyle nüfus yapısı.....	47
Çizelge 2.15.	Tekirdağ'ın çevre illere olan uzaklığı.....	54
Çizelge 2.16.	Tekirdağ Merkez İlçe'nin diğer ilçelerine olan uzaklığı.....	54
Çizelge 2.17.	Tekirdağ ili alan kullanımları.....	56
Çizelge 3.1.	Formüldeki ögeler ve alabilecekleri puanlar.....	66
Çizelge 3.2.	Açık hava rekreasyon potansiyeli değerlendirme formu	69
Çizelge 4.1.	Kullanıcıların cinsiyet bakımından dağılımı	85
Çizelge 4.2.	Kullanıcıların yaş grupları bakımından dağılımı.....	86
Çizelge 4.3.	Kullanıcıların eğitim durumlarına göre dağılımı.....	86
Çizelge 4.4	Kullanıcıların meslek gruplarına göre dağılımı.....	87
Çizelge 4.5.	Kullanıcıların gelir durumuna göre dağılımı.....	87
Çizelge 4.6.	Kullanıcıların yaşadıkları yere göre dağılımı.....	87
Çizelge 4.7.	Kullanıcıların yaşadıkları konut tipine göre dağılımı.....	88
Çizelge 4.8.	Kullanıcıların Tekirdağ'da yaşadıkları süreye göre dağılımı.....	88
Çizelge 4.9.	Kullanıcıların rekreasyon amaçlı tercih ettikleri bölgelerin dağılımı.....	89

Çizelge 4.10.	Kullanıcıların kıyı şeridinde yer alan bölgelere erişime ilişkin dağılımı....	89
Çizelge 4.11.	Kullanıcıların toplu taşıma aracı ile alana erişimin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	89
Çizelge 4.12.	Kullanıcıların kıyı rekreasyon alanındaki bölgelere uzaklıklarının dağılımı	90
Çizelge 4.13.	Kullanıcıların alana güvenli giriş-çıkışa ilişkin görüşlerinin dağılımı	90
Çizelge 4.14.	Rekreasyonel aktivitelere kimlerle katılımın olduğunu gösteren dağılım ..	90
Çizelge 4.15.	Rekreasyonel aktivitelere kaç kişi katılımın olduğunu gösteren dağılım ...	91
Çizelge 4.16.	Kullanıcıların rekreasyon alanının kullanım sıklığını gösteren dağılım.....	91
Çizelge 4.17.	Kullanıcıların rekreasyon alanını genel olarak hangi günlerde kullandığını gösteren dağılım.....	92
Çizelge 4.18.	Kullanıcıların rekreasyon alanını genel olarak hangi saatlerde kullandığını gösteren dağılım.....	92
Çizelge 4.19.	Kullanıcıların rekreasyon alanını genel olarak hangi mevsimlerde kullandığını gösteren dağılım.....	92
Çizelge 4.20.	Kullanıcıların rekreasyon alanında ortalama ne kadar süre geçirdiklerini gösteren dağılım	93
Çizelge 4.21.	Alanın doğal ve kültürel yapısına ilişkin görüşlerin dağılımı	93
Çizelge 4.22.	Alanın açık yeşil alan-yapı dengesine ilişkin görüşlerin dağılımı	94
Çizelge 4.23.	Kullanıcıların alanı tercih etme nedenine ilişkin görüşlerinin dağılımı	94
Çizelge 4.24.	Kullanıcıların rekreasyonel aktivitelere ilişkin ilk üç tercihlerinin dağılımı	95
Çizelge 4.25.	Rekreasyon alanının mevcut aktivelerinin yeterliliğini gösteren dağılım ..	95
Çizelge 4.26.	Alan kullanımını olumsuz etkileyen çevresel etkilerin dağılımı.....	96
Çizelge 4.27.	Alanın güvenli kullanımını etkileyen faktörleri gösteren dağılım	96
Çizelge 4.28.	Kıyı şeridinde yer alan dört bölgenin kullanıcılar tarafından değerlendirilmesi	97
Çizelge 4.29.	Rekreasyon alanındaki donatı elemanlarının yeterliliğini gösteren dağılım	99
Çizelge 4.30.	Rekreasyon alanındaki donatı elemanlarının özelliğini gösteren dağılım ..	100
Çizelge 4.31.	Tekirdağ kıyı şeridi rekreasyon potansiyeli değerlendirme formu.....	103

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1.	Kıyı mekânı bileşenleri.....	4
Şekil 2.2.	Kıyı mekânı oluşumu ve değişimi.....	5
Şekil 2.3.	Kıyısal çevreyi etkileyen faktörler	6
Şekil 2.4.	Rekreasyon sistemi	11
Şekil 2.5.	Tekirdağ ili coğrafi konumu	35
Şekil 2.6.	Tekirdağ ili morfoloji haritası	36
Şekil 2.7.	Tekirdağ ili topoğrafya haritası	37
Şekil 2.8.	Tekirdağ ili jeoloji haritası	38
Şekil 2.9.	Marmara Bölgesi fay hatları.....	39
Şekil 2.10.	Tekirdağ ili bitki örtüsü	44
Şekil 2.11.	Tekirdağ ili karayolları haritası	54
Şekil 3.1.	Araştırma alanının konumu.....	59
Şekil 3.2.	Yöntem akış diyagramı	61
Şekil 4.1	Tekirdağ'ın batıdan görünümü.....	72
Şekil 4.2.	Tekirdağ'ın doğudan görünümü.....	72
Şekil 4.3.	Tekirdağ kara ve deniz yolu ulaşımından bir görünüm	73
Şekil 4.4.	Tekirdağ deniz yolu ulaşımından ve limandan bir görünüm	74
Şekil 4.5.	Tekirdağ Değirmenaltı kıyı şeridi ikinci konut yerleşimlerinden görünüm .	75
Şekil 4.6.	Dereağzı'nda kanalizasyonun denize bırakılması sonucu oluşan kötü görünüm	76
Şekil 4.7.	Dereağzı'nda kanalizasyonun denize bırakılması sonucu oluşan kötü görünüm	76
Şekil 4.8.	Tekirdağ Altınova kıyı şeridi yerleşimlerinden görünüm.....	76
Şekil 4.9.	Tekirdağ Dereağzı kıyı şeridi çok katlı yapılaşmalardan bir görünüm	77
Şekil 4.10.	Birinci konut işlevine dönüşen Değirmenaltı kıyı yerleşiminden bir görünüm	78
Şekil 4.11.	Tekirdağ Mey içki fabrikası.....	78
Şekil 4.12.	Atatürk Orman Korusundan bir görünüm.....	80
Şekil 4.13.	Değirmenaltı plajı	81
Şekil 4.14.	Alkaya plajı	81
Şekil 4.15.	Dereağzı plajı	81

Şekil 4.16.	Altınova plajı.....	81
Şekil 4.17.	Tekirdağ balıkçı barınağından bir görünüm.....	82
Şekil 4.18.	Tekirdağ Merkez kıyı şeridi açık hava spor alanından bir görünüm.....	83
Şekil 4.19.	Tekirdağ Merkez tek pota basketbol sahasından bir görünüm.....	83
Şekil 4.20.	Merkez [Barış ve Özgürlük Pakı] yürüyüş parkurundan bir görünüm.....	84
Şekil 4.21.	Yüzüncüyıl kıyı şeridinin kamyon garajı olarak kullanımından bir görünüm..	84

EKLER

Ek 1	Kullanıcıların Rekreatyonel Eğilimlerinin ve Gereksinimlerinin Belirlenmesine İlişkin Anket Formu	116
Ek 2	Tekirdağ Merkez İlçe Kıyı Şeridi Görsel Analiz Paftası	117

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEKİRDAĞ MERKEZ İLÇE KIYI ŞERİDİ REKREASYON POTANSİYELİNİN
BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Derya SERBEST ŞİMŞEK

Namık Kemal Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Ash B. KORKUT

Tekirdağ İli coğrafi konumu ile ülkemizi Avrupa'ya bağlayan geçiş bölgesi üzerinde yer almaktadır. Doğal, kültürel, tarihi zenginlikleri ile dikkati çeken Tekirdağ İli kıyı şeridi çok yoğun bir kullanıma sahiptir.

Bu çalışmada, Tekirdağ merkez ilçe kıyı rekreasyon alanının mevcut potansiyeli ve kıyı rekreasyon alanı kullanıcılarının talep ve eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Eğilimlerin belirlenmesi için anket çalışması, rekreasyon alanının mevcut potansiyelinin saptanması için "Güleç [1979] Yöntemi" kullanılmış, alana ilişkin panoramik görüntüler görsel analiz paftasında gösterilmiştir. Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde SPSS 13 [Statistical Package for the Social Science] programı kullanılmıştır. Bu yöntemler ışığında elde edilen anket sonuçları, Tekirdağ merkez ilçe kıyı rekreasyon alanının sahip olduğu potansiyele göre, artan rekreasyonel talepleri, hizmet ve işlev açısından karşılamaktan uzak olduğunu göstermiştir. Araştırma sonucunda alana ilişkin gereksinimler ortaya konulmuş ve çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tekirdağ, Kıyı Şeridi, Rekreasyon, Rekreasyon Potansiyeli, Kullanıcı Eğilimleri

SUMMARY

Thesis of Master

A RESEARCH ON DETERMINATION OF COASTAL RECREATION POTENTIAL IN ADMINISTRATIVE CENTER OF TEKİRDAĞ

Derya SERBEST ŞİMŞEK

The University of Namık Kemal

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Landscape Architecture

Advisor: Prof. Dr. Ash B. KORKUT

The province of Tekirdağ, due to its geographical setting, is situated in a place of transition connecting our country to Europe. The coastal zone of Tekirdağ, which attracts attention with its natural, cultural and historical riches, has a very intensive use.

This study aims to determine existing potentials of the coastal recreational area of Tekirdağ administrative center and user demands and tendencies of coastal recreational area.

Gülez's [1979] method was used to determine the existing recreation potential of coastal recreation area. The panoramic pictures of the area were indicated on the visual analysis map. A questionnaire survey was also conducted to determine user attitudes. In evaluating the results of the questionnaire survey, SPSS 13 [Statistical Package for the Social Science] programme was used. The results of the questionnaire survey revealed that the coastal zone of recreation of Tekirdağ administrative center, as far as its recreational potential was concerned, was far from providing the increasing recreational demands in terms of functions and services. At the end of the research, necessities related to the area were determined and some proposals regarding solutions were made.

Key Words: Tekirdağ, Coastal Zone, Recreation, Recreation Potential, User Tendencies.

TEŞEKKÜR

“Tekirdağ Merkez İlçe Kıyı Şeridi Rekreasyon Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma” konulu yüksek lisans tez çalışmamı mesleki bilgi birikimi, yakın ilgi ve desteğiyle yöneten değerli hocam Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakóltesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Başkanı Sayın Prof. Dr. Aslı B. KORKUT’a, konuyla ilgili çalışmalarından yararlandığım Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakóltesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı Sayın Doç. Dr. Abdullah KELKİT’e, tezimin her aşamasında yardımlarıyla bana destek olan Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakóltesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim elemanlarından Sayın Yrd. Doç. Dr. Rüyâ YILMAZ’a, Sayın Yrd. Doç. Dr. Elif ŞİŞMAN’a ve Sayın Araç. Gör. Bahar ETLİ’ye teşekkür ederim.

Yine tez çalışmamın her aşamasında benden yardımını ve hoş görüsünü esirgemeyen Sayın Ercan DEMİR’e ve çalışmam süresince maddi ve manevi destek veren, yakın ilgi ve desteğini esirgemeyen, büyük bir sabırla beni destekleyen annem Sayın Suzan SERBEST’e, babam Sayın Cemal SERBEST’e ve eşim Sayın Erkan ŞİMŞEK’e sonsuz teşekkür ederim.

Derya Serbest Şimşek

1. GİRİŞ

Günümüzde kentleşme olgusunun çok hızlı bir gelişme içerisinde girmesi, kentsel alanlardaki açık ve yeşil alanların yerlerini farklı karakterli yapılaşmalara terk etmelerine neden olmuştur. Kentsel alanlarda yerleşimlerin gelişmesi, nüfus yoğunluklarının artması buna karşın kentlerimizin solunum vazifesini gören açık ve yeşil alanların her geçen gün azalması sonucunda biyolojik düzen değişmekte, yapısal alanlar ile doğal alanlar arasındaki denge bozulmaktadır. Bunun sonucu, yeşilden yoksun, doğadan tamamen uzaklaşmış, çok çeşitli çevre sorunları içeren kent mekânları ortaya çıkmıştır.

Teknolojik alandaki gelişmeler hayatımızı kolaylaştırmakla birlikte monotonluğu beraberinde getirmiştir. Teknolojinin gelişmesi ile sanayileşme, sanayileşmenin artması ile iş olanakları ve sanayi bölgelerine göçler başlamıştır. Göçler sonucunda büyüyen kentler gün geçtikçe kalabalıklaşmış ve yaşanması zor ve yorucu mekânlar haline gelmiştir [Özkan,2001]. Yoğun yerleşimlere maruz kalan kentsel alanlar insanların yaşayabilecekleri mekânlar olmaktan çıkıp yaşamak zorunda kaldığı mekânlar haline dönüşmüştür.

Giderek zorlaşan yaşam koşulları sonucunda daha fazla kazanç sağlama ve kazanılanları her geçen gün artan gereksinimlere paylaşırma çabasında olan insanoğlu mevcudu tüketmeye yönelerek, doğadan uzaklaşmaya başlamış ve doğal çevre ile adeta yarışa girmiştir.

Toplum yaşam biçimlerindeki gelişmeler, kıyılardaki kullanım türlerini değiştirmiştir. Geçmişte bir ve iki katlı konutların yer aldığı kıyılar, günümüzde beton yığımına dönüşerek sekiz-dokuz katlı yapılarla çevrelenmiştir [Korkut, 1997; Korkut vd., 2002]. Teknolojik gelişmeler, ulaşım, depolama gibi faktörler ile sanayi kıyılarına yerleşmiştir. Böylece biyolojik, hidrobiyolojik, ekolojik, iklimik, fizyolojik, estetik özelliklere sahip kıyılar günümüzde rekreasyon dışı amaçlarca kullanılmaktadır [Turan, 1999].

Endüstriyel ve teknolojik alandaki gelişmelerin ortaya çıkarmış olduğu plansız, sağlıksız kentleşme ve yoğun iş temposu ile birlikte günlük yaşamın monotonlaşması, yaşam ortamının her geçen gün kalabalıklaşması ruhsal ve bedensel yıpranmaları arttırmaktadır [Tolunay vd., 2004]. Bu yıpranmaların giderilmesi ve kişilerin yeni bir güne hazırlanmaları için gerekli unsurların başında rekreasyon gelmektedir. Fiziksel ve ruhsal gereksinimlerini karşılama çabasında olan insanlar, sosyal, kültürel, ekonomik ve fizyolojik olanakları ile boş zamanlarını değerlendirmek ve yitirdikleri enerjilerini yeniden kazanmak amacıyla rekreasyon alanına yönelmektedirler [Akesen, 1978]. Bu nedenle kent insanının bu yöndeki gereksinimlerinin günlük yaşam çevresi içinde karşılanması ve bunu sağlayacak kentsel rekreasyon alanları büyük önem kazanmaktadır. Özellikle kent çevresinde görülen olumsuz sonuçlar, insan-çevre ilişkisinin sağlıklı biçimde yürümesini sağlayacak alanlara olan gereksinimi ve bu alanların planlamasının önemini arttırmaktadır.

Kıyı alanları suya bağlı rekreasyonel olanaklar ile günümüzde turizmin en önemli cazibe kaynağıdır. Ülkemizde günübirlik plaj, piknik ve kamp alanlarının büyük bir kısmı kıyı bölgelerimizde yer almaktadır [Atik vd., 2002]. Kıyılarda ortak kullanımın çekici unsuru sudur. Denize girmek, balık tutmak, kumsalda güneşlenmek, su kenarında dinlenmek vb. aktiviteler kıyıların rekreasyonel kullanımını belirler [Kızılkaya, 1996]. Suya bağlı aktivitelerin çeşitliliği nedeniyle yoğun kullanıma sahip kıyı alanları rekreasyon açısından önemli bir işleve sahiptir.

Hızlı kentleşme sonucu, kamu kullanımına açılmış kent içi açık alanlar hızla azalmaktadır. Bu durumda nüfus için gerekli olan, açık alan ihtiyacının karşılanmasında, kıyı alanları büyük önem taşımaktadır [Güleç, 1983]. Bu çalışmada kentsel açık ve yeşil alanlar açısından önemli bir işleve sahip Tekirdağ ili merkez ilçe kıyı şeridinin mevcut durumu incelenerek, kullanıcıların eğilimlerinin belirlenmesi ve alanın rekreasyonel kullanım potansiyelinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Tekirdağ merkez ilçe sahip olduğu tarihsel, doğal ve sosyo-kültürel değerler açısından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir [Korkut vd., 2002]. Mevcut potansiyel kaynaklar yöre halkı ve yerli turistlerle yabancı turistlerin de ilgi odağı olmaktadır [Yetim, 2003]. İstanbul-Çanakkale arasındaki karayolunun Tekirdağ ili kıyı şeridinden geçmesi, kentin gelişimini ve kıyı şeridinin ziyaretçiler tarafından kullanımını arttırmaktadır.

Tekirdağ ili kıyı şeridi rekreasyon potansiyelinin belirlenmesi ve kullanıcıların rekreasyon gereksinimlerinin giderilmesi, doğal ve k¼lt¼rel kaynaklarının s¼rd¼r¼lebilirliđinin sağlanması açısından ¼nem taşımaktadır.

2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK BİLDİRİŞLERİ

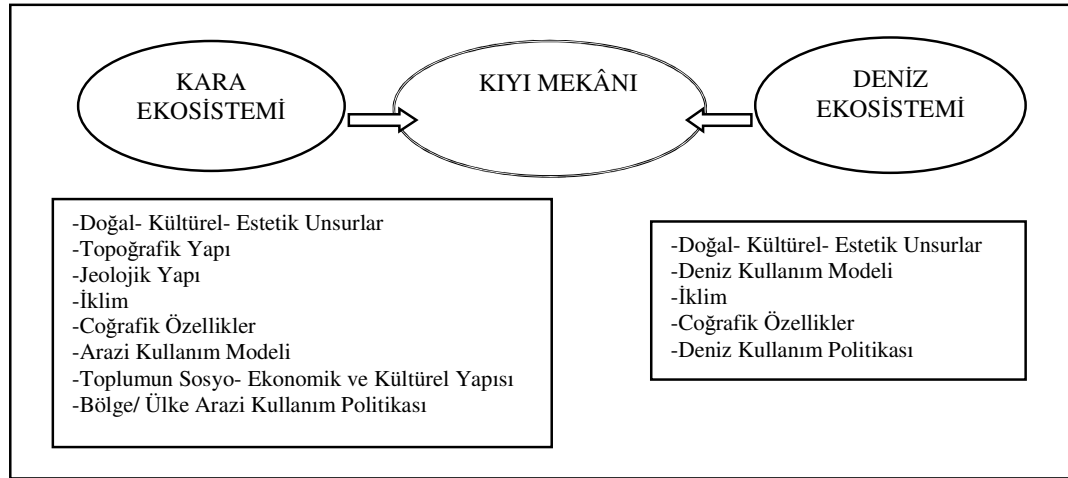
2.1. Kıyı Tanım ve Kavramları

Kıyılar, tarihin her döneminde uygarlığın odak noktalarını oluşturmuş, yerleşme ve kullanım amaçları açısından sosyal bir önem kazanmıştır.

Ansiklopedik anlamda kıyı “deniz, göl, akarsu gibi her türlü doğal su kütlelerini çevreleyen toprak şeridi” dir [Anonim, 1987].

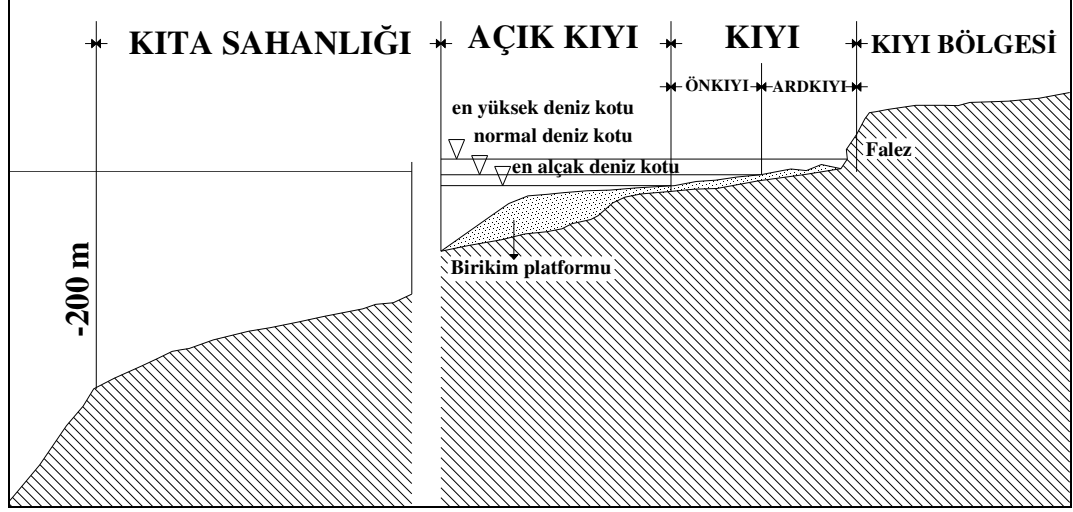
Kıyılar, su ve karasal yaşamların iç içe girdiği, ekolojik şartlar nedeniyle başlı başına ekosistem sayılan oluşumlardır [Anonim, 2001a].

Kıyı mekânı, kara ve deniz ekosisteminin bileşenidir. Bu ekosistemi oluşturan unsurlar ve ekosistemin oluşturduğu mekân Şekil 2.1’de gösterilmiştir [Kaplan, 1995]. Kıyı mekânı oluşumu ve değişimi ise Şekil 2.2’de gösterilmiştir [Karabey, 1978].

Şekil 2.1. Kıyı mekânı bileşenleri [Kaplan, 1995]

Erinç [1971]’e göre kıyı ve kıyı mekânını oluşturan alt parçalar aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

Şekil 2.2. Kıyı mekanı oluşumu ve değişimi [Karabey, 1978]

Kıyı; kara ile denizin temas noktalarının birleşmesinden meydana gelen ve bir çizgi boyunca uzanan şerittir.

Kıyı Bölgesi; falezlerin gerisinden başlayarak karaların içerisine doğru uzanan ve genişliği kesin olarak tanımlanamayan bir bölgedir.

Kıyı Şeridi; deniz veya göl sularının en alçak oldukları zaman çekildikleri sınır ile falezlerin tabanı arasında kalan şerittir.

Kıyı Çizgisi; herhangi bir anda kara ile denizi ayıran sabit olmayan sınır çizgisidir.

Ön Kıyı; kıyı çizgisi ile suların en çok çekildiği sınır arasındaki şerittir.

Ard Kıyı; herhangi bir anda kıyı çizgisi ile suların en çok ilerlediği sınır arasındaki şerittir.

Açık Kıyı; ön kıyının dış sınırlarından, açıklara doğru uzanan sığ ve genişliği değişik bölgelerdir.

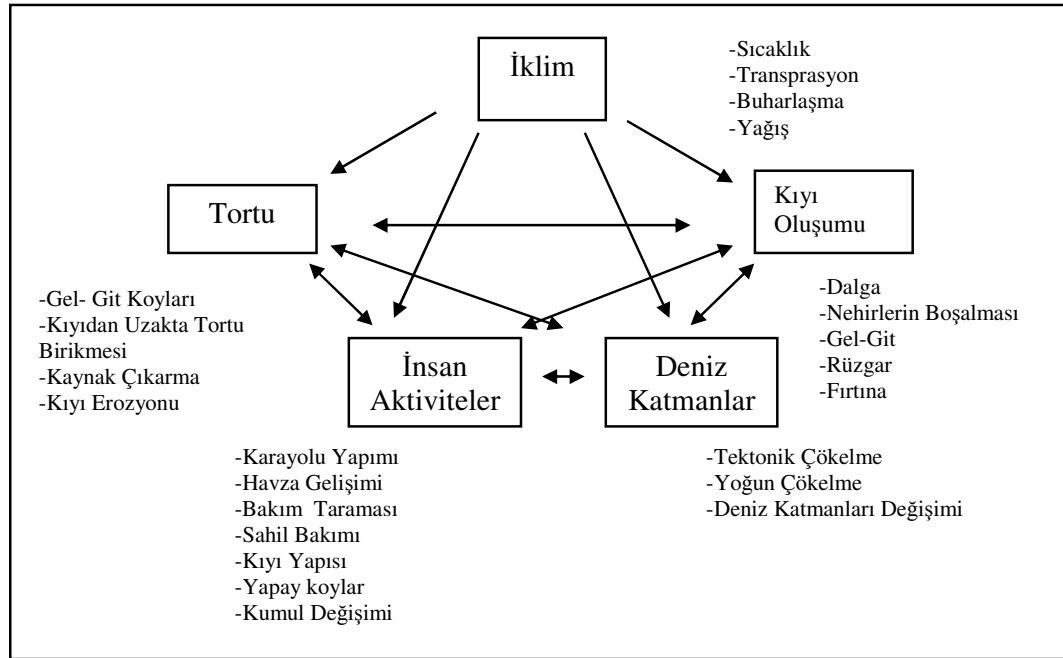
Kıta Sahaneliği; ön kıyının dış sınırından, yaklaşık su altında 200 m derinlikteki, su altı zemini eğim kırılma noktasına kadar uzanan az eğimli bölgedir.

Kıta Yamacı; su altı zemininin kıta sahanlığı sınırından sonra kırılarak hızla derinleştiği bölgedir.

Ekolojik verilere göre kıyı kavramı

Ekoloji, canlı varlıklarla çevreleri arasındaki karşılıklı ilişkiyi araştıran bilim dalıdır. Ekolojik zincir ise, mikro organizmalarla başlayıp insana dek uzanan, tüm canlıların birbirleri ile etkileşimleri sonucunda oluşan bir kısır döngüdür. Kıyı mekanında var olan ekolojik zincir ise, denizlerdeki eriyik oksijen, mineraller ve buna bağlı iklim ve ısı dengesidir. Kıyı mekanı belirlenirken kıyıda var olan ekolojik zincirin bozulmamasına dikkat edilerek uygun yöntem ve tekniklerin kullanılması gereklidir [Karabey, 1978].

Kıyılar kara ve su arasında sınır oluştururken, doğal jeolojik yapısı hassas ve değişken olan karalardan etkilenmekte ve insan aktiviteleri, deniz katmanları ilişkisi kıyı oluşumu tortu ve iklimin aktif etkileri altında çevresinde de değişimler oluşturmaktadır [Şekil 2.3] [Klee, 1999].

Şekil 2.3. Kıyısız çevreyi etkileyen faktörler [Klee, 1999].

Peyzaj verilerine göre kıyı kavramı

Peyzaj yaklaşımı boyutsal mekanın sahip olduğu rengin, dokunun, formun ve ölçeğın insan organizma ve psikolojisinde yarattığı olumlu ve olumsuz etkilerin ortaya konması açısından önemlidir [Karabey, 1978].

Peyzaj verilerine göre kıyı, denizde ufuk çizgisine dayanan ve üçüncü boyutta havaya ve su altına doğru devam eden bir bütündür. Kıyı, bu yapısı yüzünden bir çizgi ya da yüzey değil, derinlikli üç boyutlu bir geometrik mekândır. Doğal yapıların değişik olması yüzünden her kıyı parçası kendi özelliklerini taşıyan bir sit, kıyı mekanı ise bir sitler dizisidir. Her kıyı mekânının kendine ait özellikleri, doğal, topoğrafik yapısı olduğu düşünülürse, yapılan kıyı tanımları her bölge için farklılık gösterir [Ay, 1996].

Ülkemizde kentsel kıyılar, birbiriyle yarışarak gelişen çeşitli kullanımların baskısı altında bulunmaktadır. Özellikle kentsel alanlarda, bugün gelişmekte olan birçok ülkede olduğu gibi çok hızlı bir fiziksel ve toplumsal doku değişikliği gerçekleşmektedir. Genellikle kıyılarda yoğunlaşan büyük bir doğal ve kültürel peyzaj tahribi söz konusudur. Bu da kıyılarımızın nitelik ve nicelik yönünden sahip olduğu güzelliklerden kaynaklanmaktadır.

Kıyıya karşı olan tüm bu yönelmelerin sonucunda kıyının kaynak ve mekan olma özelliği giderek bozulmaktadır. İnsanlar için cazip yerleşim mekanları olan kıyıların hatalı planlama ve kullanımından oluşacak sorunlar, sonuçta yine toplumu etkileyecektir [Sayan, 1990].

2.2. Rekreasyon Tanım ve Kavramları

Teknolojinin gelişmesi ve teknik alanlardaki hızlı ilerlemenin çalışma hayatında sağladığı büyük kolaylıklar sonucunda artan serbest zaman [boş zaman] ve gelir artışı, toplumsal değerlerde değişiklik yaratarak serbest zaman değerlendirme biçimine ilişkin yeni bir süreci başlatmıştır.

2.2.1. Serbest zaman kavramı

Günlük yaşamın belirli bir bölümünü kapsayan ve kişilerin yeme, içme, yatma, çalışma gibi zorunlu olarak yapmaları gereken zamanların dışında kalan serbest zamanlar, dinlenme ve eğlemeye yönelik tüm etkinliklerin yapıldığı zaman dilimidir [Çizelge 2.1].

Serbest zaman, kişinin isteğe bağlı olarak yönlendirilmiş zamanıdır. Önemli olan bu zamanın nasıl kullanılacağıdır. Rekreasyon ise serbest zamanlarda yapılabilecek etkinliklerden biri olup, çok çeşitli ve farklılıktaki etkinlikleri bünyesinde barındırır [Burton, 1967].

Çizelge 2.1. Günlük yaşamın bölümleri ve serbest zaman [Altan, 1976]

İŞ GÜNÜ			
Çalışma Zamanı	Çalışma Dışında Geçen Zaman		
<ul style="list-style-type: none">• İş yolunda geçen zaman• Çalışma arası ile birlikte çalışma zamanı• Ek gelir için çalışma	<ul style="list-style-type: none">• Serbest zaman	<ul style="list-style-type: none">• Konut için yapılan işler• Meslek içi gelişme kursları• Bahçe çalışmaları• Vücut bakımı ve yemekte geçen süre	<ul style="list-style-type: none">• Uyku

2.2.2. Rekreasyonla ilgili kavramlar

Batı dillerinden dilimize giren rekreasyon Latince kökenli bir kelime olup, bu dildeki **re** [tekrar, yeniden] ve **create** [yaratma] sözcüklerinin birleşmesiyle meydana gelmiştir. Buna göre rekreasyonun sözlük anlamı; bir şeyin yeniden yaratılması ya da yitirilenin yeniden kazanılmasıdır. İngilizce’de recreate, Fransızca’da recreer fiillerinin isim şekli olan recreation kelimesi bugün dilimizde rekreasyon olarak kullanılmaktadır. Bazı kaynaklarda rekreasyon sözcüğü yerine; dinlenme, dinlenim, eğlence, eğlenim gibi sözcüklerin kullanıldığı görülmektedir.

Aran [1970]’a göre rekreasyon; günlük yaşamın sıkıcı, disiplinli, tekdüze geçen çalışmalarından sonra, insanların sevdiği, ilgi duyduğu bir işle uğraşması, yıpranan

vücutlarının yenilenmesi ve enerji kazanması ile yeni ve verimli bir çalışma evresi için yaptıkları hazırlıktır.

Pehlivanoğlu [1976]'na göre rekreasyon, bireyin kendi istek ve iç güdüsüne göre, olanakları ölçüsünde kullanabileceği serbest zamanlarında yer alan bedensel ve ruhsal dinlenme gereksinimlerini karşılayacak bireyi boşaltan ve yenileyen, çalışma ve yaşama istek ve gücünü ayakta tutan ve sürdürüldüğü sürece bireye zevk veren, gelir sağlama kaygısından uzak her türlü eylemi kapsayan davranışlar bütünüdür.

Ergin [1979]'e göre insanın olumsuz çevre koşullarına bağlı olarak bozulan bütünlüğüne kavuşması, ulaştırılması olayıdır.

Özkan [1983]'a göre rekreasyon, sağlıklı yaşamak ve verimli çalışmak için, insanın bozulan bütünlüğüne, dilediği aktivitelerle yeniden erişmesi olayıdır. Yemek yemek, uyumak, sevmek gibi sağlıklı ve verimli yaşam için zorunlu temel bir gereksinme olup çoğunlukla boş zaman değerlendirmeye özdeş değildir. İnsan yaşamındaki temel gereksinimlerden biri olan rekreasyon bir planlama konusudur. Boş zaman ise koşulsuz kişiye öz değerdir ve hiçbir disiplin tarafından yönlendirilemez ve planlanamaz.

Taner [1989]'e göre rekreasyon, kişinin dinlenmesi, gücünü ve sıhhatini kazanması, eğlenmesi için yaptığı fiziksel ve zihinsel faaliyetlerin tümünü içermektedir.

Güleç [1990] rekreasyonu kişilerin günlük yaşamlarında, zorunlu olarak kullandıkları zamanların dışında serbest ve boş zamanlarında, yıpranan ruh ve vücutlarını eski zindeliğe kavuşturmak üzere kendi isteği ile yaptığı etkinlik ya da etkinlikler olarak tanımlamıştır.

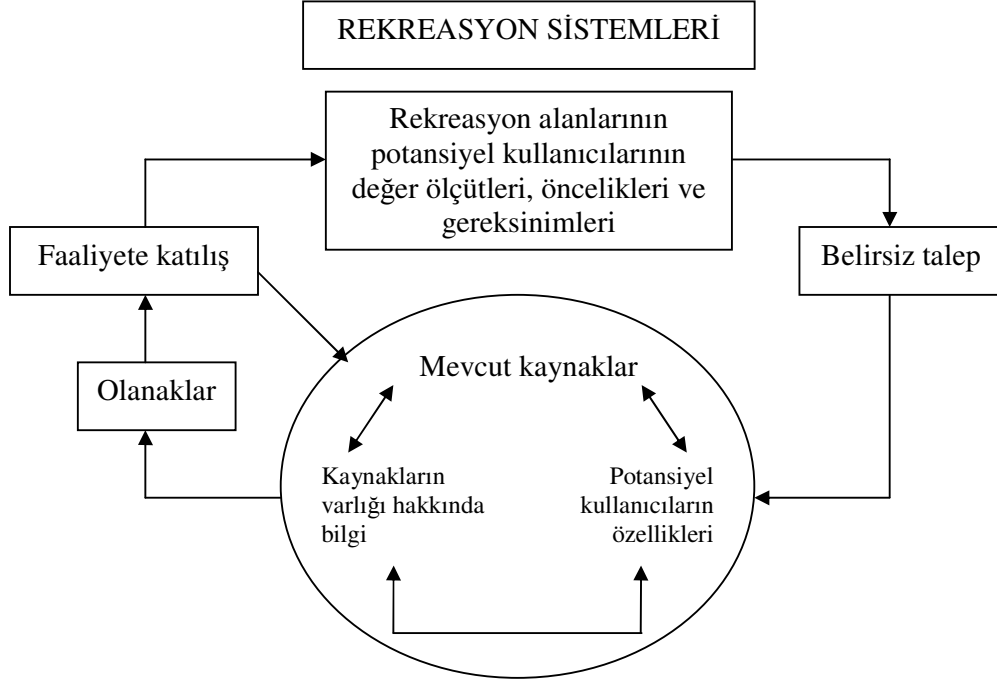
Yukarıda rekreasyon kavramı ile ilgili olarak yapılan tanımlamalar ışığı altında rekreasyonun özellikleri şu şekilde sıralanabilir [Burton, 1978; Özkan, 1981; Günen, 1992; Demirel, 1997]:

- Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir.
- Rekreasyon insan yaşamındaki temel gereksinimlerden biri olup yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır.

- Rekreasyon kavram olarak yeni olmakla birlikte olgu olarak çok eskidir.
- Rekreasyon bir hareketlilik içerir. Rekreasyonu içeren eylemler düşünsel, fiziksel ya da hem düşünsel, hem fiziksel eylemler olabilir.
- Rekreasyon, genellikle kişilerin serbest [boş] zamanlarında yer alır.
- Çevre ve yaşam koşullarındaki olumsuzlukların çoğalmasa nispetinde kişi ve toplumun rekreasyon gereksinimi artmaktadır.
- Rekreasyon gereksinmesi çeşitli etkilere bağılı olarak değişiklik gösterebilmektedir.
- Rekreasyon; kişilerin ve dolayısıyla toplumun sağlık ve mutluluk unsurudur.
- Rekreasyona ulaşma insanın psişik sağlığı yanında fizyolojik varlığına da olumlu etkide bulunmaktadır.
- Rekreasyon olgusu çevre ve doğanın korunmasına önemli katkılar sağlamaktadır.
- Aktivitelerin gerçekleştirildiği alanlar itibariyle rekreasyon bir planlama konusudur ve rekreasyonel etkinliklerde kesin bir mekan sınırlaması yoktur.
- Çok çeşitli ortamlarda farklı etkinliklerle rekreasyona ulaşabilmek mümkün olmakla birlikte düzenlenmiş dış mekanlar bu amaca en uygun alanlardır.

Rekreasyonel etkinlikler genel bir sistem içinde ele alınmakta ve herhangi bir rekreasyon türüne katılmadaki aşamalar Şekil 2.4'te gösterilmektedir. Burton [1967]'un oluşturduğu rekreasyon sisteminde, faaliyete katılan bireyde oluşan izlenim ve kaynakların daha sonra kullanılıp kullanılmama konusunda bireyde ortaya çıkan birikim, faaliyete katılım ile mevcut kaynaklar arasında bir geri beslemeye sebep olmaktadır.

Günümüz insanı, sorunlarla dolu kentsel yaşam alanlarında yoğun, tekdüze ve sıkıcı yaşamları nedeniyle giderek verimsizleşmeye ve sağlıksızlaşmaya başlamıştır. Yoğun bir günün sonunda yorgun olarak evine dönen bir kimse iyi planlanmış ve tasarlanmış bir kent parkında veya bir gezinti yolunda dolaşarak ya da bir çay bahçesinde oturarak kısa bir süre içerisinde bile yorgunluklarından uzaklaşabilmektedir. Yemek yemek, uyumak nasıl temel gereksinmelerse ve karşılanmadıklarında ya da yetersiz karşılandıklarında bir takım sorunların ortaya çıkmasına neden oluyorsa, rekreasyona ulaşmadığında da insanlarda çeşitli etkilenmeler görülmektedir [Özkan, 2001].

Şekil 2.4. Rekreasyon sistemi [Burton, 1967].

2.2.3. Rekreasyon gereksiniminin değişimi

2.2.3.1. İnsanın yaşadığı çevrede meydana gelen değişiklikler

Özkan [2001]'e göre; M.Ö. 5000 yıllarına kadar insanlar göçebe yaşamı sürdürerek, hayatlarını avcılıkla ve bitkisel ürünler toplamakla geçirmişlerdir. Bu dönemlerde doğanın ve doğal kaynakların tahribatı başlamamıştı ve nüfus artışı son derece yavaş olduğundan bugünkü anlamda çevre sorununa neden olmamışlardı.

M.Ö. 5000 yıllarında toprağı işlemeyi öğrenerek tarımsal ve toplum düzenini başlatan insanlar, göçebeliği bırakarak yerleşik yaşam düzenine girmiştir. Toprağın işlenmeye başlamasıyla, evler ve köylerin meydana getirilmesiyle doğanın tahribatı ve tarıma dayalı çevre sorunları ilk kez başlamıştı. Doğayla iç içe yaşayan insanların rekreasyonel gereksinimleri daha düşük düzeydeydi.

Orta çağda çeşitli savaş tehlikelerine karşı halk kent surları içinde toplanırken, kentsel yerleşim ve kültür önem kazanmış, yapılaşma hareketiyle kentleşme başlamıştır. Buna

rağmen orta çağ toplumunun büyük bir kesimi tarıma dayalı olarak yaşadığı için henüz uzaklaşmıştı ve insanların bütünlüğünü bozacak olumsuz çevre koşulları yok denecek düzeydeydi. Bu dönemde de insanların rekreasyon gereksinimi düzeyi son derece düşüktü ve kolayca giderilebiliyordu.

Sanayi toplumuna geçişle dünya nüfusunda önemli artışlar görülmüş, yeni oluşan bu kitlelerin yaşamları için doğal kaynaklardan sınırsızca yararlanılmaya başlanılmıştır. Nitelik ve nicelik olarak doğada birdenbire güçlenen insanın, bu gücünü gelecek nesillere düşünmeden plansızca kullanması sonucunda, sanayiye dayalı çevre sorunları ortaya çıkmıştır. Sonuçta gün geçtikçe insan doğadan uzaklaşmaya başlamış ve doğal çevreyle adeta yarışmaya girmiştir.

Günümüzde plansız kentleşme, hızlı nüfus artışı, endüstrileşme ve çevre sorunları; rekreasyon gereksinmesinin artmasına neden olan en önemli etken olarak karşımıza çıkmaktadır [Özkan, 2001].

2.2.3.2. İnsanda meydana gelen değişiklikler

- Biyolojik düzenin bozulması: Vardiyeli çalışma sistemleri kişilerin biyolojik düzenini bozmaktadır.
- Yorgunluk: Aşırı çalışma, ilgi çekiciliği az olan işlerde çalışma, monoton işlerde çalışma; isteksizliğe, sinirsel huzursuzluklara, uykusuzluğa ve sonuçta yaşamsal yorgunluğa neden olmaktadır.
- Sosyo-psikolojik bozukluklar: Kişinin işinde güvencesi olmaması, fikir ayrılıkları ve kişisel çatışmalar, sosyal gereksinimlerin karşılanamaması, çeşitli baskılar gibi endişe, korku, umutsuzluk gibi toplumsal ve psikolojik davranış bozukluklarını ortaya çıkarmaktadır.
- Yeni hastalıklar: Uzmanlarca “sivilizasyon” hastalıkları adı verilen yeni hastalıklar aşırı yüklemeler sonucu meydana gelmektedir.

İnsanda meydana gelen bu tür bozulmalar psikolojik yaşam enerjisinin kolayca kaybolmasına ve dolayısıyla rekreasyon gereksinmesinin artmasına neden olmaktadır [Özkan, 2001].

2.2.4. Rekreatyonel aktivite

Rekreatyona ulaşmak amacıyla gerçekleştirilen, ya da diğerk anlatımla insanları rekreatyona ulaştıran etkenlerin tümü rekreatyonel aktivite olarak adlandırılmaktadır [Özkan, 2001].

Eski çağlardan günümüze kadar, dinlenmeye ve eğlenmeye yönelik bireysel ya da topluca sürdürülen değışik rekreatyonel aktiviteler, insanlığın mevcut gelişim çizgisine uygun olarak, kimi zamanlarda az, kimi zamanlarda da yoğun bir şekilde varlığını sürdürmüş ve giderek büyük bir çeşitlilik kazanmıştır [Demirel, 1997].

Rekreatyonel aktiviteler şu şekilde sınıflanmaktadır:

- a) Fiziksel etkinlik yönünden: Bireyin harcadığı güç ve hareketlilikten kaynaklanan bir ayrıma dayanmakta, “aktif” ve “pasif” olmak üzere birbirinin karşıtı olan iki rekreatyon tipini tanımlamaktadır. Bedensel uğraşları kapsayan rekreatyon tipi “aktif”, bireyin iç dünyasına yönelik durgun karakterdeki rekreatyon tipi ise “pasif” olarak tanımlanmaktadır [Kırzioğlu, 1980].
- b) Mekân yönünden: Rekreatyon etkinliklerinin gerçekleştirildiğı mekan yönünden “kapalı” ve “açık” olarak ikiye ayrılmaktadır. Kapalı yer rekreatyonu, konutlar başta olmak üzere, geliştirilmiş çeşitli iç mekanlarda sürdürülen rekreatyon çeşidini kapsamakta ve özellikle bireylerin günlük yaşamlarındaki ağırlık ve yaygınlığıyla karakterize edilmektedir [Driver ve Tocher, 1970]. Açık hava rekreatyonu ise bireye daha geniş hareket kabiliyeti sunan ve açık havada gerçekleştirilen rekreatyon çeşidinden oluşmaktadır [De Grazia, 1970].
- c) Mesafe ve yerleşim yönünden: Rekreatyonun gerçekleştirildiğı yer dikkate alınarak yapılan sınıflandırmaya göre “kentsel” ve “kırsal” olmak üzere başlıca iki rekreatyon tipi söz konusudur. Kentlerde yer alan rekreatyon etkinlikleri kısa süreli boş zamanlarda ve insanların kendi yakın çevrelerinde bulabilecekleri etkinliklerdir. Kırsal rekreatyon ise, kırsal nitelikli çeşitli alanlarda sürdürülen rekreatyon tipini kapsamaktadır [Demirel, 1997].
- d) Zaman dilimleri yönünden: Rekreatyonun oluştuğı çeşitli boş zaman dilimlerine göre yapılan bu sınıflamalarda ise “günlük” ve “tatil” rekreatyonu şeklinde iki

rekreasyon tipi söz konusudur. Tatil rekreasyonu tipi kendi içinde “haftalık” ve “yıllık” rekreasyon adı altında ikiye ayrılmaktadır. Günlük rekreasyon, daha çok bireyin yakın çevresinde, günübirliğine ve oldukça kısa mesafelerde gerçekleştirilen rekreasyon çeşidini kapsamaktadır. Hafta sonları ve yıllık tatillerde, genellikle yaşam çevresi dışında ve belirli yerlerde konaklanarak sürdürülen rekreasyon çeşidi ise, tatil rekreasyonunu oluşturmaktadır [Bayraktar, 1975].

Simonds [1983]’ e göre rekreasyonel aktivitelerin sınıflandırılmasında birbirleriyle benzerlik gösterenler söz konusudur. Bu aktiviteler, genelde aynı kaynakları, aynı taşıma kapasitelerini ve aynı standartları gerektirirler. Dolayısıyla rekreasyon alanlarının planlamasında açık ya da kapalı mekanların birlikte organizasyonu benzer aktivitelere aynı olanakları sunmak açısından zorunlu sayılabilir. Diğer yandan, aynı kaynakların benzer aktivitelere hizmet götüreceği dikkate alınarak standartların belirlenmesinde esneklik sağlanması gerekmektedir. Çizelge 2.2’de, farklı rekreasyonel aktivite kategorilerinde yer alan eylem gruplarını ve her gruptaki aktivite örneklerini açık ve kapalı mekanlara göre verilmektedir.

Çizelge 2.2. Bazı rekreasyonel eylem kategorileri [Simonds, 1983].

Rekreasyonel Aktivite Kategorileri	Aktivite Grupları	Aktivite Örnekleri
Fiziksel Rekreasyon Aktiviteleri		
<i>Açık mekânda</i>	Serbest olarak ve tek başına yapılan aktiviteler	Atlamak, sıçramak, tırmanmak, yüzmek, yürümek vb. gibi.
	Organize aktiviteler	Voleybol, basketbol, tenis vb. gibi
	Çim alanlara bağlı aktiviteler	Kriket, golf, çim bowlingi vb. gibi
	Çim alanlara bağlı organize aktiviteler	Beyzbol, ragbi, futbol vb. gibi
<i>Kapalı mekânda</i>	Tek başına yapılan aktiviteler	Basketbol, hentbol, duvar tenisi vb. gibi
	Organize sportif aktiviteler	Basketbol, bowling, tenis, güreş, jimnastik vb. gibi
Sosyal Rekreasyon Aktiviteleri		
<i>Açık mekânda</i>	Katılımcı aktiviteler [aktif]	Piknik, dans etmek, fuar, bit pazarı, çarşı gezintileri vb. gibi
	İzleyici aktiviteler [pasif]	Spor izleyiciliği, müzik dinleyiciliği, izleyiciliği vb. gibi
<i>Kapalı mekânda</i>	Katılımcı aktiviteler [aktif]	Masa oyunları, sanat gösterileri, vb. gibi
	İzleyici aktiviteler [pasif]	Spor, televizyon, sinema izleyiciliği vb. gibi

Sayısal olarak sınırlandırılmayacak kadar çok olan rekreasyonel aktivitelere ilişkin bazı genel özellikler şunlardır [Burton, 1978; Özkan, 2001]:

- Bir kişi için rekreasyonel aktivite sayılabilecek bir eylem, bir başka kimse için olmayabilir.
- Rekreasyonel aktiviteler kişiye ruhsal doygunluk ve zevk verir, bireyin yaşama gücü ve isteğini artırır.
- Rekreasyonel aktiviteler bireysel olarak ya da topluca yapılabildiği gibi planlı ya da plansız olarak da yapılabilir.
- Rekreasyon aktivitelerinin tümü gönüllü olarak yapılır, zorunluluk yoktur, katılanın serbest ve kişisel seçimine bağlı olarak yapılır.
- Rekreasyon aktiviteleri rekreasyoncu tarafından üstlenilir. Başkası tarafından bir başkası için yerine getirilmez, kişiye bağlıdır ve bizzat yapılır.
- Rekreasyonel aktiviteler maddi kazanç sağlama kaygısından uzaktır.
- Rekreasyonel aktivitede bulunmanın yaşı yoktur.

2.2.4.1. Rekreasyonel aktivite seçimini etkileyen faktörler

Farklı insanlar farklı rekreasyon aktivitelerini seçebildikleri gibi, aynı insan yaşamının farklı dönemlerinde değişik rekreasyon aktivitelerine yönelebilmektedir. Rekreasyonel aktivite seçiminde etkili olan faktörler aşağıda özetlenmiştir [Özkan, 2001]:

- Yaş: Kişi yaşlandıkça aktif rekreasyonel etkinliklere ilgisi azalmakta, pasif rekreasyonel etkinliklere yönelimi ağırlık kazanmaktadır.
- Cinsiyet: Kesin bir sınırlama getirilmemekle birlikte bazı aktivitelerin erkekler, bazılarının da bayanlar tarafından tercih edildiği görülmektedir.
- Eğitim düzeyi: Artan eğitim düzeyi rekreasyonel aktivite seçimine yönelik çeşitliliği arttırmaktadır. Kahve gitmenin yanı sıra, parka, botanik bahçesine, müze ve sergilere gitme istemi ortaya çıkabilmektedir.
- Gelir düzeyi: Yükselen gelir düzeyi, insanların hayal bile edemediği rekreasyonel aktiviteleri gündeme getirebilmektedir.
- Meslek: Rekreasyonel aktivite seçiminde çok önemli olmasa da mesleğin etkisi gözlenebilmektedir. Açık mekanlarda çalışan insanların açık hava rekreasyon

etkinliklerine yönelimi sınırlı olmaktadır.

- Sağlık durumu: Sağlık durumunun uygun olmaması durumunda pasif rekreasyonel etkinlikler önem kazanmaktadır.
- Yaşanılan yerin fiziksel niteliği: Bahçeli konutlarda yaşayan insanların kent dışı rekreasyon etkinliklerine, apartmanlarda oturanlardan daha seyrek katıldıkları yapılan araştırmalarla saptanmıştır.
- İçinde yaşanılan toplumun sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumu: Özellikle sosyoekonomik gelişmesini henüz tamamlayamamış ülkelerde etkin bir faktördür. Rekreasyonel aktivite seçiminde “herkes ne der? Herkes ne düşünür?” gibi yaklaşımlar etkili olmaktadır.
- Zevk ve moda: Diğer faktörlerin yanında sınırlı olmakla birlikte zaman zaman etkili olabilmektedir.

2.2.5. Rekreasyon alanı

Rekreasyonel aktivitelerin gerçekleştirildiği mekanlara rekreasyon alanı ismi verilmektedir. Kimi rekreasyon alanları bu amaç için planlanıp tasarlanarak hizmet verirken [kent parkları, çocuk oyun alanları vb] bir kısmı da mevcut nitelikleriyle [deniz kıyıları, ormanlar] rekreasyonel aktivitelerin gerçekleştirilmesine olanak sağlamaktadır [Özkan, 2001].

Özkan [2001]’a göre açık hava rekreasyon alanları genel olarak kentsel ve kırsal rekreasyon alanları olarak ikiye ayrılmaktadır. Buna göre;

Kentsel rekreasyon alanları;

- Yerleşim alanları içinde yer alırlar.
- Fiziksel tesislerin ağırlığı fazladır.
- Herkesin kullanımına açık genel nitelikli olabildikleri gibi şahıslara mahsus özel alanlar da olabilirler. Ayrıca toplumun bir grubuna da hizmet verebilirler.
- Gün içinde sınırlı sürelerde kullanılırlar. Yıl boyunca her zaman yoğun olarak kullanılırlar.
- Yer seçiminde doğal ya da kültürel ayrıcalıklı nitelik şart değildir.

Kırsal rekreasyon alanları ise;

- Yerleşim alanları dışında yer alırlar.
- Fiziksel tesislerin ağırlığı fazla değildir.
- Herkesin kullanımına açık alanlardır.
- Genellikle hafta sonlarında ya da tatillerde kullanılırlar. Yıl içinde kullanım dönemlerini meteorolojik olaylar belirler.
- Yer seçiminde doğal ya da kültürel ayrıcalıklı nitelikler öne çıkmaktadır.

Rekreasyon alanlarının sınıflandırılmasıyla ilgili farklı görüşler olsa da tüm sınıflandırmalarda ana kriterler aynıdır. Lovejoy [1973]'e göre bu kriterler;

- Büyüklük,
- Ulaşılabilirlik,
- Sunu[arz] çeşitliliği,
- Kaynak ve kullanım açısından taşıma kapasitesi şeklinde sıralanabilir.

Rekreasyon alanlarının sınıflandırması ve kullanımı amaca, duruma ve ölçeğe göre değişmektedir. Bundan dolayı, günümüzde, rekreasyonel kaynakların sınıflandırılmasında evrensel bir sistem mevcut değildir. Bir alanda yapılacak rekreasyonel planlama çalışmasında o alanın kullanım amaç ve biçimi ile tasarım potansiyelinin dengede olması gerekir. Örneğin; bir çocuk oyun alanının tasarım ve düzenlemesinde çocukların davranış ve ihtiyaçlarına uymayan objeler o alan için gereksizlik ifade eder. Aynı şekilde, bir kent merkezindeki iş yeri çalışanlarına, günlük kısa süreli rekreasyonel gereksinimlerine uygun bir rekreasyon alanı tesis edilmelidir. Dolayısıyla rekreasyon alanlarının sınıflandırılmasında kullanıcı potansiyel ve gereksinimleri ile kullanımların fonksiyonelliği önem kazanmaktadır. Bu amaçla, planlanacak bir rekreasyon alanında önce temel belirleyiciler ortaya konulmalıdır [Uzun ve Altunkasa, 1997]. Bunlar;

- Rekreasyon alanında ana fonksiyon ya da temel kullanım ne olacağı,
- Rekreasyon alanını daha çok kimler tarafından kullanılacağı,
- Kullanımların yoğunluğunun ve gelişme kapasiteleri hangi düzeyde olacağı,

- Planlamada birlik organizasyonunun nasıl olacağı, rekreasyonel kullanımlar arasındaki ilişki ve yakınlık hangi düzeyde tutulacağı belirlenmelidir.

Gold [1980] kullanım ve mülkiyet durumuna göre rekreasyon alanlarını Çizelge 2.3'te verildiği gibi sınıflandırmaktadır.

Çizelge 2.3. Kullanım ve mülkiyet durumlarına göre rekreasyon alanlarının sınıflandırılması [Gold, 1980].

Kullanım ve Mülkiyet Durumlarına Göre Rekreasyon Alanları	
Bilimsel Nitelikli Alanlar	<ul style="list-style-type: none"> • Temel bilimler açısından değer taşıyan alanlar • Tarihsel ve arkeolojik alanlar • Özel koruma ve araştırma alanları
Görsel Nitelikli Alanlar	<ul style="list-style-type: none"> • Estetik değeri yüksek olup kullanıma açılabilir alanlar • Estetik değeri yüksek olup koruma altına alınması gereken alanlar
Yöresel Rekreasyon Alanları	<ul style="list-style-type: none"> • Çocuk bahçeleri • Çocuk Oyun Alanları • Oyun amaçlı çim alanlar • Park yollar • Yaya bölgeleri • Mahalle parkları • Kent parkları • Bölge parkları • Rezerv alanlar • Özel alanlar
Ülkesel Rekreasyon Alanları	<ul style="list-style-type: none"> • Ormanlar • Ulusal parklar • Yaban hayatı koruma alanları • Doğa parkları • Koruma alanları • Kara ve su avcılığı alanları • Ulusal park yolları • Manzara koridorları • Kumul ve plajlar • Suya bağlı rekreasyon alanları
Turizm ve Konaklama Hizmetlerine Uygun Alanlar	<ul style="list-style-type: none"> • Mevcut turizm ve konaklama alanları • Hedeflenen turizm ve konaklama alanları
Özel Rekreasyon Alanları	<ul style="list-style-type: none"> • Özel turizm yerleşmeleri • Organize kamp be kulüpler • Alış-veriş merkezleri
Yarı Özel Rekreasyon Alanları	<ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal organizasyonların oluşturulduğu alanlar

Çizelge 2.4'te ise rekreasyon alanlarının kullanım yoğunlukları ve gelişme düzeylerine göre genel bir sınıflandırması yapılmaktadır. Bu sınıflandırma, insanı ve kaynağın doğal taşıma kapasitesini esas alması nedeniyle rekreasyonel çalışmalarda büyük önem taşımaktadır [Gold, 1980].

Çizelge 2.4. Kullanım yoğunlukları ve gelişme düzeylerine göre rekreasyon alanlarının sınıflandırılması [Gold, 1980].

Sınıflar	Fiziksel ve Çevresel Karakteristikleri	Gelişme Düzeyleri
1.Kullanım yoğunlukları ve gelişme düzeyleri Yüksek	Birim alana düşen kullanıcı sayısı yüksek olup genelde alan sınırlaması mevcut değildir.	Rekreasyonel yatırımlar açısından gelişme düzeyi yüksek olup rekreasyonel olanakların yanı sıra ticari olanakları da içerebilir.
2.Kullanım yoğunlukları ve gelişme düzeyleri Orta	Topoğrafik özellikler oldukça önemlidir ve alan büyüklüğü değişkendir. Doğal çevrenin genelde çekici ve hareketli olması istenir. Bu özellik, kültürel çevrede de aranır. Gelişme olanağı sınırlanılmakla beraber, bu konuda esneklik ilkesi mevcuttur.	Gelişme düzeyi orta derecededir. Yatırımlar açısından öncelik rekreasyonel olanaklarıdır. Bunun yanı sıra rekreasyonel aktiviteleri tamamlayıcı lüks oteller, villalar, marketler, özel sportif tesisler vb. gibi ticari olanakları da içerebilir.
3.Kullanım yoğunlukları ve gelişme düzeyleri Düşük	Birim alana düşen kullanıcı sayısı düşüktür. Çekici ve hareketli doğal unsurlar birinci derecede, topoğrafik özellikler genellikle önem taşır. Estetik açıdan ilginç ve etkileyici alan formları istenir.	Rekreasyonel olanaklar açısından gelişme düzeyi düşük olup mevcut aktiviteler genelde yalnızca rekreasyona yöneliktir. Bu alanlarla bitişik durumdaki ya da diğer sınıflardaki alanlar arasında tampon olarak yer alırlar. Rekreasyonel faaliyetler dışında bazen otlatma, kereste üretimi gibi faaliyetler içinde kullanılabilirler.

2.2.6. Rekreasyon alan planlaması

Rekreasyonel aktivitelerin gerçekleştirilebileceği alanlara ilişkin fiziksel planlama uğraşı olan rekreasyonel planlama; insan veya toplumun rekreasyon gereksinimlerini karşılamak üzere mevcut kaynaklardan süreç ve strüktür bakımından olabildiğince en iyi yararlanma biçimini önceden saptama eylemidir [Özkan, 2001].

Rekreasyonel planlamanın temel amacı; rekreasyon kaynakları ile kişilerin rekreasyonel gereksinimleri arasında en uygun ve uzun vadeli bir dengenin kurulmasına hizmet edecek fiziksel plan ve programların geliştirilmesidir [Altunkasa, 1993].

Gold [1980]'a göre rekreasyon planlamasının amacı;

- Toplumun içinde yaşadığı fiziksel çevreyi daha fonksiyonel, güzel, güvenli, verimli, heyecan verici bir hale getirerek geliştirmek,
- Kamuya ait ve özel rekreasyon kaynak planlamalarında, kısa dönemli değişim kararlarının, uzun periyottaki değişim planları temel alınarak belirlenmesi,

- Mevcut ve hedeflenen rekreasyon olanaklarını ve servislerini yenilemek,
- Kenti ziyaret edenlerin ve yaşayanların boş zaman deneyimlerinin niteliğini ve niceliğini iyileştirmek,
- Bütün kullanıcılar için optimum oranda, çeşitlikte ve uygun alanlarda boş zamanlarını değerlendirme olanakları sağlamak,
- Kullanıcılara en iyi ve en verimli hizmeti verebilmesi için rekreasyon kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi,
- Kent içi ve çevresinde boş zaman olanakları oluşturmak için kamu ve özel girişimcilerin işbirliğini desteklemek,
- Bir toplumun sosyal, ekonomik ve fiziksel gelişimi için gerekli politik kararları almasında teknik bilgi desteğini sağlamak,
- Toplum gelişimi ile ilgili olan her türlü birimlerin arasında iletişimi, işbirliğini ve koordinasyonun gelişimini sağlamaktır.

Rekreasyonel planlamada kullanıcı tercihleri ve kullanımların tatminkârlığı önemli ölçütlerdir. Rekreasyon alanlarının ve bunların içerdiği aktivite ve olanakların ortaya konulmasında temel belirleyici olmaktadır. Rekreasyon alanları planlanırken doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için koruma-kullanma dengesi içinde ve ilkeler doğrultusunda planlamalar yapılmalıdır.

Rekreasyon alan planlamasına ilişkin genel ilkeler şunlardır:

- Kentin bugünkü durumuna bakılarak, planlama için kabul edilmiş ileri zamandaki geleceği gerçekçi olarak saptanmalı ve rekreasyon alanları için yeterli araziler buna göre tahsis edilmelidir [Süel, 1983].
- Gelişmesini tamamlamış bölgelerde olanaklar ortaya çıktıkça rekreasyon alanları lehinde bu fırsatlar değerlendirilmelidir [Süel, 1983].
- İmar planlarında yer alan rekreasyon alanlarının başka amaçlar için kullanılmasına olanak tanınmamalıdır [Özkan, 2001].
- Tüm rekreasyon alanları bir sistem dahilinde bütün olarak planlanmalıdır [Özkan, 2001].
- Özel mülkiyete sahip araziler zorunlu nedenler dışında rekreasyon alanları olarak tahsis edilip kamulaştırılmamalıdır [Özkan, 2001].

- Mevcut koruluklar, ağaçlandırılmış alanlar rekreasyon alanları yer seçiminde tercih edilmelidir [Özkan, 2001].
- Planlamada ulaşılabilirlik önemli bir kavram olup aynı zamanda herkese eşit kullanım fırsatı tanınması ilkesini de belirtmektedir [Taner, 1989].
- Büyük iş yerleri sahiplerinin, iş yerleri içinde rekreasyon alanları tesis etmelerinden ziyade toplumun bütününün yararlanacağı rekreasyon alanlarının yapımına yardımcı olmaları sağlanmalıdır [Özkan, 2001].
- Rekreasyon alanları kent içinde homojen bir biçimde dağıtılmalıdır [Özkan, 2001].

Ülkemizde rekreasyonel planlama çalışmaları, gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında yoksun denecek düzeydedir. Kentlerde rekreasyon alanları ihmal edilmekte ve bu durum ülkemizde kentleşmenin kötü olarak nitelendirilmesinin önemli nedenlerinden birisini oluşturmaktadır. Kentlerimizde yeşil alanların azlığı veya yetersizliği ve bunları gelecekte sağlama olanaklarının ortadan kalkması ciddi boyutlardadır.

Ülkemizde bugüne kadar planlama açısından genelde yapılan, kimi kentsel rekreasyon alanlarının çok kaba bir hesaplama sonucu imar planlarında yer ve büyüklüklerinin belirlenmesi şeklindedir. Kentsel ölçekte plancının tutumu rekreasyonel kullanımlara, artık alanları yani başka sektörlerin işine yaramayan alanları tahsis etmek biçimindedir ki bu da onların uygulama maliyetlerini son derece yükseltmekte ve gerçekleştirilmelerini engellemektedir.

2.2.6.1. Rekreasyon alanlarında kullanılan donatı elemanları

İnsanlar, yaşamlarını devam ettirebilmek amacıyla doğal çevreye olduğu kadar, yapay bir çevreye de ihtiyaç duymaktadır. Yapay çevrenin oluşturulmasında önemli katkısı olan donatı elemanları, kent dokusu içinde yer alan ürünlerin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Donatı elemanları, kent öğelerinin bir bölümünü insanın kent yaşamı ve toplumsal yaşam biçimi arasındaki iletişimi sağlayan ürünlerdir [Şişman ve Yetim, 2004].

Aydınlatma elemanları: Kentsel alanlarda aydınlatma elemanları; hava karardığında güvenlik ve korumayı sağlamak, bunun yanı sıra bitki, çeşme, heykel, bina ve bunun gibi görsel açıdan dikkati çekmesi istenen objeleri belirginleştirmek için kullanılırlar.

Tekirdağ kıyı şeridinde yer alan çeşitli amaçlar için farklı yüksekliklerde kullanılan aydınlatma elemanları, işlevsel açıdan olumlu örnekler olmalarına rağmen, insan ölçeğinden uzak olduğu görülmektedir [Özer, 2007].

Reklam ve tanıtım panoları: Toplumsal ve toplumlar arası ilişkilerin yoğunlaşması, bilgi ve nüfus patlaması, hızlı ulaşım koşulları, teknolojik gelişmelerin artışıyla birlikte üretim ve tüketim toplumu haline gelmemiz kentimizin evrensel bir boyut kazanmasına neden olmaktadır. Bulduğumuz zaman ve mekan içerisinde bu gelişimi yansıtan en canlı örnek ise, modern ve dikkat çekici bir iletişim aracı olan reklam ve tanıtım panolarıdır. Bu elemanların yönlendirdiği kişilerin düşünce, duygu ve alışkanlıkları üzerinde etkili olma yoluyla, öğretme veya belli bir yöne yönelme amacını taşımaları nedeniyle işlevleri önemli olmasına rağmen çevremizde hiçbir zaman bir düzen içerisinde bulunmamaktadır [Özaydın vd, 1991].

Reklam ve tanıtım panolarının düzenleme ilkeleri; anlatım sadeliği, kullanım ve yapım kolaylığı, amacına uygunluk, ölçülerde standartlaşma, çevreye uyum ve birbirleriyle uyum gibi nitelikleri de taşınmalıdır. Tekirdağ'da, reklam ve tanıtım panolarının belli bir disiplin içinde olmadığı açıkça görülmektedir. Panoların bilinçsizce kullanılması sonucu ortaya görsel bir kirlenme çıkmaktadır. Sokak ve caddelerde yer alan mağaza levhaları, afişler, tanıtım ve reklam panoları gelişigüzel kullanılarak, kent estetiğini olumsuz etkilemektedir [Özer, 2007].

Bitki kasaları: Bitki kasaları bitki için yaşama ortamı sağlayan, estetik ve işlevsel amaçlar için kullanılan donatı elemanlarıdır. Kullanıldıkları mekâna estetik değer kattıkları için nazı durumlarda sınırlayıcı eleman olarak ta görev yaparlar.

Tekirdağ kenti incelendiğinde genel olarak bitki kasalarının oldukça bakımsız olduğu, estetik ve işlevsel olarak görevini yerine getiremediği görülmektedir. Kasaların içine mevsimlik türler uygun mevsimlerde yerleştirilmediği gibi, yerleştirilenler ise oldukça

cılız görünümündedir. Mevsimsel geçişlerin iyi ayarlanamadığı ve yılın belli dönemlerinde bitki kasarlığının boş kaldığı da gözlerden kaçmamaktadır [Özer, 2007].

Çöp kutuları: Kentsel atıkların yerel yönetimlerce toplandığı elemanlardır. Ulaşabilme ve temizleme kolaylığı, bu elemanın önemli özelliğidir. Bu elemanlar farklı tip ve büyüklükte olabilir. Daha çok işlevsel kullanım amacı olan çöp kutuları, bazı durumlarda diğer donatı elemanlarıyla birlikte de tasarlanıp, kullanılabilir.

Tekirdağ kent merkezinde farklı büyüklük ve şekillerde çöp kutuları görmek mümkündür. Kentte gelişigüzel konumlandırılan ve açık bırakılan çöp kutuları hem trafiği hem de insan sağlığını olumsuz etkilemektedir. Bir çoğunun dış yüzeyi paslanmış, tekerlekleri kırılmış ve çöp artıklarıyla kirlenmiş durumdadır. Bu nedenle birçok mekanda bakımsızlık nedeniyle amacına hizmet etmeyen bu donatı elemanları, görsel açıdan da estetik olmayan bir görünüm sergilemektedir [Özer, 2007].

Gölgeleme elemanları: Pergola ve kamelyalar kentin vazgeçilmez elemanlarıdır. Gün içerisinde yorulan insanların oturarak dinlendiği, rekreatif veya sportif faaliyetlerin gerçekleştirildiği mekanlarda ortamı zenginleştiren, kent içinde ya da dışında çok fazla ihtiyaç duyulan mekanlardır. Yazın sıcaktan, kışın yağmur ve kar gibi doğal etkilerden korunmak gibi pek çok işlevleri bulunmaktadır.

Tekirdağ kenti, pergola ve kamelya açısından oldukça fakir bir kenttir. Kentin belirli noktaları dışında rastlanmayan bu gölgeleme elemanlarına, son yıllarda özellikle toplu olarak yaşanan site bahçelerinde yer vermeye başlanmıştır. Halkın kullanabileceği açık-yeşil alanlar içerisinde estetik kamelyalar yoktur. Belirli bir fiziksel dokusu olmayan Barış ve Özgürlük Parkı'nda yer alan kamelyaların da sadece oturma birimleriyle desteklendiği, pek estetik olmadığı gözlenmiştir [Özer, 2007].

Oturma elemanları: Oturma birimleri, insanların dinlenmek, oturmak, izlemek veya gözlem yapmak amacı ile uzun ve kısa süreli kullandıkları donatılardır. Tasarım çeşitliliğinin çok fazla olduğu ülkemizde; yapı, boyut, renk ve materyal vb. açısından çok farklı birimlere rastlanmaktadır. Tasarımlarda kullanıcının ergonomisi düşünülmeli, kullanıcıların boyutları da dikkate alınmalıdır. Ayrıca sırt dayanma yerleri ile oturma yerleri kullanıcıların rahatlığı göz önüne alınarak planlanmalıdır. Kullanım mekanı

gözetilerek, boyut, renk ve detay açısından mekana uygun tasarlanmalı, kent kimliğini ön plana çıkarıcı detaylarla zenginleştirilmelidir.

Tekirdağ kentinde, donatı elemanlarından biri olan oturma elemanlarına uygulama aşamasından sonra gereken bakım ve onarımın yapılmadığı, özen gösterilmediği ve kendi kaderlerine terk edildiği görülmektedir. Onarılamayan ve bakımları yapılmayan, kırılmış, paslanmış, çürümüş elemanlar görsel kirlenmeye neden olmalarının yanı sıra işlevlerini yerine getirememekte ve çeşitli tehlikeleri de beraberinde getirmektedir [Özer, 2007].

Süs havuzu: Dünyanın hemen hemen bütün kentlerinde su kullanımı vazgeçilmez bir unsur olup, tasarımda değişik form ve ölçülerde kullanılır. Bu kullanımın genellikle toplumun, kentin iklim özelliklerine, kentlinin isteklerine, sanat anlayışına uygun olarak planlandığı görülür. Su mekana canlılık kazandırır, doğal yapının önemli ve ayrılmaz bir parçasını meydana getirir. Kente üçüncü boyut getirerek derinlik verir [Uzun, 1990].

Tekirdağ kentinde Barış ve Özgürlük Parkı'nda yer alan havuzlar işlevsiz olmasının yanı sıra büyük ve genellikle boştur. Boş olmadığı dönemlerde ise düzenli temizlenmediği ve devridaim yapılmadığından dolayı yosunlu durgun bir su görünümündedir. Özellikle yaz aylarında görsel bir zenginlik olması gereken havuzlara kuru ve pir bir görüntü hakimdir [Özer, 2007].

Çeşme: Kentsel planlanama çalışmalarında hareketli su elemanı olarak çeşmeler, kaynaklar, su çanakları ve kaskatlar sayılmaktadır. Çeşmeler ve kaynaklar, tasarım çalışmalarını doğallaştıran, onları tabiata yakınlaştıran su elemanları olarak ele alınır. Çeşmelerde düzenli bir su ikmali olmalı ve bulunduğu çevreye konstrüktif yapı göstermelidir [Uzun, 1990].

Tekirdağ kıyı şeridi Barış ve Özgürlük Parkı'nda 3 adet çeşme tespit edilmiştir. Ancak estetik ve işlevsel özelliklerini yitirmiş, bakımsızlıkları nedeniyle kullanılamamakta, görsel açıdan kötü görünümle orta koymaktadır [Özer, 2007].

Plastik öge: Peyzaj çalışmalarının vazgeçilmezleri arasında olan heykel ve plastik ögeler kentin görünümünün zenginleştirilmesine doğrudan etki eden tasarım elemanlarıdır. Plastik ögeler, peyzajın görsel değerini arttıran, renk, form, biçim ve ölçü özellikleriyle tasarımı daha etkili ve algılanabilir yapan elemanlardır.

Genel anlamda heykel ve plastik ögelerin kullanıldığı mekanlardan birisi meydanlar ve parklardır. Tekirdağ kentinde Barış ve Özgürlük Parkı'nda Macaristan Barış ve Özgürlük Lideri olarak bilinen Macar Prensi Rakoczi ile Tekirdağ'da doğan ünlü vatan şairi Namık Kemal'in heykelleri bulunmaktadır. Ayrıca Atatürk'ün 23 Ağustos 1928'de Atatürk'ün Harf İnkılanı vesilesiyle Tekirdağ'a gelip Başöğretmen olarak ilk dersi vermesini simgeleyen heykelde sahilde yer almaktadır. Bunların dışında Ulusal Kültür Mirasları Bakanlığı ve Tekirdağ Belediyesi'nin destekleriyle 2000 yılında yapılmış plastik bir heykel yer almaktadır. Bu ögelerde, kralının ölümüne üzülen fakir bir köylü kadının dramının anlatıldığı varsayılmaktadır. Kent görsel değer kazandıran bu heykellerin periyodik olarak bakımlarının yapılması ve korunması gerekmektedir.

Çocuk oyun alanı: Oyun , çocuğun ruhsal ve bedensel gelişimini, çevresini tanımasını, birtakım deneme yanılma yöntemleriyle kimlik gelişimini, korkulardan kurtulmasını, işbirliği ve dayanışma duygularının gelişmesini ve dikkatini belli konulara odaklaştırmasını sağlar. Bu anlamda çocuk oyun alanlarının, çocuğun ruh ve beden sağlığında, önemli bir rolü vardır.

Çocuk oyun elemanı denildiğinde aklımıza, kum havuzları, salıncaklar, kaydıraklar, tahterevalliler, tırmanma ve dönme araçları, oyun evleri ve farklı şekillerde tasarlanmış bir takım kombine oyun elemanları gelmektedir. Oyun elemanları; oyun alanlarını oluşturan, çocukları oyun alanlarına çeken, onları eğiten, geliştiren, eğlendiren, hoşça vakit geçirmelerini sağlayan ünitelerden oluşmalıdır. Emniyetli ve çok yönlü olarak planlanmalıdır. Oyun elemanlarının nitelikleri, o yörenin çevre şartlarına göre seçilmeli ve miktarı da onu kullanacak çocuk sayısına göre belirlenmelidir.

Tekirdağ kıyı şeridinde Barış ve Özgürlük Parkı'nda 3 adet çocuk oyun alanı saptanmıştır. Bunlardan ikisi oldukça bakımsız olup, boyasız-paslı kaydırak ve zincirleri eskimiş salıncaklar çocuklar için tehlike arz etmektedir. Balık Hali'nin karşısındaki çocuk oyun alanı bu yıl yapılan düzenlemeyle örnek bir alan haline getirilmiştir. Sayıca

ve bakım yönünden çocuk alanlarının yetersiz olması nedeniyle bu tür mekanların sayısı arttırılmalıdır [Özer, 2007].

Spor alanı: Spor alanları, kentlerin havalandırılması, havayı temizlemesi, içerisindeki işlevleri ile kente katkıda bulunan mekanlardır. Bu tür mekanların en önemli işlevi aktif bir rekreasyon türü yaratmasıdır. Bu tür işlevler toplumun her kesimini bir araya getiren önemli bir sosyo kültürel değer taşır [Gökçen, 2001]. Spor alanları planlanırken erişme uzaklıkları ve etki alanları kabul edilebilir değerlerde olmalıdır. Bu değerler yerel isteklere ve etki alanlarına göre belirleneceği gibi mevcut standartlardan da yola çıkılabilir. Bir yerleşmede spor tesisleri için bir stad ve faydalı alanlar optimum 2,5 ha alan ayrılması gerekir.

Tekirdağ kentinde Namık Kemal Stadı ve Değirmenaltı ile Yüzüncüyıl Mahalleleri'nde yer alan birer açık futbol sahaları dışında, tüm aktivitelerin bütünüyle yer aldığı açık ve kombine bir mekân bulunmamaktadır. Barış ve Özgürlük Parkı'nda yer alan basketbol potaları da gerek zemin gerekse alan büyüklüğü açısından yeterli değildir [Özer, 2007].

Otopark: Ulaşım sorunları, hareket etmek isteyen taşıtların yüzünden ortaya çıkmasına rağmen, bu taşıtların durmak istemeleri de daha büyük sorunlar oluşturur. Bunun sonucu gündüz işyerlerinde, gece konut bölgelerinde ve insanların boş zamanlarında rekreasyon alanlarında otopark ayrılması zorunlu olmuştur.

Tekirdağ kenti rekreasyon alanlarının gerek otopark sayıları, gerekse konumları açısından oldukça yoksun oldukları görülmektedir. Araç sayısının gün geçtikçe arttığı kentimizde otopark önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır [Özer, 2007].

2.3. Kentsel Kıyı Alanlarının Rekreasyonel Önemi

Kıyılar doğal bir kaynak olarak tüm canlılar için çeşitli kullanımlara olanak sağlar. Deniz kıyılarının, dünyanın iki büyük oluşumu olan kara ve deniz arasında geçiş bölgesi olması özelliği, bu alanları çeşitli işlevler arasında değerlendirilmesi gereken bir kaynak durumuna sokmaktadır.

Kıyı mekanı, halkın kullanımına açık kamusal bir alandır. Kamusal alan ise, toplu yaşamın getirdiği etkinliklerin meydana geldiği, cinsiyet farkı gözetmeksizin, her yaş ve meslek grubundan kişilerin yararlanabildiği, rekreasyonel gereksinimlerini karşılayabildiği, gerekli durumlarda denetimli olarak kullanılabilen, kent içinde yer alan bir mekânlar bütünlüğüdür [Kızılkaya, 1996].

Hızlı kentleşme sonucu, kamu kullanımına açılmış kentsel açık alanlar hızla azalmaktadır. Bu durumda, doğal ve tarihi değerleri ile iklimsel özelliklerinin birleşimi kıyılarımız rekreasyonel kullanımlar için çekim noktası haline gelmektedir.

Her geçen gün artan rekreasyonel gereksinim karşısında ise kıyı rekreasyon alanlarında doğal verilere uygun olmayan, yeterli ekolojik bilgileri içermeyen, araştırma sonuçlarına dayalı olarak geliştirilmeyen planlar ve uygulamalar sonucunda, ülkemizde kıyılarımız büyük boyutlarda doğal kaynak kayıplarına uğramakta olduğu açıkça gözlenmektedir.

Toplum yaşayış biçimlerindeki gelişmeler, kıyılarındaki kullanım türlerini değiştirmiştir. Kıyı birçok ekonomik faaliyetin yerleşmek için yarıştığı bir alan haline dönüşmüştür. Böylece insan yaşamı, gerekli olan bu doğal alanlar, günümüzde rekreasyon dışı faaliyetlerce kullanılmaya ve tahrip olmaya başlamıştır [Kızılkaya, 1996].

İlk olarak ikinci konut olarak oluşan yerleşmeler, zamanla, metropollerin büyümesi ile birinci konut işlevini üstlenmiş ve kıyı mekanı, prestij alanı haline almıştır. Kıyıların çok katlı binalarla betonlaştırılması biyolojik yaşamı, doğal alışverişi etkilemekte, doğal dengeyi bozmaktadır. Bu “duvarların” denizden gelen rüzgarları kesmesi sonucu yerleşim içinde hava akımı engellenmekte ve rüzgarın yaz aylarında serinletici etkisi büyük ölçüde azalmaktadır [Korkut vd., 2002].

Kamulaştırma ve yapım masraflarını, en aza düşürmek amacıyla, karayolunun, deniz kotuna en yakın yerden geçirilmesi, doğal görünümün önemli bir bölümünü yok etmekte ve ekosistemleri parçalamaktadır. Bunun sonucu olarak kentsel yerleşimlerde özellikle metropoller nedeni ile kıyı çizgisi, doğal özelliklerini kaybetmiş ve kaybetmektedir.

Kıyı mekanı, yanlış ve plansız kullanımlarla, doğal bütünlüğü bozulabilen bir kaynaktır. Bu nedenle kıyı mekanı düzenlemelerinde gelişebilen, açık, esnek, devingen ve uygulamaya yönelik bir yöntem araştırması ortaya konulmalı ve bu, mevcut planlama, örgütlenme, yasal olanaklar ile uyum sağlayabilmelidir [Kızılkaya, 1996].

2.4. Önceki Çalışmalar

2.4.1 Araştırma alanı ve çevresi ile ilgili yapılan çalışmalar

Bugüne kadar Tekirdağ ili ve çevresi rekreasyonel planlama yaklaşımlarına ilişkin araştırma yapılmamış olduğundan dolayı daha çok araştırma konusu ile dolaylı ilgili bulunanlar dikkate alınmıştır. Bu çalışmalar, mevcut durumun değerlendirmesi ile doğal ve kültürel değerlerin tespitine dayalı envanter çalışmaları olarak dikkat çekmektedir.

Korkut [1993], “Trakya Bölgesi Doğal Bitki Örtüsünde Peyzaj Planlama Çalışmaları Yönünden Değerlendirilebilecek Bazı Bitkisel Materyalin Saptanması” konulu araştırmasında Tekirdağ ili ve çevresinin mevcut doğal bitki örtüsünü saptamış, Peyzaj Planlama çalışmaları yönünden değerlendirmiştir.

Kızılkaya [1996], “Kıyı Mekanı Kullanımları ve Tekirdağ Örneği” isimli çalışmasında kamusal mekanlarda kullanıcı gereksinimlerini belirlemiş ve bunları kalite konusu bağlamında değerlendirmiştir. Alan çalışmasında anketlerin yanı sıra, bilişsel haritalama yöntemi kullanarak çevre kalitesini ortaya koymuştur.

Alkır [1999], “Tekirdağ-Marmara Ereğlisi Arasında Kıyı Kullanımında Turizm Olgusu” konulu çalışmasında Tekirdağ ile Marmara Ereğlisi arasındaki mevcut durum ortaya koymuş, kıyı kullanımlarını irdelemiş, alan turizm açısından değerlendirmiştir. Çalışmanın sonucunda mevcut durumun sorunlarına ilişkin çözüm önerileri getirmiştir.

Korkut ve Ark. [2002], “Tekirdağ Sahil Şeridinin Kıyı Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi” konulu çalışmalarında Tekirdağ sahil şeridinin mevcut alan kullanım durumunu ortaya koymuş ve kıyı turizm potansiyeli açısından değerlendirmiştir. Çalışmanın sonucunda coğrafik konumu nedeniyle önemli bir

noktada yer alan Tekirdağ ilinin, Marmara denizine paralel uzanan kıyı şeridinin yoğun baskı içinde olduğunu belirlemiş ve gelecek yıllarda yanlış alan kullanımları ile tamamen tahrip edilmemesi için öneriler getirmiştir.

Yetim [2003], “Tekirdağ İli Kıyı Şeridi Alan Kullanım Kararlarının İrdelenmesi üzerine Bir Araştırma” konulu yüksek lisans tezinde, coğrafi konumu ve turizm potansiyeli açısından önemli bir yere sahip olan Tekirdağ ili, merkez ilçe, kentsel kıyı şeridindeki mevcut kullanım kararları irdelemiş ve peyzaj mimarlığı açısından alınması gerekli önlemleri ortaya koymuştur.

Korkut ve Ark. [2006], “Peyzaj Planlama Çalışmalarında Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kullanım Olanaklarının Tekirdağ Kıyı şeridi Örneğinde İncelenmesi” konulu araştırmasında CBS kullanımı yoluyla, Tekirdağ kıyı şeridinin geçmiş yıllardaki kullanımları ile günümüz şimdiki alan kullanımları arasındaki farklılıkları ortaya koymuştur. Çalışmada Tekirdağ kıyı şeridi yanlış alan kullanım kararlarının neden olduğu ekolojik sorunlara dikkat çekilerek, olası planlamalarda bu hataların tekrarının önlenmesi amacıyla öneriler getirilmiştir.

2.4.2. Genel değerlendirme yöntemlerine ilişkin çalışmalar

Farklı niteliklere sahip alanların, rekreasyon potansiyelini ve kullanıcı gereksinimlerini belirleyebilmek amacıyla gerçekleştirilen peyzaj değerlendirmelerine ait metodolojik yaklaşımlara ilişkin çalışmalar aşağıda özet halinde verilmiştir.

Kiemstedt [1967], Almanya’da geliştirdiği “Çeşitlilik Değer Analizi” [V-Wert] yöntemi ile doğal peyzaj elemanlarının rekreasyonel yönden taşıdığı değeri ve uygunluğunu saptamayı amaçlamıştır. Bu yöntemle beş grup aktiviteye ilişkin ölçütleri [toprak, su, hava ve vejetasyon strüktürü ile tarımsal arazi kullanımı] 4 grup altında [orman ve su kıyısı, röliyef enerjisi, tarımsal arazi kullanım türleri ile iklim faktörü] toplayarak bu grupların her biri için bir değer belirlemiştir. Elde etmiş olduğu bu ölçüt değerleri, oluşturduğu formüle uygulayarak her plan-kare için rekreasyonel uygunluk değeri [V-Wert Çeşitlilik Değeri]’ni hesaplamıştır.

$$V = \frac{R_w + 3R_g + R_e + N}{1000} \times K$$

V: Çeşitlilik Değeri

N: Arazi Kullanma Değeri

R_w: Orman Kıyıları Değeri

K: İklim Faktörü

R_g: Su Kıyıları Değeri

3: Su Kıyıları Katsayısı

R_e: Röliyef Değeri

1000: Küçültme Sabitesi

Buckwald et all. [1973], Almanya'nın Bodensee Gölü ve çevresinde yaptıkları çalışmada Kiemstedt tarafından geliştirilen V-Wert yöntemine ağırlık veren bir rekreasyonel değerlendirme yöntemini kullanarak alan kullanım önerisi getirmişlerdir. 4 km² lik plan kareler üzerinde yaptıkları çalışmanın değerlendirmesinde; kıyı bölgeleri [orman ve su kıyısı] gibi geniş kapsamlı arazi kullanımlarını gösteren peyzaj elemanları için en yüksek değeri vermişlerdir. Bodensee Bölgesi'nde farklı peyzaj elemanları için 3-14 arasında rekreasyon uygunluk değeri bulunmuştur.

Altan [1976], "Doğal Peyzaj Elemanlarının Rekreasyona Uygunluğunun Saptanması İçin Matematiksel Bir Değerlendirme Yönteminin Araştırılması ve Güney Kıyı Bölgesine Uygulanması" konulu doktora tezinde İskenderun-Silifke Kıyı Şeridi ile Toros dağlarının güney bakıları arasında kalan rekreasyon alanında halkın rekreatif eğilimlerini belirlemek için anket çalışması yapmıştır. Altan, çalışmasında Kiemstedt ve Buchwald'ın yöntemini geliştirerek alanın rekreasyonel açıdan önemli olan peyzaj elemanlarına ilişkin ilkelerini saptamış ve matematiksel bir sistemde değerlendirmesini yapmıştır. Değerlendirme sonucunda elde edilen veriler rekreasyona uygunluk katsayılarının saptanmasında temel olarak alınmıştır.

Gold [1980], Rekreasyon alanlarında kalitenin sağlanmasında kaynakların kullanılabilir olmasının yeterli olmadığını bunun yanı sıra kullanım süresi boyunca ve sonunda kullanıcı memnuniyetinin önem kazandığını ifade etmiştir.

Wiegand [1980], Berlin'in su kıyılarının yenilenmesine ilişkin yaptığı çalışmada su kıyılarının kentsel alan kullanımlarındaki önemini ve rekreasyonel aktiviteler açısından sağladığı olanakları araştırmış, özellikle Havel Gölü'nün en fazla kullanılan rekreasyon

alanı olduğunu ve kullanım yoğunluğundan kaynaklanan olumsuz etkilerden korunması gerektiğini vurgulayarak çeşitli alan kullanım önerileri getirmiştir.

Kırzioğlu [1983], “Keban Baraj Gölü ve Yakın Çevresi Rekreatiyonel Alan Kullanımı Planlaması” konulu doktora tezinde, anket tekniği ile Keban Baraj Gölü ve yakın çevresinde, halkın rekreatiyonel gereksinimlerini ortaya koymuştur. Kiemstedt ve Buchwald’ın peyzaj analiz, sentez ve alan kullanım metotlarından faydalanarak geliştirdiği rekreatiyonel potansiyeli saptama yöntemlerine göre, alanın rekreatiyonel potansiyelini ortaya koymuştur.

Özkan [1983] tarafından yapılan, “Kıyı Rekreatiyonu Değerlendirme Ölçütleri ve Bunlara İlişkin Yöntemin Kuzey Ege Kıyılarında Uygulanması Üzerinde Bir Araştırma” konulu çalışmada deniz kıyılarının rekreatiyonel yönden uygunlukları doğrultusunda; kıyı rekreatiyon aktivite ve ölçütlerinin önem ve ağırlıkları, ülke çapında gerçekleştirilen anket çalışmasıyla saptanmıştır. Yaz mevsiminde yapılan gözlemler ve anketlerin değerlendirilmesi sonucunda yörenin rekreatiyonel uygunluğu kademeli olarak ortaya konulmuştur. Buna göre yörenin rekreatiyonel planlamasına ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

Pehlivanoğlu [1986], “Belgrad Ormanının Rekreatiyonel Potansiyeli ve Planlama İlkelerinin Saptanması” konulu doktora tezinde, anket tekniği kullanarak, Belgrad ormanına ve ziyaretçilere ilişkin veriler elde etmiştir. Bu doğrultuda Kiemstedt tarafından geliştirilen V-Wert yönteminin dayandığı “ana hipotez” ve “formülasyon tekniği”nden yararlanarak ortaya koyduğu ORUKUD [Ormaniçi Rekreatiyona Uygunluk ve Kullanılabilirlik Değeri] yöntemiyle, ormanın doğal, kültürel ve mevcut rekreatiyon potansiyeli %20.0 oranında yüksek, %3.3 oranında da çok yüksek değerde bulunmuştur.

Kulalı [1989], “İstanbul-Darıca Kıyılarının Kentsel Planlama Çerçevesi İçinde Rekreatiyonel Özellikleri ve Planlama İlkeleri” konulu çalışmada, kentsel planlama çerçevesinde İstanbul-Darıca kıyılarının mevcut durumunu incelemiş, rekreatiyonel özelliklerini belirlemiş ve planlama ilkelerini ortaya koymuştur.

Gülezer [1990], “Ormaniçi Rekreatyon Potansiyelinin Belirlenmesi İçin Bir Değerlendirme Yöntemi” konulu çalışmasında ölkemiz koşullarına uygun olarak geliştirilen ve bir ormaniçi rekreatyon alanının açık hava potansiyelinin kolaylıkla saptanmasına olanak veren yöntem ortaya koymuştur.

Günen [1992], “Belgrad Ormanı’na Yönelik Rekreatyon Talebinin Analizi ve Planlama İlkeleri” konulu yüksek lisans tezinde, anket tekniği ile kullanıcıların talepleri ve eğilimlerini belirlemiştir. Belgrad ormanına ilişkin rekreatyonel planlama ilkelerini ortaya koymuştur.

Kelkit [1996], “Tortum Gölü ve Şelalesinin Rekreatyonel Alan Kullanım Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma” konulu doktora tezinde, suya bağlı rekreatyon faaliyetlerini ortaya koyarak alanın mevcut rekreatyonel yapısının analizini yapmıştır. Bu araştırmada, anket tekniği kullanılarak, kullanıcıların eğilim ve gereksinimleri belirlenmiştir, görsel analizlerle alandaki görsel değişkenler ortaya konulmuştur. Araştırma sonucunda alanın koruma ve kullanma çerçevesinde kullanımları belirlenerek öncelikli alanlar saptanmıştır.

Demirel [1997], “Çoruh Havzası [Yusufeli Kesimi] Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Turizm ve Rekreatyon Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma” konulu doktora tezinde, bölgenin doğal ve kültürel değerleri ile rekreatyon ve turizm potansiyellerini inceleyerek bölgedeki rekreatyon ve turizm alanları ile halkın genel rekreatif davranışlarını saptamıştır. Doğal peyzaj elemanlarının rekreatyona uygunluğunu saptamak için Kiemstedt [1967] tarafından ortaya atılan matematiksel bir değerlendirme yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler anketlerle belirlenen katsayılarla değerlendirilerek her plan-kare için rekreatyon uygunluk değeri saptanmıştır.

Müderrişoğlu [2002], “Açık Hava Rekreatyonunda Taşıma Kapasiteleri-Rekreatyonel Kullanım İlişkilerinin İncelenmesi” konulu doktora tezinde, Abant Tabiat Parkı’nın açık hava rekreatyon olanaklarını saptamış, rekreatyonel taşıma kapasitesi standartlarına göre alandaki rekreatyonel kullanım yoğunluklarının uygunluğunu incelemiştir. Araştırmada alanın ziyaretçi özelliklerini, rekreatyonel deneyimlerini ve ziyaretçilerin alanla ilgili kullanım yoğunluklarına karşı verdikleri tepkileri belirlemek amacı ile anket

çalışması yapılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirmesinde Ki-kare bağımsızlık testi kullanılmıştır. Çalışmanın sonunda elde edilen veriler ışığında alanın rekreasyonel taşıma kapasiteleri ile rekreasyonel tercihler arasındaki ilişkiler temel alınarak planlama ilkeleri ortaya konulmuştur.

Akten [2003], “Isparta İlindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Mevcut Potansiyellerinin Belirlenmesi” konulu araştırmasında, bazı rekreasyon alanlarının mevcut potansiyelleri ile kullanıcıların talep ve eğilimlerini belirlemiştir. Eğilimlerin belirlenmesinde anket çalışması, rekreasyon alanlarının mevcut potansiyellerinin saptanmasında “Gülezer [1979] Yöntemi” kullanılmıştır. Sonuçta, artan rekreasyonel taleplere rağmen, rekreasyon alanlarının mevcut kapasiteleri ölçüsünde, kendilerinden beklenen hizmet ve işlevleri karşılayamadığı tespit edilmiştir.

Güngör ve Arslan [2004] tarafından yapılan, “Turizm ve Rekreasyon Stratejileri İçin Swot Analizi, Görsel Kalite Değerlendirmesi, Turizm Tesislerinin Beğenilirliği ve Turizm Tesisleri Durum Analizi Uygulaması: Beyşehir İlçesi Örneği” konulu çalışmada, 1999-2002 yılları arasında Beyşehir İlçesi’nde swot analizi, görsel değerlendirme analizi, turizm tesisleri durum analizleri gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak Beyşehir yöresinin çok çeşitli turizm ürünü yada potansiyeli olduğu açığa çıkmıştır.

Kelkit ve Özel [2004], “A Study on Determination of Recreational Demands and Inclinations of City People of Canakkale” konulu çalışmada, Çanakkale halkının rekreasyonel gereksinimlerini ve eğilimlerini belirlemek amacı ile anket çalışması yapmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirmesinde Ki-kare bağımsızlık testi kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi sonucunda kullanıcıların rekreyona duyarlı olduğu fakat rekreasyon gereksinimlerini karşılayabilecekleri rekreasyonel aktivitelerin yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

Tolunay ve Ark. [2004], “Isparta Tarihi Ayazmana Mesireliği’nin Açık hava Rekreasyonu Açısından Kullanıcı Özellikleri” konulu çalışmalarında, Ayazmana Mesireliği’nin açık hava rekreasyonu açısından kullanım özelliklerini belirlemiş, kullanıcıların talepleri doğrultusunda öneriler getirmiştir. Araştırmada yöntem olarak anket ve gözlem teknikleri kullanılmıştır.

Yılmaz [2004], “Serçeme Vadisinin Rekreatif Kullanım Potansiyelinin Belirlenmesi” konulu araştırmada, Serçeme Vadisinin mevcut durumunu irdelemiş, vadinin Erzurum kenti için yüksek rekreasyon potansiyeline sahip olduğunu belirlemiştir. Çalışma yöntemi; gözlem, inceleme, veri toplama, analiz ve değerlendirmeden oluşmaktadır.

Müderrisoğlu ve Ark. [2005]’nin, “ROS [Rekreatif Fırsat Dağılımı] Yöntemi ile Abant Tabiat Parkı’nda Kullanıcı Memnuniyetinin Belirlenmesi” konulu çalışmasında Abant Tabiat Parkı kullanıcılarının memnuniyetini ortaya koymak amacıyla 359 kişiye anket uygulanmıştır. Elde edilen verilerin yorumlanmasında korelasyon ve varyans analizinden yararlanılmıştır. Abant Tabiat Parkı’nda genel memnuniyeti en çok etkileyen faktörlerin mevsim, grup büyüklüğü, kullanıcıların cinsiyeti, yaşı, gelir düzeyi ve alana geldikleri yer olduğu tespit edilmiştir.

Kelkit ve Ak [2006], “Coastal Land Use Planning: A Case of Kordonboyu [Çanakkale]” konulu araştırmalarında, Çanakkale kenti Kordonboyu kıyı şeridinin alan kullanımları ortaya koymuş ve kullanıcıların özelliklerini ve eğilimlerini belirlemek amacıyla ile anket çalışması yapmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirmesinde Ki-kare bağımsızlık testi kullanılmıştır. Verilerin değerlendirmesi sonucunda Çanakkale halkının mevcut alan kullanımından endişe duyduğu, modern ve iyi düzenlenmiş bir şehirde yaşama arzuları ortaya konulmuştur. Bundan sonra alınacak alan kullanım kararlarında ekolojik kriterlerin değerlendirilmesinin gerekliliği ve önemi vurgulanmıştır.

2.5. Tekirdağ İlinin Doğal ve Kültürel zellikleri

2.5.1. Tekirdağ ilinin doğal zellikleri

2.5.1.1. Coğrafik konum

Tekirdağ, Türkiye’nin kuzeybatısında 40° 36’ ve 41° 31’ kuzey enlemleri ile 26° 43’ ve 28° 08’ doğu boylamları arasında yer almaktadır. Kuzeyinde Kırklareli, batısında Edirne ve Çanakkale illeri ile komşu olup, güneyde Marmara Denizi, kuzey doğusunda da

Karadeniz'e kadar, % 72'si plato, % 15,5'i ova ve %9,3'ü dağlarla kaplıdır. Tekir dağları Kumbağ'dan başlayıp Gelibolu kıstağına kadar uzanan 6217,88 km²'lik bir alana sahiptir. Çerkezköy ilçesinde kuzeye gittikçe yükselen Istranca Dağları mevcuttur. 945 m yüksekliğe erişen Ganos Dağı, Tekirdağ ilinin en yüksek noktasını teşkil eder. İlin plato ve ovaları; batı kesimde Malkara platosu eski bir yarı ova özelliğinde olup, ili kuzey doğusundaki plato 150-200 m yüksekliğindedir. İldeki ovaların büyük bir kısmı denize ulaşan dere yataklarından oluşmuştur [Anonim, 2001b].

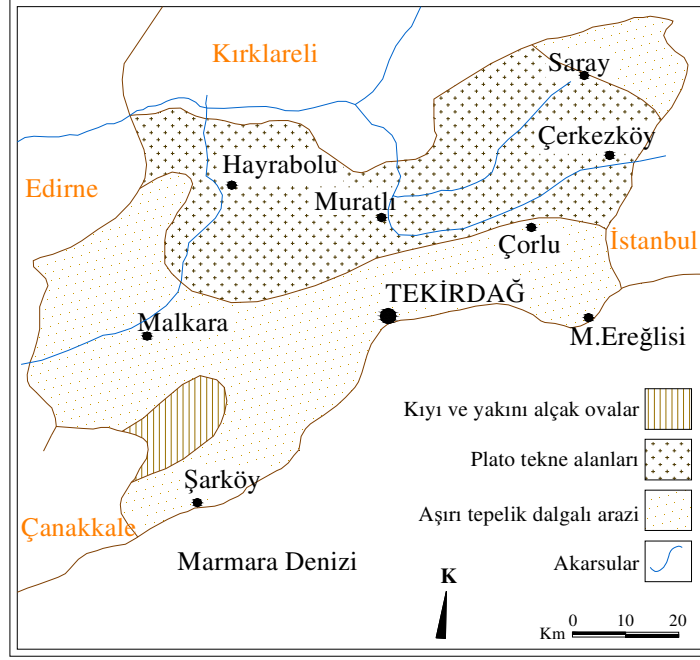

Şekil 2.5. Tekirdağ ili coğrafi konumu [Anonim, 2006a]

2.5.1.2. Topografik yapı

Tekirdağ toprakları genel olarak pek engebeli değildir. İlde yüksek dağlar, dik yamaçlar ya da dar vadiler yoktur. İlin güney kesiminde Marmara Denizi boyunca akarsularca taşınmış alüvyonlarla kaplı kıyı ovaları vardır. Dar bir şerit biçiminde uzanan bu kıyı ovaların hemen kuzeyinde kıyıya koşut olarak Tekir Dağları, yükseltisi az olmakla birlikte, kıyı kesimini Balkanlar'dan gelen soğuk hava kitlesinin etkisinden korur. Doğu kesimlerinde Çerkezköy ve Saray Yöresinde Istranca [Yıldız] dağlarının uzantıları il topraklarını engebelendirir. Tekirdağ'a ilişkin başlıca yeryüzü şekilleri Çizelge 2.5'te görülmektedir [Anonim, 2001b; Anonim, 2003a].

Tekirdağ ilinde; yeryüzünün bütün şekillerine rastlamak mümkündür. Ancak il alanının %75,2'sinde platolar ağırlıktadır. Bunu %15,5 ile ovalar, % 9.3 ile dağlar izlemektedir. Şekil 2.6'da Tekirdağ iline ilişkin morfoloji haritası verilmiştir.

Şekil 2.6. Tekirdağ ili morfoloji haritası [Anonim, 2005a'dan değiştirilerek]

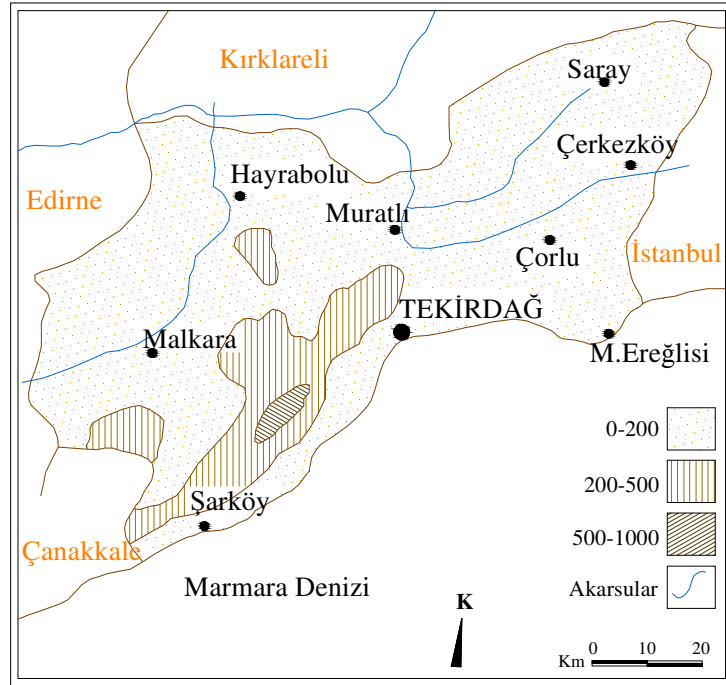
Tekirdağ ili Istranca kesimi; Çatalca Yarımadası'ndan itibaren, Tekirdağ ilinin kuzeyinden geçerek Bulgaristan hudutuna doğru genişleyen, Karadeniz ile Ergene Havzası arasında uzanan dağlık ve ormanlık bölge bu kesimi oluşturur. Karadeniz'e doğru olan yamaçlar sarp, Ergene Havzası'na doğru olan kısımlar az eğimlidir [Anonim, 2001b].

Çizelge 2.5. Tekirdağ'daki başlıca yeryüzü şekilleri [Anonim, 2003a].

Dağlar	Ovalar	Vadiler	Akarsular
Ganos Dağı [924 m]	Kınık Ovası	Hayrabolu Vadisi	Ergene Irmağı
Yerlisu Tepesi [725 m]	Kumluca Ovası	Kurtdere Vadisi	Çorlu Deresi
Karatepe [484 m]	Şerefli Ovası	Çengelköy Vadisi	Hayrabolu Deresi
Yassitepe [352 m]	Değirmenaltı Ovası	Çukurca Vadisi	Işıklar Deresi
Eğrektepe [234 m]	Naip Ovası	Çorlu Vadisi	Olukbaşı Deresi
	Şarköy Ovası	Gölcük Vadisi	Gölcük Deresi
	Ergene Ovası		
	Hayrabolu-Çene Ovası		

Tekirdağ ili Ergene kesimi; Görünümü bir üçgeni andıran saha Meriç Nehri'ne katılan Ergene Nehri havzasındadır. Kuzeydoğu kenarında Istranca Dağları, güneyinde Tekirdağ, batısında Tunca, Meriç, Arda nehirlerinin birleşme noktası ve Meriç nehri vardır. Ergene kesimi denizden 50-200 m yükseklikte bir plato şeklindedir. Bu kesimi güneyden sınırlayan Kuru Dağı, Tekirdağ, Ganos Dağ Silsilesi, Ege ve Marmara Denizleri arasındaki su bölümü hattını da oluşturur [Anonim, 2001b].

Tekirdağ ili Marmara Denizi kuzeyi; Daha çok tersiyer yaşlı birimlerle kazılmış bir havzadır. En derin yerler, Ereğli ilçesinin güneyinde ve Ganos Dağının güney doğusundadır. İl topraklarının batı kesiminde Tekirdağ-Çanakkale ve Tekirdağ-Edirne sınırları boyunca Tekir Dağlarının uzantıları yer alır. İlin doğu kesiminde Çerkezköy ve Saray yöresinde ise Istranca[Yıldız] Dağlarının uzantıları il topraklarını engemelendirir. Bu kesimlerde yükseltiler batı bölümüne göre daha düşüktür [Anonim, 2001b]. Tekirdağ iline ilişkin topoğrafya haritası Şekil 2.7'de görülmektedir.

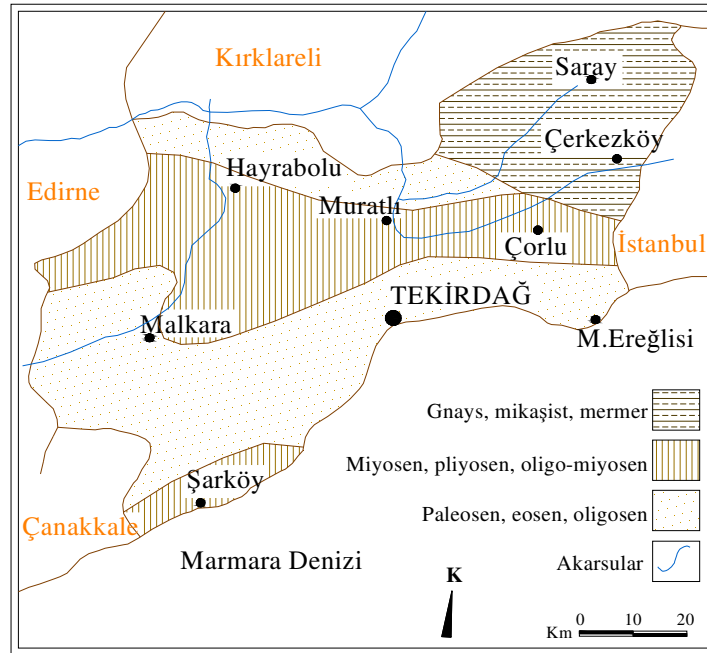
Şekil 2.7. Tekirdağ ili topoğrafya haritası [Anonim, 2005a'dan değiştirilerek]

İlin batısını, güneyini ve doğusunu kaplayan bu dağlar arasında kalan geniş bir alanı kaplayan orta ve kuzey bölümler geniş düzlüklerden oluşur. Bu düzlükler genel olarak

yükseltisi düşük az parçalanmış platolar görünümündedir [Anonim, 2001b]. Tekirdağ'ın güney sınırı boyunca uzanan Marmara Denizi'nde 133 km kıyısı bulunmaktadır. Ayrıca Karadeniz'e 2,5 km kıyısı vardır. Marmara kıyıları, dar ve küçük kıyı ovaları dışında genellikle yüksek kıyılardır [Anonim, 2003a].

2.5.1.3. Jeolojik yapı

İlin jeolojik yapısı oldukça gençtir. I. zamanda il alanı denizlerle kaplıdır ve bu zamanda aşınmalar nedeniyle denizlerin karasal kökenli tortular oluşmuştur. II. zamanda yükselme ve alçalma hareketleri başladığında il alanı hala sular altındadır. III. zamanda Alp kıvrımlarının etkisiyle Kuzey Anadolu Dağları ile birlikte Tekir Dağları oluşmuştur. Daha önceden kıvrılmış ve sertleşmiş olan eski temel ve tortul tabakalar da yer yer kırılmış kıvrılmıştır. III. Zamanın sonunda, neojende Tekirdağ yeniden alçalmış ve düzleşmiştir. Bu dönemde Ganos, Gölcük ve Kuru Dağının kuzeyinde uzanan platoda Gre ve Marnlar birikmiştir [Anonim, 2001b]. Tekirdağ iline ilişkin jeoloji haritası Şekil 2.8'de görülmektedir.

Şekil 2.8. Tekirdağ ili jeoloji haritası [Anonim, 2005a'dan değiştirilerek]

Tekirdağ'ın jeolojik yapısı günümüzdeki görüntüsünü IV. zamanda almıştır. Anadolu ve Trakya yükselirken Ege, Marmara ve Karadeniz havzaları alçalmıştır. Bu zamanda Marmara çukuru ve Ganos Körfezi arasında, Muratlı ve Çorlu'dan başlayarak güney batıya uzanan üç kırık çizgisi meydana geldiğinden il, depreme duyarlı bölgeler içindedir [Anonim, 2000].

Tekirdağ il sınırları içerisinde depreme neden olabilecek faylar; Saros-Gaziköy fayı ile Marmara Denizi'nde bulunan çukurlukların kenarlarında yer alan fay parçaları [segment] dir. 1200 km uzunluğunda olan Kuzey Anadolu fayının batı uzantısı Marmara Denizi'ni kat ederek Saros Körfezi'ne ulaşmaktadır [Anonim, 2000; Anonim, 2005a]. Saros-Gaziköy fayına ilişkin harita Şekil 2.9'da verilmiştir.

Saros-Gaziköy fayı; yaklaşık 50 km boyunda sağ yönlü doğrultu atımlı fay olup Kavak, Yeniköy, Gölcük, Yayaköy, Güzelköy ve Gaziköy gibi yerleşim yerlerinden geçmektedir. Tarihi devirlerde pek çok depreme neden olan fay son olarak da 9.8.1912 tarihinde 7.3 büyüklüğünde [magnitüd] depreme neden olmuştur [Anonim, 2000].

Şekil 2.9. Marmara Bölgesi fay hatları [Anonim, 2002]

Hürriyet Mahallesinde kıyı şeridi boyunca sakıncalı zemin bulunmakta ve kuzeye doğru bir hat boyunca yükselen alüvyon yapısı, kuzey sınırında ise jeolojik yönden sakıncalı alanlar görülmektedir. Ayrıca üzerinde yerleşme olan alanlarda jeolojik yönden

sakıncalı alanlara rastlanmaktadır. II. Konut alanları oligosen ve alüvyon zeminler üzerinde yerleşmişlerdir. Araştırma alanında jeolojik sakıncalı alanlar II. Konut alanları, merkezde yer alan Hürriyet Mahallesi, Altınova Mahallesi ve 100.yıl Mahalleleri'nde görülmektedir [Korkut vd, 2006].

2.5.1.4. İklim

Sıcaklık ortalamaları ve genel nemlilik indeksleri göz önüne alınırsa, Tekirdağ iklimi, ılıman yarı-nemli olarak nitelenir. Kıyı kesiminden iç kesimlere girildikçe denizden uzaklığın ve yükseltinin etkisiyle sıcaklık ve yağış değerlerinde küçük farklılaşmalar görülür.

Marmara Denizi kıyısı boyunca, yaz mevsimi sıcak ve kurak, kış mevsimi ise ılık ve yağışlı geçen Akdeniz ikliminin özellikleri görülür. Ancak, Karadeniz ikliminin etkisiyle yaz kuraklığı hafiflemiştir. Kış mevsiminde kar yağışları olağandır. İç kesimlere girildikçe yaz mevsimi daha kurak, kış mevsimi daha soğuk geçen yarı karasal iklim özellikleri belirginleşir.

1990-2005 yılları arası yapılan rasatlara göre, Tekirdağ'da Ocak ayı sıcaklık ortalaması 5,0 °C, Temmuz ayı sıcaklık ortalaması 24,1 °C, yıllık sıcaklık ortalaması ise 14 °C dir [Çizelge 2.6]. Bu değerler, Tekirdağ ili merkezi ve İstanbul ili sınırlarından başlayıp Şarköy'e kadar uzanan sahil şeridi için geçerlidir. İç kesimlere girildiğinde karasallığın ve kış mevsiminde Balkanlardan gelen soğuk hava kütesinin etkisiyle 1-2 °C, Ganos dağlarında yükseltinin etkisiyle 3-4 °C ye varan sıcaklık azalmaları görülmektedir.

Çizelge 2.6. Tekirdağ ili 1990-2005 yılları arası maksimum, minimum ve ortalama sıcaklık değerleri [°C] [Anonim, 2005b].

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Maksimum	8,2	8,9	11,2	15,6	20,4	25,2	28,2	28,3	24,4	20,0	14,4	9,7	17,9
Minimum	2,3	2,0	4,0	8,1	12,4	16,5	19,2	19,7	15,8	12,3	7,5	4,1	10,3
Ortalama	5,0	5,1	7,2	11,8	16,7	21,4	24,1	24,0	19,9	15,7	10,7	6,7	14,0

Tekirdağ ilinde iklimsel nedenlerle yaz dönemi kısa sürmektedir. Çizelge 2.6'da görüldüğü gibi yaz döneminde maksimum sıcaklık 28,3 °C iken, Haziran, Temmuz ve Ağustos ayları sıcaklık ortalaması 23,1 °C olarak ölçülmüştür.

Nem

Tekirdağ'da yıllık bağıl nem ortalaması %77,4'tür. Kış aylarında yükselen bağıl nem ortalaması, yaz aylarında azalır. Kasım, Aralık, Ocak aylarında bağıl nem oranı %80'in üzerindedir. Bu aylarda sıcaklığın düşük olması nedeniyle havanın su buharı taşıma kapasitesi az, doyma noktasına ulaşması kolaydır. Kış mevsiminde kıyıların bağıl nemi düşüktür. Bunun nedeni, iç kesimlere göre sıcaklığın daha yüksek olmasıdır. Çizelge 2.7 ve Çizelge 2.8'de 1990 ve 2005 yılları arası ortalama nisbi nem değerleri ile aylık bulutluluk ortalamaları verilmiştir [Anonim, 2005b].

Çizelge 2.7. Tekirdağ ili 1990-2005 yılları arası ortalama nisbi nem değerleri [%] [Anonim, 2005b].

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Nisbi nem	82,0	79,0	78,4	78,2	76	73,5	71,0	72,8	75,1	79,3	82,1	82,8	77,4

İlkbaharda azalmaya başlayan bağıl nem Temmuz ve Ağustos aylarında sıcaklık artışı ile birlikte %71 değerine kadar iner. Yaz mevsiminde sıcaklık ortalamalarına göre, mutlak nemi yüksek olması gereken iç kesimler denizden uzaklığın etkisiyle kurakça, kıyılar ise daha nemlidir.

Çizelge 2.8. Tekirdağ ili 1990-2005 yılları arası aylık bulutluluk ortalamaları [%] [Anonim, 2005b].

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Bulutluluk	6,0	5,3	4,8	4,6	3,5	2,4	1,6	1,8	2,7	4,3	5,5	6,3	4,4

Tekirdağ'da yıllık bulutluluk ortalaması % 4,4'tür. Kış aylarında yükselen bulutluluk ortalaması yaz aylarında azalır. Kasım, Aralık, Ocak ve Şubat aylarında bulutluluk

oranı %5'in üzerindedir. İlkbaharda azalmaya başlayan bulutluluk Temmuz ayında %1,6 değerine kadar iner.

Yağış

Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün rasat sonuçlarına ve Türkiye'de yağışın yıllık ve mevsimlik dağılışını gösteren haritalara göre Tekirdağ ilindeki yağış toplamı kış mevsiminde 200-300 mm, ilkbaharda 100-150 mm, yaz mevsiminde 50-100 mm ve sonbaharda 150-200 mm arasında değişmektedir. Çizelge 2.9'da Tekirdağ iline ilişkin 1990-2005 yılları arası aylık ortalama yağış miktarı verilmiştir [Anonim, 2005b].

Yıllık ortalama yağışa gelince, ilin ortalarında yer alan çanaklaşmış bölgede 400-600 mm, Kuru Dağı, Tekir Dağı ve Istrancalarda 800-1000 mm. civarında yağış vardır. Yağış değerlerindeki bu değişim yer şekilleri özelliğinin bir sonucudur [Anonim, 2005b].

Çizelge 2.9. Tekirdağ ili 1990-2005 yılları arası ortalama yağış miktarı [kg/m^2] [Anonim, 2005b].

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Yağış	54,2	59,3	56,3	44,6	40,7	35,7	25	16,4	37,8	67,7	66,4	89,6	593,7

Tekirdağ il merkezinde uzun yıllara ait yağış ortalaması incelendiğinde maksimum yağışı kış, minimum yağışı yaz mevsimine rastlayan Akdeniz yağış rejiminin hakim olduğunun göstergesidir [Anonim, 2005b].

Meteorolojik veriler incelendiğinde yağışlı günlerin yıl içindeki dağılışı, en az 2,2 gün en fazla 12,6 gün, ortalama yağışlı gün sayısı ise 94 gündür. Yılın 112 gününün açık, 179 gününün bulutlu, 72 gününün ise kapalı geçtiği görülmektedir. Yıllık ortalama dolulu günlerin sayısı 0,5 gün, sisli günlerin 3,3 gün, kırılgılı günlerin 18,1 olarak tespit edilmiştir.

Karla örtülü günlere gelince, bazı yıllarda [1934 – 1946] hiç görülmemiştir. Buna karşılık 1954 yılında 26 gün olarak saptanmıştır. Genellikle Aralık ayında başlayıp Mart

sonunda biten karlı günler ortalaması, Aralık 2,3, Ocak 3,0, Şubat 2,6 ve Mart 0.9 olmak üzere yıllık 8.8 gündür [Anonim, 2005b].

Basınç ve Rüzgarlar

Ülkemizde kış ve yaz mevsiminde basınç sistemleri ve buna bağlı olarak ortaya çıkan rüzgar yönlerinde görülen değişimler Tekirdağ'ı da etkilemektedir. Kış mevsiminde batıdan gelen alçak basınç [gezici depresyonlar] etkili olur. Ayrıca Anadolu'nun iç kesimleri yüksek kıyı kesimleri alçak basınç alanı durumundadır. 1970-1997 yılları arasında yapılan rasatlara göre Tekirdağ'da Ocak ayı basınç ortalaması 1019,5 milibar değeriyle Türkiye geneline göre düşüktür. Bu nedenle gezici depresyonlar ve yerel hava akımlarının etkisiyle sıcak ve soğuk cepheler sık sık yer değiştirerek Tekirdağ'da yağışlara neden olur [Anonim, 2003a]. Mevsimlere bağlı olarak ortaya çıkan basınç değişiklikleri rüzgar yönlerinde değişimlere neden olur. İl merkezinde hakim rüzgar yönü kuzeydoğu [Poyraz] en şiddetli rüzgar yönü ise kuzey [Yıldız]'dır. Yaz aylarında görülen ortalama rüzgar hızı 2,6 m/s olarak tespit edilmiştir. Tekirdağ'da ölçülen ortalama rüzgar hızı Çizelge 2.10'da verilmiştir.

Çizelge 2.10. Tekirdağ ili 1990-2005 yılları arası ortalama rüzgar hızı [m/s] [Anonim, 2005b].

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Rüzgar	3,1	3,1	2,9	2,3	2,2	2,3	2,6	2,9	2,7	2,8	2,8	3,3	2,8

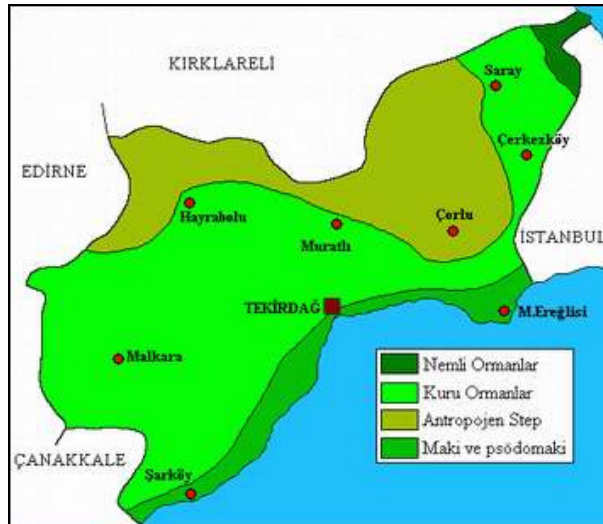
Tekirdağ'da esen rüzgarların %81'inin hızı 6 m/sn.'den azdır. Hızı 6-12 m/sn olan rüzgarların oranı %17'dir. Bu oranlar, yörede esen rüzgârların bitki ve canlı hayatı için olumsuz etki yaratmadığının göstergesidir [Anonim, 2003a].

Kış mevsiminde Balkanlar üzerinden sokulan soğuk cephenin etkisiyle zaman zaman kar yağışları görülür. Bu dönemde rüzgar Yıldız ve Poyrazdan eser. Orta Akdeniz üzerinden gelen sıcak cephe etkili olduğunda ise Lodos eser. Meriç vadisinden kanalize olarak iç kesimlere de ulaşabilen Lodos kıyı şeridinde daha sık fakat kısa süreli eserek yağışlara neden olur. İlkbaharda hızını azaltan rüzgarlar yaz mevsiminde de Yıldız ve

Poyrazdan esmeye devam eder. Eylül-Aralık döneminde ise Karayel eser [Anonim, 2003a].

2.5.1.5. Doğal bitki örtüsü

Trakya Bölgesi doğal bitki örtüsü tür ve çeşitliliği açısından oldukça zengindir. Bölge Mediterran, Euro-Sibirian ve Irano-Turanien Floristik Bölgeleri'nin karşılaştığı alanda yer almaktadır. Bu üç bölgenin elementi olan bitkiler Tekirdağ'da doğal olarak yetişmektedir [Korkut, 1993]. Bitki örtüsüne ilişkin harita Şekil 2.10'da verilmiştir.

Şekil 2.10. Tekirdağ ili bitki örtüsü [Anonim, 2001c]

İl sahasında yer alan ormanlar, kuzeyde Istrancalar, güneybatı bölümünde Şarköy ve Malkara, kuzey doğu bölümünde ise Saray ve Çerkezköy'de yer almaktadır. Bu ormanlar meşe [*Quercus sp.*] ve kayın [*Fagus sp.*] başta olmak üzere çeşitli geniş yapraklı ağaçlardan meydana gelmiştir. Bu kesimde orman altı örtüsünü orman gülleri [*Rhododendron sp.*] oluşturur. Güney yamaçlara ve daha güneye doğru inildikçe, yağışın azalmasına bağlı olarak, kayının [*Fagus sp.*] yerini meşe [*Quercus sp.*] ve gürgenin [*Carpinus sp.*] aldığı görülür. Ergene havzasına doğru inildiğinde ise yerleşim alanları yakınlarında seyrek olarak meşe [*Quercus sp.*], gürgen [*Carpinus sp.*] ve karaağaç [*Ulmus sp.*] toplulukları göze çarpmaktadır. Bu küçük ağaç toplulukları, Trakya'nın iç kesimlerinin step alanı olmadığını bir kanıttır. Trakya bölgesi, tarım arazisi kazanmak amacıyla ormanların tahribi sonucu, bugünkü step arazisi [antropojen

step] görünümünü kazanmıştır. Bu kısımda yer alan taban arazilerde ve vadilerde kavak [*Populus sp.*] ve söğüt [*Salix sp.*] türleri yaygındır [Anonim, 2001c].

Güneydeki Ganos dağlarının kuzey yamaçlarında gürgen, meşe, ıhlamur ağaçları ve sık bir orman altı örtüsü hakimken, güney yamaçlarda yağışın azalması nedeniyle kuru ormanlar ve maki toplulukları yer almaktadır. Kuru dağlarında ise meşe ve kızılçam ormanları ile maki toplulukları hakim durumdadır [Anonim, 2001c]. Bölgedeki doğal bitki türlerinden bazıları Çizelge 2.11’de verilmiştir [Korkut, 1993]:

Çizelge 2.11. Bölgenin doğal bitki örtüsü [Korkut, 1993]

Familya ismi	Latince ismi	Türkçe ismi
<i>Anacardiaceae</i>	<i>Rhus coriaria</i>	Sumak
<i>Boraginaceae</i>	<i>Onosma proponticum aznav</i>	Emzik otu
<i>Caprifoliaceae</i>	<i>Sambucus ebulus</i>	Mürver
<i>Cistaceae</i>	<i>Cistus creticus</i>	Laden
<i>Compositae</i>	<i>Achillea coarctata poire</i>	Asil otu
<i>Cornaceae</i>	<i>Cornus mas L.</i>	Kızılcık
<i>Dipsacaceae</i>	<i>Morina persica L.</i>	Dağ çayı
<i>Euphorbiaceae</i>	<i>Euphorbia rigida bieb.</i>	Fiçı otu
<i>Fabaceae</i>	<i>Spartium junceum L.</i>	Katır turnağı
<i>Hypericaceae</i>	<i>Hypericum triquetrifolium turra.</i>	Kantoron
<i>Labiatae</i>	<i>Thymus atticus celak.</i>	Kekik
<i>Lythraceae</i>	<i>Lythrum salicaria L.</i>	Aklar ot
<i>Malvaceae</i>	<i>Althaea officinalis L.</i>	Hatmi
<i>Oleaceae</i>	<i>Jasminum fruticans L.</i>	Yasemin
<i>Plumbaginaceae</i>	<i>Limonium gmelinii wild</i>	Deve kulağı
<i>Ranunculaceae</i>	<i>Clematis vitalba L.</i>	Ak asma
<i>Rosaceae</i>	<i>Rosa canina</i>	Köpek gülü
<i>Prunus spinosa</i>	<i>Crataegus monogyna jacq</i>	Alıç
<i>Scrophulariaceae</i>	<i>Verbascum phlomoides L</i>	Sığır kuyruğu
<i>Solanaceae</i>	<i>Lycium barbarum L.</i>	Teke diken
<i>Themeleaceae</i>	<i>Themeleaceae tartonraira L.</i>	Çoban yastığı
<i>Vitaceae</i>	<i>Vitex agnus castus L.</i>	Hayıt

Tekirdağ ili genel sahasının %17’sini teşkil eden 104.762 hektar orman sahasını 23.583 hektar üretken, 16.710 hektar bozuk olmak üzere toplam 40.293 hektar koru ormanı, geriye kalan 64.469 hektar bataklık ormanı, 42.556 hektarı üretken, 21.913 hektarı bozuk bataklık şeklindedir [Anonim, 2001b].

2.5.1.6. Toprak yapısı

İlde çeşitli toprak türlerine rastlanır. İl topraklarının % 98,6’sını oluşturan 612.900 hektar alan tarıma elverişlidir. Bunların 557.000 hektarı, bitkisel üretime son derece

elverişli olan I-IV. sınıf topraklardır. Bu topraklar il alanının % 89,6'sını kaplar. Buna karşılık, orman-fidanlık ve çayır-mera oluşumuna elverişli, il alanını % 9'unu kapsayan V-VI ve VII. sınıf topraklar 55.900 hektardır [Gürpınar, 1994].

Arazi kullanım kabiliyet sınıfları Çizelge 2.12'de ve eğim gruplarına göre arazi dağılımı Çizelge 2.13'de verilmiştir [Anonim, 2002].

Çizelge 2.12. Arazi kullanım kabiliyetleri [Anonim, 2002].

Arazi Kullanım Şekli	Arazi Kullanma Kabiliyet Sınıfları			Sınıfsız	Toplam [Dekar]
	1	2	3		
Kuru Tarım	3.35	9.655	39.1	-	52.105
Orman	-	-	320	-	320
Mera	-	80	-	-	80
Yoğun Yerleşim	-	-	-	21.975	21.975
Toplam	3.35	9.735	39.42	21.975	74.3

Çizelge 2.13. Tekirdağ ilinde eğim gruplarına göre arazi dağılımı [Anonim, 2001b].

Eğim sınıfları	Alan [ha]	Dağılımı [%]
Düz [% 0-2]	87.638	14.30
Hafif [% 2-6]	243.757	39.77
Toplam	331.395	54.07
Orta [% 6-12]	175.406	28.62
Dik [% 12-20]	74.418	12.14
Çok dik [% 20-30]	31.689	5.17
Toplam	281.513	45.93
Genel Toplam	621.788	100.00

2.5.2. Tekirdağ ilinin kültürel özellikleri

2.5.2.1. Tarihi gelişim

Tekirdağ'ın en eski adı ilk çağdan itibaren kullanılan Rodosto' dur. Rodosto adı Ortaçağ'da da kullanılmıştır. Osmanlılar tarafından XIV.yy.da ele geçirildikten sonra Rodosto adı Rodosçuk olarak değiştirilerek kullanılmıştır. XVIII. yy.a kadar kullanılan Rodosçuk adı sonraları Tekfurdağı adıyla anılmaya başlamıştır. Cumhuriyetten sonra 1927 yılında il ünvanı kazandığı zaman dağlarının rengi nedeniyle "Tekirdağ" adı verilmiştir. Tekirdağ coğrafi konumu sebebiyle yüzyıllar boyunca Anadolu ve

Balkanlar, Ortadoğu ile Güney-Doğu Avrupa kültürleri arasında birleştirici ya da ayırıcı bir geçiş ögesi olarak dikkat çekmektedir [Anonim, 2001b].

2.5.2.2. Nüfus

Son 73 yılda Türkiye'nin nüfusu yaklaşık beş kat artış göstermiştir. Aynı dönemde, Tekirdağ ilinin nüfusu da yaklaşık beş kat artış göstermiş ve 2000 yılında 623.591'e yükselmiştir [Çizelge 2.14]. 1927-2000 döneminde Tekirdağ ilinin yıllık en yüksek nüfus artış hızının %48.2 ile 1927-1935 döneminde, en düşük yıllık nüfus artış hızının %7.1 ile 1940-1945 döneminde gerçekleştiği görülmüştür. 1990-2000 döneminde Tekirdağ ilinin yıllık nüfus artış hızı %28.5'tir [Anonim, 2003a].

Çizelge 2.14. Tekirdağ ilinin 2000 yılı itibariyle nüfus yapısı [Anonim, 2003a]

İlçeler	Toplam Nüfus	Kent Nüfusu	Köy Nüfusu	Yüzölçümü	Nüfus Yoğunluğu
Merkez	142.105	107.191	34.914	1.033	138
Çerkezköy	82.685	41.638	41.047	296	279
Çorlu	179.033	141.525	37.508	949	189
Hayrabolu	40.130	18.812	21.318	1.035	39
Malkara	59.125	24.898	34.227	1.224	48
M.Ereğlisi	19.955	8.779	11.176	183	109
Murathı	26.681	18.571	8.110	407	66
Saray	41.217	17.769	23.448	610	68
Şarköy	32.660	16.194	16.466	481	68
Toplam	623.591	395.377	228.214	6.218	100

Tekirdağ ilinin 2000 yılındaki nüfusu 623.591, 1990–2000 dönemindeki yıllık nüfus artış hızı %28,5'tir. İl'e bağlı bulunan 8 ilçeden Çorlu ilçesi 179.033 nüfusu ile en fazla nüfusa, Marmara Ereğlisi ilçesi ise 19.955 nüfusu ile en az nüfusa sahip olan ilçelerdir.

Tekirdağ il merkezinin kent nüfusu artış hızı %28,7'dir. Kent nüfus artışının en fazla olduğu ilçe %63.9 ile Çorlu ilçesi, en az olduğu ilçe %10.6 ile Hayrabolu ilçesidir. Tekirdağ iline bağlı bulunan tüm bucak ve köylerin yıllık nüfus artış hızı %8.12'dir [Anonim, 2003a].

Nüfus yoğunluğu olarak ifade edilen bir kilometrekareye düşen kişi sayısı, il genelinde 99 ve il merkezinde 128 iken, ilçelere göre 39 ile 254 kişi arasında değişmektedir. Yüzölçümü büyüklüğüne göre ilk sırada yer alan Malkara ilçesinde nüfus yoğunluğu 51, yüzölçümü en küçük olan Marmara Ereğlisi ilçesinde nüfus yoğunluğu 101 kişidir. İlde bulunan toplam 282 köyden 170'inin nüfusu 500'ün altında olup, köylerin çoğunluğu düşük bir nüfusa sahiptir [Anonim, 2003a].

2.5.2.3. Sosyo-ekonomik yapı

Tekirdağ il nüfusunun % 52,34'ü erkek, % 47,66'sı kadın nüfusu oluşturmaktadır. 2000 Genel Nüfus Sayımına göre 12 yaştan büyük nüfus 509.409 olup, bunun 321.892'si çalışan nüfusu teşkil etmektedir. Bu da işgücüne katılma oranının % 63 olduğunu göstermektedir. İşgücüne katılma oranı erkek nüfus için % 78, kadın nüfusu için %47'dir. Çalışan nüfusun % 38,77'si ziraat, avcılık, ormancılık ve balıkçılık, % 25,63'ü imalat sanayi, % 17,55'i toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler, % 18,05'i de diğer ekonomik faaliyet kolunda çalışmaktadır. 12 yaştan büyük nüfusun il merkezi ve ilçelerde % 43,54'ü, bucak ve köylerde ise % 85,69'u ekonomik faaliyet kollarında çalışmaktadır. Bunlardan erkeklerin % 61,88'i, kadınlardan da % 66,69'u evlidir.

İl nüfusundan 6 ve daha yukarı yaştaki 568,885 kişinin % 93'ü okuma-yazma bilmektedir. İlimizde erkeklerin % 96'sı kadınların da % 89'u okur-yazardır. Bir öğretim kurumunu bitirenler okur-yazar grubun % 80,45'dir. Bunların içinde % 58,42'si ilkokul, % 3,52'si ilköğretim okulu, % 11,15'i ortaokul, % 0,35'i ortaokul dengi meslek okulu, % 13,22'si lise, % 6,56'sı lise dengi meslek okulu, % 6,78'i de yüksek öğretim mezunudur [Anonim, 2005a].

2.5.2.4. Turistik değerler

Tekirdağ, Marmara Denizi kıyısındaki sahil bandında bulunan kumsalları nedeniyle deniz turizmi ile iç içe bulunma avantajına sahiptir. Aynı zamanda tarihin çeşitli evrelerindeki toplulukların yerleşim alanı olması nedeniyle de turizm açısından büyük önem taşır. Günümüze kadar uzanan tarih boyunca, bölge içerisinde bulunan tarihsel

kalıntı, buluntu ve yapıların da yöre turizmi açısından önemi vardır. Tekirdağ'ın turistik değerleri aşağıda verilmiştir [Anonim, 2003a; Anonim, 2005a]:

Kamp alanları ve plajlar:

Araştırma alanının sınırları içerisinde kamp alanı bulunmamaktadır. Fakat araştırma alanının çevresinde Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde yer alan Yeniçiftlik Beldesi'nde ve Marmara Ereğlisi ilçesinde, Tekirdağ ilinin Karadeniz kıyısında ve Tekirdağ-Şarköy kıyı bandı üzerinde birçok kamp alanı yer almaktadır. Araştırma alanı ve çevresinde yer alan plajlardan Değirmenaltı, Alkaya ve Dereağzı plajı kent merkezinde bulunmaktadır.

- Ünal kamp alanı: Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde, Yeniçiftlik Beldesi sahilindedir. 30 çadır yeri kapasiteli olup, il merkezine 26 km. uzaklıktadır.
- Bağıtur kamp alanı: Kumbağ beldesi Ova mevkiindedir. 40 çadır yeri kapasitesinde olup, ayrıca 80 araçlık park yeri, duş, yeme ve içme gibi üniteleri mevcuttur.
- Gülay kamp alanı: Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerindedir. Yeniçiftlik beldesi sahilindedir. 40 çadır yeri kapasiteli olup, il merkezine 25 km. uzaklıktadır.
- Çamlık kamp alanı: İstanbul yolu üzeri; Karaevli altında olup, 20 çadır kapasitelidir.
- Huzur kamp alanı: Marmara Ereğlisi ilçesine bağlı Yeniçiftlik beldesinde, Yıldızkent Aytepe mevkiinde olup, 20 çadır kapasitelidir.
- Diana kamp alanı: Marmara Ereğlisi ilçesini bağlı Yeniçiftlik beldesinin Sahil mahallesinde olup, 20 çadır kapasitelidir.
- Kral kamp alanı: Marmara Ereğlisi ilçesine bağlı Yeniçiftlik Beldesinde, Yıldızkent Aytepe mevkiindedir.
- Tredaş kamp alanı: Marmara Ereğlisi ilçesine bağlı Yeniçiftlik Beldesinin Sahil Mahallesinde olup 62 kapasitelidir.
- Kastro kamp alanı: (Çamlıkoy): Tekirdağ ilinin Karadeniz'e tek bağlantısı olan bu kısım, Kırklareli ve İstanbul illerini birbirinden ayırır. Bahçeköy deresinin Karadeniz'e döküldüğü bu küçük koy, doğal güzelliği, 2.5 km. kumsalıyla Saray ilçesinde bulunmaktadır. Kastro Tekirdağ'ın önemli bir turizm merkezidir.120 çadır yeri kapasitelidir.

- Alkaya Plajı: Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde olup, kent merkezine 4 km.uzaklıktadır. Dereağzı mevkiinde bulunan bu plajda restoran ve diğer tüm üniteler mevcut olup, ayrıca 50 çadır yeri kapasitelidir.
- Dereağzı Plajı: Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde olup, kent merkezine 3 km. uzaklıktadır
- Değirmenaltı Plajı: Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde olup, kent merkezine 6 km. uzaklıktadır.
- Çorlu Belediye Plajı: Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde olup, merkez ilçeye 20 km. uzaklıktadır.
- Şarköy Belediye Plajı: Şarköy ilçesindedir. Plajın çevresinde çok sayıda pansiyon ve motel bulunmaktadır.

Mesire yerleri:

Tekirdağ'ın en önemli mesire yerleri, il merkezine 15 km. uzaklıktaki Kumbağ, 10 km. uzaklıktaki Barbaros, Naip ve İstanbul yolu üzerindeki Dereağzı ve Değirmenaltı mevkileridir. Kuzey rüzgârlarına kapalı olan bu kesimler geniş kumsallarıyla Tekirdağ ve çevre illerden gelenlerin ilgisini çeker.

- Atatürk Orman Korusu: Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde olup il merkezine 6 km. uzaklıktadır. 28,5 ha büyüklüğünde çam ormanı içerisinde gününbirlik piknik alanıdır. Büfe, çeşme, tuvalet, çeşitli spor tesisleri ve gezinti alanları mevcuttur.
- Kumbağ Ormaniçi Dinlenme Tesisleri: Tekirdağ-Şarköy kıyı bandındadır. İl merkezine 15 km. uzaklıktadır.
- Çorlu Orman Korusu: İstanbul-Edirne (D-100) karayolu üzerinde olup, Çorlu ilçe merkezine 8 km. uzaklıktadır.
- Laladere Mesire Yeri: Saray ilçesine bağlı Güngörmez köyü hudutları içindedir. Saray İlçesine 13 km. uzaklıktadır. Saray Kıyıköy karayolu üzerinde olup, ormanlıktır.
- Çamlıkoy Ormaniçi Dinlenme Tesisleri: Karadeniz kıyısında olup, Saray ilçesine 32 km. uzaklıktadır.

Antik yerleşim alanları:

Araştırma alanın çevresinde birçok antik yerleşim alanı yer almaktadır. Kent merkezinde henüz kayıtlara geçen antik yerleşim alanı bulunmamaktadır.

- Bisanthe: Samos'lu kolonistler tarafından kurulmuştur. Kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Antik kaynaklarda ilk kez M.Ö. 430 yılının olayları ile ilgili olarak Herodot'da kentin ismi Bisanthe olarak geçmektedir. Ksenophon'un Anabasis adlı kitabında Odus Kralı Seuthes I.Bisanthe'nin deniz kıyısındaki en güzel şehirlerinden biri olduğundan bahsetmektedir. Kentin yeri konusunda tartışmalar vardır. Son arkeolojik verilere göre Barbaros'a lokalize edilmektedir.
- Perinthos: M.Ö. 600 yılı civarında Samoslu kolonistler tarafından kurulmuştur. Tarihçi Plinius, Perinthos'un 200 ayak genişliğinde bir kara parçasıyla ana karaya bağlı olduğunu yazmaktadır. M.S. 3.yy sonlarında adı Heraklein olarak değişen kent bugünkü Marmara Ereğlisi ilçe merkezindedir.
- Karaevi Köyü [Mocasura]: Karaevli altında Çitlembik deresinin doğusunda, deniz kenarındaki yükseltide olduğu tahmin edilen Mocasura'nın adı ve yeri kesin olarak henüz belirlenememiştir.
- Heraion Teichos: Tarihçi Herodot tarafından Perinthos'un yakınlarında olduğu bildirilen Heraion Teichos'un yazılı kaynaklara göre Yeniçiftlik sahilindeki Altın tarla mevkiinde olduğu ileri sürülmektedir.
- Ganos: Ksenopohon'da Trak(Odus) Kralı Seuthes'in kıyıdağı kentlerinden biri olarak bahsedilen Ganos, bugünkü Gaziköy sınırları içinde yer almaktadır.
- Meontikhos: Ksenophon'da Bizanthe ve Ganos'la birlikte bir Trak kenti olduğu ve Promontis'in kıyısında bulunduğu bildirilen kentin yeri bilinmemektedir.
- Toronte: Şarköy-Tepeköy'de bulunan, Apollon-Toronteos'a adanmış olduğu yazıttan anlaşılan bir adak stene göre antik-Toronte köyü, Tepeköy ile aynı yere lokalize edilmektedir.
- Kermeyen [Apri]: M.S. 46 yılında Roma İmparatoru Cladius tarafından kurulan emekli Roma askerlerinin yetiştirildiğı antik yerleşim alanı Malkara ilçesinin Kermeyan köyünün bulunduğu yerdir. Bizans çağında büyük önem kazanmıştır.
- İneçik: Yapılan incelemelerden İneçik'te eski bir Trak kenti kurulduğu anlaşılmaktadır. Ancak İneçik'te kurulan kentin Antik Çağ'daki adı

bilinmemektedir. Roma ve Bizans dönemlerinde büyük önem kazanan kentte bu dönemlere ait bol miktarda buluntu ele geçirilmiştir. İncik, Tekirdağ-Malkara karayolunun 24. kilometresindedir.

- Barbaros [Banados]: İonyalılar tarafından yaklaşık İ.Ö.VI. yy.da kurulduğu sanılan bu kıyı kenti, Bizanslılar zamanında yoğun bir yerleşmeye sahne olmuştur. Antik çağda adı Banados olan kentin surları, bugünkü Barbaros köyünün kuzeybatısındadır.
- Misinli: Çorlu İlçesine bağlı olan ve E-5 karayoluna çok yakın olan Misinli köyünde kale kalıntıları ve burçlar bulunmaktadır.
- Beşiktepe: Merkez ilçeye bağlı Ahmedikli ve Hacıköy arasında beşiğe benzer bir tepe üzerinde bulunan kale kalıntıları buranın eski bir yerleşim merkezi olduğunu göstermektedir.
- Güneşli: Saray ilçesinin 2 km kadar batısındadır. Eski bir yerleşme merkezidir. Burada çok sayıda tarihi eser bulunmuştur.

Müzeler:

Kent merkezinde turizm yönünden tarihi ve arkeolojik değerlerin toplandığı ve sergilendiği yerler:

- Arkeoloji ve Etnografya Müzesi: 8 Mayıs 1967 yılında kurulmuş olup, 1992 yılında bugünkü binaya (Vali Konağı) taşınarak Traklara, Yunan, Roma, Bizans, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemine ait birçok eser sergilenmektedir.
- Rakoczi Müzesi: Macar Prensi II. Ferenc Rakoczi'nin Tekirdağ'a 1720 yılında ölüm tarihi olan 1735'e kadar içinde 15 yıl oturduğu 17.yy. dan kalan bir Türk evidir. Macar Hükümeti tarafından 1932 yılında aslına uygun olarak onartılarak müze haline getirilerek o döneme ait eserlerle Macar II. Ferenc Rakoczi'nin döneminde kullandığı çeşitli eserler sergilenmektedir.
- Namık Kemal Evi: 21 Aralık 1993 tarihinde hizmete giren Namık Kemal Evi 19.yy. Osmanlı mimarisi tarzında üç kat olarak inşa edilmiş olup evde Namık Kemal'in eserlerinden başka Tekirdağ ve çevresine ait kültürel ve geleneksel eserler sergilenmektedir.

Arkeolojik sit alanları ve tümölüsler:

Tekirdağ Merkez ilçede 8 adet arkeolojik sit alanı bulunmaktadır. Bunlar; Dereağızı, Değirmenaltı, Menekşe Çatağı, Karaevli altı, Karaevli altı-Sarı Meşe mevkii, Topağaç-Barbaros Madenler mevkii, Beylikçayır mevkii-İncik Merkez, Sütölüce Manastırı-Kumbağ'dır.

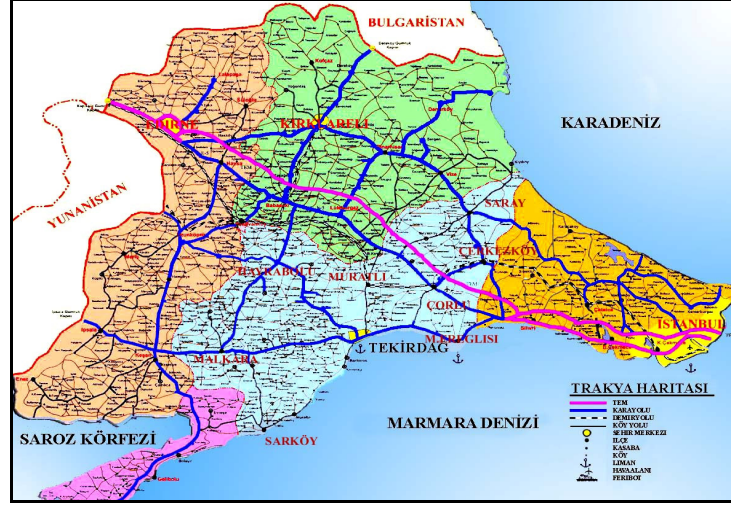
Tekirdağ Merkez ilçede 13 adet tümölüs bulunmaktadır. Bunlar; Karaevli'de 4 adet tümölüs, Hareket Tepe Tümölüsü, Naip Tümölüsü, Yarapsan Tümölüsü, Kaşıkçı Tümölüsü, Ortaca Tümölüsü, Semetli Köyü'nde Kaletepe Tümölüsü, Seymenli-Hacıköy arasındaki tümölüs, Şerefli ve Tatarlı Tümölüs'leridir.

2.5.2.5. Ulaşım ve altyapı

Tekirdağ ulaşım açısından geniş olanaklara sahiptir. İstanbul'dan başlayan ve Marmara kıyılarını izleyerek ülkenin sınırları ötesinde Balkan Yarımadasının içlerine uzanan önemli bir yol [E 25] ile, Marmara kıyısına inen en kısa yolların kavşağında bulunan kent, özellikle limanı ile ülkenin önemli bir ihracat ve ithalat kapısı haline gelmiştir. Türkiye'nin en yoğun ithalat ve ihracatının yapıldığı İstanbul'un Avrupa bağlantılarını sağlayan D-100 VE D-110 karayolu ile TEM ve demiryolu Tekirdağ il sınırından geçmektedir. D-100 İpsala sınır kapısı ile Yunanistan'a, D-110 ve TEM ise Kapıkule sınır kapısı ile Bulgaristan'a ulaşmaktadır [Anonim, 2003b]. Tekirdağ ili karayolları haritası Şekil 2.11'de görölmektedir.

Demiryolu; Avrupa'ya giden demiryolları il sınırlarının içinde sanayileşmenin yoğun olduğu Muratlı, Çorlu ve Çerkezköy ilçelerinden geçmekte olup il sınırları dahilinde toplam olarak 74 km demiryolu mevcuttur. Tekirdağ merkezine sadece 24 km uzaklıktan geçen demiryolunun Tekirdağ'a bağlantısı sağlanmalıdır. Günümüzün en güvenli ve ucuz deniz taşımacılığında yaralanmaya olanak verecek bu ekonomik bağlantı mutlaka sağlanmalıdır [Anonim, 2003b].

Tekirdağ ilinin çevre illere olan uzaklığı ve Tekirdağ Merkez İlçe ile diğer ilçelerin uzaklıkları Çizelge 2.15 ve Çizelge 2.16'da belirtilmektedir. [Anonim, 2005c].

Şekil 2.11. Tekirdağ ili karayolları haritası [Anonim, 2003b]

Çizelge 2.15. Tekirdağ'ın çevre illere olan uzaklığı [Anonim, 2005c].

İl Merkezleri	Mesafe [km]
Tekirdağ- Kırklareli	118
Tekirdağ- İstanbul	132
Tekirdağ- Edirne	137
Tekirdağ- Çanakkale	375

Çizelge 2.16. Tekirdağ Merkez İlçe'nin diğer ilçelerine olan uzaklığı [Anonim, 2005c].

İlçe Merkezleri	Mesafe [km]
Merkez İlçe-Çorlu	37
Merkez İlçe-Çerkezköy	61
Merkez İlçe- Hayrabolu	54
Merkez İlçe-Malkara	58
Merkez İlçe-Muratlı	24
Merkez İlçe- Saray	87
Merkez İlçe-Şarköy	86
Merkez İlçe-M.Ereğlisi	44

Denizyolu; Tekirdağ ilinin Marmara denizi sahili yaklaşık 133 km' dir. Bu sahilde belli başlı ihracat ve ithalat iskeleleri; Tekirdağ iskelesi, Şarköy iskelesi ve Mürefte iskelesidir. Marmara Ereğlisi'nde özel iskele bulunmaktadır. Buradan sadece akaryakıt depolarının yükleme ve boşaltmaları yapılmaktadır. Ayrıca Tekirdağ Şarap

Fabrikasının da özel iskelesi mevcuttur. NATO'ya ait limanın inşasına ise Merkez ilçe - Marmara Ereğlisi arasında başlanılmış bulunmaktadır [Anonim, 2003b].

Tekirdağ Limanı, Trakya Bölgesi'nin başlıca ithalat ve ihracat merkezidir. Deniz yolları ile Marmara ve Avşa adalarına seferler yapılmakta olup, ayrıca Akport Limanından İtalya'nın Tireste Limanı'na haftada iki gün RoRo seferleri düzenlenmektedir. Tekirdağ ilinde ayrıca, Marmara Ereğlisi İlçesinde bulunan Martaş Limanı yer almaktadır. [Anonim, 2000]. Tekirdağ Limanında yer alan Eski İskele ve Yeni İskele T.D.İ. Tekirdağ Liman İşletme Müdürlüğü [Akport] tarafından işletilmektedir. Bunlardan Eski İskele'nin boyu 309 m, genişliği 18.05 m, Yeni İskele'nin boyu 342.70 m, genişliği 20.55 m dir. Tahmil ve tahliye hizmetleri ise özel şirketler tarafından yürütülmektedir [Alkır, 1999].

100. Yıl Mahallesi sınırları içerisinde bulunan Toprak Mahsulleri Ofisi [T.M.O.] Tekirdağ Şube Müdürlüğü'nce işletilen ve Toprak Mahsulleri Ofisi' ne ait olan T.M.O. İskelesi'nin boyu 621 m, derinliği -4, -12 m' dir. 100. Yıl Mahallesi sınırları içerisinde bulunan Tekel Şarap ve İçki Fabrikası Müdürlüğü' nce işletilen Şaraphane İskelesi' nin fabrikaya uzaklığı 550 m olup boyu 132 m, derinliği -3,-6 m' dir [Alkır, 1999].

Havayolu; Tekirdağ il sınırlarında sivil havacılık kapsamında havaalanı yer almamakla birlikte, ilimiz Çorlu ilçesinde askeri amaçlı havaalanı bulunmaktadır [Anonim, 2003b]. Ayrıca İstanbul Atatürk Havalimanına 130 km uzaklıktadır.

2.5.3. Tekirdağ ilinin alan kullanımları

İlk Tekirdağ İmar Planı, 1949 yılında yaptırılmıştır. Bu imar planı 1958 yılında değiştirilerek yenilenmiştir. Fakat zamanla şehirdeki gelişmeyi karşılayamadığından, 1960, 1974, 1978, 1980 ve 1981 yıllarında kentin gelişmesine paralel olarak imar planları yapılmıştır. Bundan sonra, Tekirdağ'da, 1989, 1990, 1993 yıllarında, 5 ayrı bölgede Islah İmar Planları yapılmış ve uygulamaya sokulmuştur. 1991 yılında ise, Tekirdağ Kentsel Sit ve Etkileme Alanlarını kapsayan 'Koruma Amaçlı İmar Planı', Trakya Üniversitesince yapılmış ve Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nce onanarak hayata geçirilmiştir. Tüm bu aşamalardan sonra, Tekirdağ kenti ve çevresinde, yer yer revizyon, ilave ve mevzi Nazım ve Uygulama İmar Planları yapıla gelmiş ve bu

parçalı imar planı düzeni uzunca bir dönem sürmüştür. 1998 yılında, kent bütününe yönelik İmar Planlama çalışmaları yeniden başlatılmış olup, 2001 yılında 5000 ha büyüklüğünde bir alanı kapsayan, 1/5000 Ölçekli Tekirdağ Nazım İmar Planı ile 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planları Belediye Meclisince onaylanmış ve yürürlüğe girmiştir. 2002 yılında da, 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planına uygun olarak eksik kalan kısımlarda 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planları yaptırılarak hayata geçirilmiştir. Günümüzde 2001 ve 2002 yılında yapılmış olan Nazım ve Uygulama İmar Planları geçerlidir. 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planındaki Tekirdağ ili alan kullanım miktar ve yüzdeleri aşağıda sunulmuş olan Çizelge 2.17’de belirtilmiştir [Anonim, 2006b].

Çizelge 2.17. Tekirdağ ili alan kullanımları [Anonim, 2002]

FONKSİYON ALANI	ALAN (ha)	ORAN (%)
KONUT ALANI	1912,85	38,03
GÜNÜBİRLİK TESİS ALANI	1,76	0,03
TURİZM+H KONUT ALANI	3,35	0,07
TİCARET ALANI	120,96	2,41
KÜÇÜK SANAYİ ALANI	12,24	0,24
SANAYİ ALANI	124,26	2,47
SANAYİ+DEPOLAMA ALANI	19,08	0,38
PAZARLAMA ALANI	6,87	0,14
İLKÖĞRETİM TESİS ALANI	47,36	0,94
KREŞ ALANI	0,89	0,02
ORTAÖĞRETİM TESİS ALANI	46,61	0,93
MESLEKİ VE TEKNİK ÖĞRETİM TESİS ALANI	2,38	0,05
ÖZÜRLÜLER EĞİTİM ALANI	3,59	0,07
ÜNİVERSİTE ALANI	102,10	2,03
RESMİ KURUM ALANI	122,71	2,44
SAĞLIK TESİS ALANI	43,21	0,86
DİNİ TESİS ALANI	12,35	0,25
BELEDİYE HİZMET ALANI	27,68	0,55
KÜLTÜREL TESİS ALANI	26,66	0,53
PARK ALANI	519,36	10,33
SPOR ALANI	75,44	1,50
MESİRE ALANI	29,88	0,59
AĞAÇLANDIRILACAK ALAN	25,71	0,51
MEZARLIK ALANI	19,77	0,39
TARIM ALANI	326,02	6,48
FUAR ALANI	40,41	0,80
ASKERİ ALAN	2,38	0,05
AKARYAKIT İSTASYONU	2,15	0,04
JEOLJİK ALANLAR	55,49	1,10
DEMİRYOLU İSTASYONU	6,71	0,13
LİMAN	6,17	0,12
TEKNİK ALTYAPI ALANI	6,89	0,14
TRAFİK ALANI	1,92	0,04
YOLLAR	1274,21	25,34
TOPLAM ALAN	5029,42	100,00

2.5.4. Tekirdağ ilinin çevre sorunları

Tekirdağ'ın en önemli çevre sorunları sanayiden kaynaklanmaktadır. Özellikle sanayinin zehirli atıkları nedeniyle tarımsal nitelikli toprakların ekolojik dengesinde bozulmalara rastlanmakta ve dolayısıyla tarım ürünleri de bu kirlilikten nasibini almaktadır. Gübreleme ve kimyasal ilaç kullanımının bilinçsizce yapılması da tarımsal toprakların kaybedilmesine yol açmaktadır. Hatalı arazi kullanımı toprakların plansız bir şekilde çeşitli faaliyetlere açılması, tarım topraklarının kaybolmasına neden olmaktadır [Gürpınar, 1994].

Öncelikle sanayiye bağlı hava kirliliği, Tekirdağ'ın bir diğer problemidir. Bu kirliliği evsel yakıtlar ve taşıtlardan çıkan egzost gazları da hızlandırmaktadır.

Tekirdağ kıyı şeridi ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. İl merkezinin tüm evsel atıkları Marmara Denizi'ne verilmekte ve başta kıyı şeridi olmak üzere tüm Marmara Denizini kirletmektedir. Alt yapı sorununu tam olarak çözememiş olan Tekirdağ kentinde denize yapılan boşaltım birçok çevresel sorun yaratmaktadır. Ayrıca E-5 ve E-25 karayolları toz, gürültü, görüntü kirliliği ve hava kirliliğine yol açarak sorun teşkil etmektedir. Kıyı şeridi boyunca uzanan çok katlı apartmanlar ise görsel kirlilik oluşturmaktadır.

Kapkaç olayları, aydınlatma yetersizliği, dilenciler, başıboş hayvanlar ve denetimsizlik Tekirdağ kıyı şeridinin güvenli kullanımı etkileyen diğer sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kıyı şeridinde yer alan mevcut kullanımların [karayolu, denizyolu, balıkçılık, spor alanları, yelken kulüp, park alanları, yeme içme tesisleri, liman, yerleşim] birbirlerine olan olumsuz etkilerinin yanı sıra doğal ve yapay çevreye de bir takım olumsuz etkileri bulunmaktadır. Bazı kullanımlar tamamen kaldırılarak önlem alınabileceği gibi, bazı kullanımlar için de önlem alınarak çevreye karşı olan olumsuz etkileri azaltılabilir [Yetim, 2003].

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 Materyal

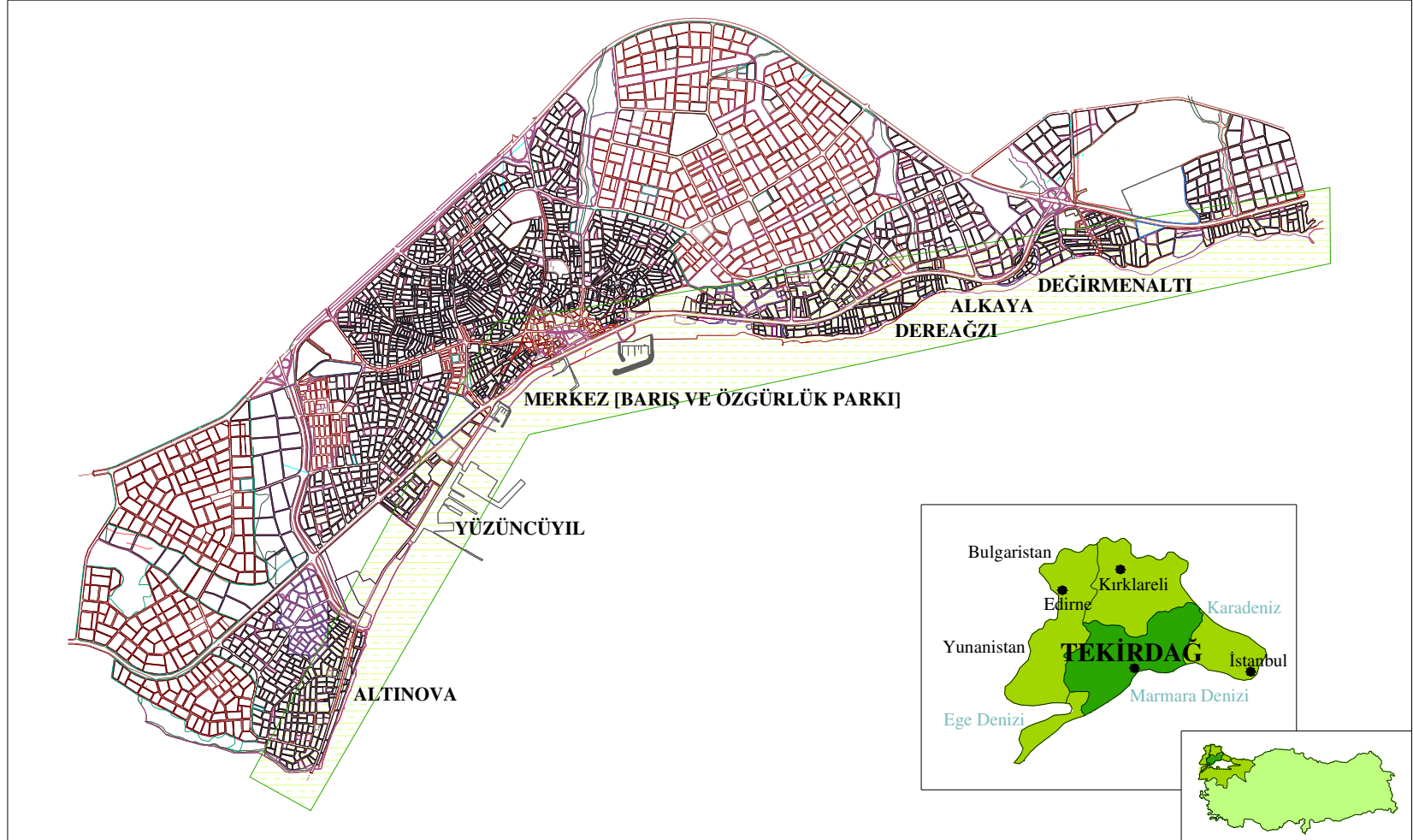
Araştırma materyalini Tekirdağ Merkez İlçe kıyı şeridi ve yakın çevresi oluşturmaktadır. Kıyı şeridi Değirmenaltı, Merkez, Yüzüncüyıl ve Altınova olmak üzere 4 ayrı bölgede incelenmiştir. Araştırma alanı Değirmenaltı'ndan başlayarak Altınova'ya kadar uzanmaktadır. Tekirdağ ilinin doğal, tarihi ve kültürel kaynaklarının rekreasyon aktivitelerine sağlamış olduğu olanaklar nedeniyle; bu kaynakları meydana getiren bütün doğal, tarihi ve kültürel oluşumlar ayrı birer materyal olarak incelenmiştir. Şekil 3.1'de araştırma alanının konumu verilmiştir.

Araştırma alanına ilişkin sürvey çalışmaları yapmak amacıyla Tekirdağ Belediyesi'nden temin edilen Netcad ortamındaki 1/25000 ölçekli çevre düzen planlarından, mevcut durumun değerlendirilmesinde 1/1000 ölçekli imar uygulama planlarından ve halihazır planlardan yararlanılmıştır.

Mevcut durumun irdelenmesinde ve araziye ilişkin görsel analiz çalışmalarında araştırma alanına ilişkin tüm kıyı şeridinin resimleri çekilerek panoramik görüntü sağlanmıştır. Çalışma alanına yönelik hava fotoğrafları, resimler vb. gibi her türlü görsel materyal çalışma bütününde değerlendirilmiştir. Tekirdağ iline ilişkin daha önceden hazırlanmış çevre durum raporları ve turizm envanterleri incelenerek, mevcut durum ile karşılaştırılmıştır.

Rekreasyon potansiyeli üzerinde önemli etkileri olan iklim koşullarının etüdü için Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nden araştırma alanı ile ilgili 1970 ve 2005 yılları arası rasat değerleri elde edilerek incelenmiştir.

Konu ile ilgili doğrudan ya da dolaylı olarak yerli ve yabancı kaynaklar, Tekirdağ kentine ilişkin daha önceden yapılmış araştırmalar, tasarım projeleri, yıllık rapor, istatistik ve envanterden yardımcı materyal olarak yararlanılmıştır.

Şekil 3.1. Araştırma alanının konumu [Özgün]

3.2 Yöntem

Rekreasyon potansiyelinin saptanmasına yönelik çalışmalarda sonuçlar kesin sonuçlara ulaşmamakla beraber genel sonuç olarak değerlendirilebilmektedir. Bunun başlıca nedenlerini Sowman [1987] üç grupta toplamaktadır:

- Rekreasyona neden olan çevrenin dinamik yapıda olması,
- İnsanın sadece varlığı ile bile çevresini değiştirebilmesi,
- İnsan davranışları ve bakış açılarının devamlı değişken oluşudur.

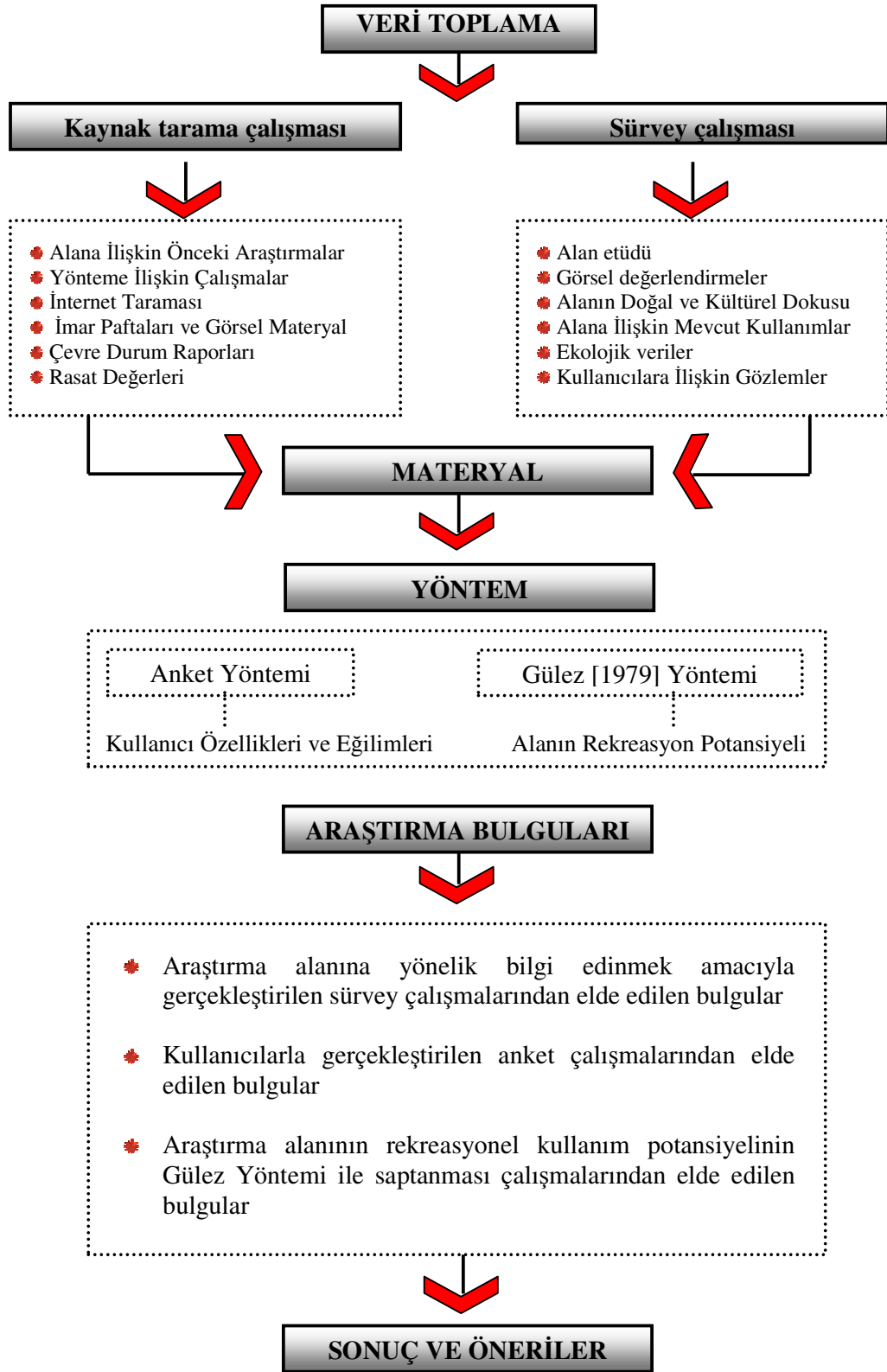
Bu çalışmada rekreasyon potansiyelinin belirlenmesi konusunda Kiemstedt [1967], Clawson ve Knetsch [1978], Tanrıverdi [1973], Buchwald et all. [1973], Bayraktar [1975], Altan [1976], Gülez [1979], Özkan [1983], Pehlivanoğlu [1986], Kurum [1992], Demirel [1997] ve Müderrisoğlu vd. [2005]'nin konu ile ilgili yayınlarından yararlanılmıştır.

Yöntem olarak ilk defa Kiemstedt [1967] tarafından ortaya konarak geliştirilen Çeşitlilik Değer Analizi [V-Wert] yöntemi ve daha sonra Buchwald vd. [1973] tarafından Almanya'nın "Bodensee Bölgesi" ne uygulanan ve bazı değişiklikler yapılarak Gülez [1979] tarafından "Açık hava Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması" için geliştirilen değerlendirme yöntemi temel alınmıştır.

Çalışma 5 aşamadan oluşmaktadır:

- 1) Kaynak tarama çalışması
- 2) Sürvey çalışması
- 3) Anket çalışması
- 4) Anket sonuçlarının değerlendirmesi
- 5) Gülez [1979] yöntemi ve değerlendirmeler

Çalışmanın yöntem akışı Şekil 3.2'de verilmektedir.

Şekil 3.2. Yöntem akış diyagramı [Özgün]

3.2.1. Kaynak tarama çalışması

Araştırma alanına ilişkin gerek duyulan bilgilere ulaşmak amacıyla ile geniş kapsamlı bir kaynak tarama çalışması yapılarak, alan ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili yerli ve yabancı kaynaklar, Tekirdağ kentine ilişkin daha önceden yapılmış araştırmalar, planlama ve tasarım projeleri, yıllık rapor, istatistik ve envanterler incelenmiştir. Çalışma alanına yönelik her türlü görsel materyal çalışma bütününde değerlendirilmiştir.

Konu ile ilgili rekreasyon değerlendirme yöntemine ilişkin kaynaklar ile rekreasyon alan planlamasına yönelik araştırmalar incelenerek derlenmiştir. Rekreasyonel kullanım potansiyelinin belirlenmesine yönelik kaynaklardan rekreatif aktivitelere ilişkin kullanıcıların özellikleri, eğilimleri ve tercihleri belirlenmiştir.

3.2.2. Sürvey çalışması

Marmara Denizi'nin kuzeybatısında yer alan bir sahil kenti olan Tekirdağ, kara, demir ve deniz yolu ulaşımı bakımından işlek bir geçiş bölgesi üzerindedir. Bu üç yönlü ulaşım ağı ve özellikle karayolunun Tekirdağ merkez ilçe kıyı şeridinden geçmesi, kentin gelişimini ve kıyı şeridinin yerli ve yabancı turistler tarafından kullanımını arttırmaktadır.

Elde edilen kuramsal bilgilerin ışığında Tekirdağ ilinin doğal ve kültürel kaynaklarının rekreasyon aktivitelerine sağlamış olduğu olanaklar nedeniyle; bu kaynakları meydana getiren bütün doğal ve kültürel oluşumlar sürvey çalışmasında görsel analizler ile ortaya konulmuştur. Alanda kıyıda çekilen resimler Photoshop 7.0 programı ile birleştirilerek alanın panoramik görüntüsü oluşturulmuştur. Elde edilen bu görsel materyaller ve alanda yapılan çalışmalar sonucu alanın kullanımı ve alandaki mevcut aktiviteler ortaya konulmuştur.

Araştırma alanında mevcut doğal ve kültürel kaynak değerlerinin yerinde saptanması amacıyla yapılan sürvey çalışmasında; alanın peyzaj değeri, iklim değeri, ulaşılabilirlik, rekreatif kolaylıklar ve alandaki olumsuz etmenlere ilişkin diğer özellikler konusunda bilgiler edinilmiştir.

Kent halkının rekreasyon amaçlı, yerli ve yabancı turistlerin ise turistik amaçlı kullanımlarında genel eğilimleri ve alışkanlıklarını öğrenmek, alanda mevcut kullanımların neler olduklarını saptamak, ziyaretçi yoğunluğunu gözlemlemek ve kullanmadan kaynaklanan çeşitli sorunları yerinde tespit etmek amacıyla alanda ön araştırma yapılmıştır.

3.2.3. Anket çalışması

Kullanıcıların rekreasyonel eğilimlerinin belirlenmesi için yapılmış anket çalışmalarına yönelik kuramsal bilgiler ve alanda yapılan görsel analizler doğrultusunda anket formları hazırlanmıştır. Anketlerin sayısı Tekirdağ ilinin nüfusuna bağlı olarak aşağıdaki formül kullanılarak belirlenmiştir [Sümbüloğlu, ve Sümbüloğlu, 1993].

$n = \frac{N \times t^2 \times p \times q}{N \times m^2 + t^2 \times p \times q}$	<p>N= Toplumun Büyüklüğü</p> <p>t= Güven Katsayısı (% 95 güvenle çalışılmıştır)</p> <p>m= Hata Yüzdesi</p> <p>p,q = Varyans Katsayısı</p>
---	---

<p>N= 623.591</p> <p>t= 2 (% 95 güvenle çalışılmıştır)</p> <p>m= %10</p> <p>p,q = 0.7, 0.7 (Toplumun homojen bir toplum olduğu düşünülmüştür)</p>

$n = \frac{623.591 \times 2^2 \times 0.7 \times 0.7}{623591 \times 0.1^2 + 2^2 \times 0.7 \times 0.7} = 196 \text{ adet anket}$

Tekirdağ kıyı şeridi rekreasyon alanı kullanıcılarını kent merkezi ve ilçelerinde oturan kişiler oluşturmaktadır. Bu nedenle araştırmada uygulanması gereken anket sayısı Tekirdağ ili toplam nüfusuna göre hesaplanmıştır. Yukarıdaki formül sonucunda araştırmada yapılması gereken anket sayısı 196 olarak belirlenmiştir. İlçeleri ile birlikte toplam 623.591 nüfusa sahip Tekirdağ ilinde 200 kişiye anket uygulanmıştır [Ek 1].

Alanın kullanıcıların eğilimlerinin belirlenmesine ve mevcut durumun kullanıcılar tarafından irdelenmesine ilişkin hazırlanan anket formu dört bölümden oluşmaktadır.

- ❖ Tekirdağ kıyı rekreasyon alanının kullanıcılarına ilişkin sosyo-ekonomik veriler:
 - Cinsiyet
 - Yaş
 - Eğitim durumu
 - Meslek
 - Aylık gelir
 - Yaşanılan yer
 - Yaşanılan konut tipi
 - Yaşanılan süre
- ❖ Tekirdağ kıyı rekreasyon alanına erişebilirliğe ilişkin veriler bölümünde kıyı şeridi Değirmenaltı, Merkez [Barış ve Özgürlük Parkı], Yüzüncü Yıl, Altınova bölgesi olmak üzere dört kısma ayrılmıştır. Ankete katılanların rekreasyon amaçlı en çok kullandığı bölgelere ilişkin tercihi doğrultusunda elde edilen veriler:
 - Alana erişimin nasıl sağlandığı
 - Toplu taşıma araçlarının erişim için yeterliliği
 - Yaşanılan yerin alana uzaklığı
 - Alana güvenli giriş-çıkış olanağı
- ❖ Alanın kullanım özelliklerini ortaya koymak amacıyla oluşturulan bu bölümde, bir önceki bölümde kullanıcının tercih ettiği bölgeye ilişkin sorular sorulmuştur. Elde edilen veriler:
 - Alanın kimlerle birlikte kullanıldığı
 - Kaç kişi ile birlikte kullanıldığı
 - Ne kadar sıklıkla kullanıldığı
 - Genelde hangi mevsimlerde kullanıldığı
 - Genelde hangi günlerde kullanıldığı
 - Genelde hangi saatlerde kullanıldığı
 - Alanın ortalama ne kadar süre kullanıldığı
- ❖ Tercih edilen bölgenin ve diğer bölgelerin kullanıcılar tarafından değerlendirilmesine ilişkin veriler:

- Alanın doğal ve kültürel yapısı
- Açık yeşil alan ile yapıların dengesi
- Alanın tercih edilme nedeni
- Alanın kullanım amacı
- Alanın donatı elemanları yönünden değerlendirilmesi
- Mevcut aktiviteler yönünden çeşitliliği
- Alanın kullanımına ilişkin çevresel etkilerin değerlendirilmesi
- Alanın güvenliği
- Tercih edilen alan dışındaki rekreasyon alanları
- Tercih edilen alan dışındaki rekreasyon alanlarının yeterliliği
- Kıyı şeridinde yer alan dört ana rekreasyon alanını genel olarak değerlendirilmesi şeklindedir.

3.2.4 Anket sonuçlarının değerlendirmesi

Anketlerle alanda toplanan verilerin çizelelenebilir bir biçime dönüştürülmesi işlemine “veri işleme” denmektedir [Güven, 1996]. Tekirdağ merkez ilçe kıyı şeridi rekreasyon alanı örnekli bu çalışmada veri işleme 3 aşamada gerçekleşmiştir.

- Anketteki soruların kodlanması
- Verilerin değerlendirilecek ortama aktarılması
- Çapraz ilişkilerin kurulması

Sorulan soruların ve karşılığında alınan cevapların istatistiksel olarak değerlendirilmesi için kodlanmasına gereksinim olmaktadır. Diğer bir deyişle toplanan verilerin sayısallaştırılması gerekmektedir.

Alanda uygulanan anket formlarının kodlama işlemi ilk olarak uygulanan anketler arasında daha sonra sorulan sorular arasında son olarak da verilen cevaplar arasında yapılmıştır.

Kodlamaya örnek verilecek olursa;

Anket no: 105

Soru no: 9- Tekirdağ Kıyı Şeridinde rekreasyon amaçlı en çok nereye gidiyorsunuz?

S9C1- Değirmenaltı Mevkii S9C3- Merkez[Barış ve Özgürlük Parkı]

S9C3- Yüzüncü Yıl Mevkii S9C4- Altınova

“S9C3” kodlamasında anlaşılan; 9. sorunun 3. şıkkıdır.

Anketler sonucunda elde edilen verilerin bilgisayar ortamında istatistik taramasının yapılabilmesi için SPSS 13 [Statistical Package for the Social Science] programı kullanılmıştır. Anket bilgileri bilgisayar ortamına işlenerek SPSS 13 programında kullanıcıların özellikleri, eğilimleri ve tercihleri yüzde olarak hesaplanmıştır.

3.2.5. “Güleç [1979] Yöntemi ve alanın rekreasyon potansiyeline ilişkin değerlendirmeler

Açık hava rekreasyon potansiyelini matematik formül ile saptamayı amaçlayan Güleç Yöntemi aşağıdaki formül ile açıklanmaktadır [Güleç, 1979] :

$$P + İ + U + RK + OSE = \% RP$$

Formülde belirli ağırlıklarla giren sembollerin anlamı ve alabilecekleri en çok [maksimum] puanların [ya da ağırlıkların] dağılımı Çizelge 3.1’de gösterilmiştir. Çizelgede görüldüğü gibi, toplam puan kuramsal olarak en çok 100 olacağından, formüldeki öğelerin alabilecekleri puanların toplamı yüzde olarak bir alanın açık hava rekreasyon potansiyelini verecektir. Güleç [1990]’e göre formülde yer alan öğeler aşağıdaki özelliklere göre puan almaktadır.

Çizelge 3.1. Formüldeki öğeler ve alabilecekleri puanlar [Güleç, 1990]

Sembol	Anlamı	Maksimum Puan [Öğenin ağırlı puanı]
P	Peyzaj Değeri	35
İ	İklim Değeri	25
U	Ulaşılabilirlik	20
RK	Rekreatif Kolaylık	20
OSE	Olumsuz Etkenler	0 [Minimum -10]
% RP	Rekreasyon Potansiyeli	100

Görüldüğü gibi toplam puan en çok 100 olacağından, formüldeki öğelerin alabilecekleri puanların toplamı yüzde olarak alanın açık hava rekreasyon potansiyelini verecektir. Yöntemdeki öğelerin hesaplanmasının pratik olması için, bu öğelerin araştırma alanının alabileceği ayrıntılı puanları da gösteren bir rekreasyon değerlendirme formu düzenlenmiştir. Böylece, gözlemci kendi gözlemleri doğrultusunda, kısa süre içinde karar verebilme olanağına sahip olmaktadır.

“P” Peyzaj Değeri: Bir alanın rekreasyon potansiyelinin değerlendirilmesinde en önemli özellik, o yerin peyzaj potansiyeli olmaktadır. Bu nedenle, peyzaj değeri %35’lik bir ağırlıkla değerlendirmenin ilk sırasında yer almıştır. Çizelge 3.2’de peyzaj değerinin hesaplanmasında göz önünde tutulması gereken özellikler alabilecekleri en yüksek puanları ile verilmiştir.

“İ” İklim Değeri: İklimin rekreasyon etkinlikleri üzerine çok büyük bir etkisi olduğu göz önüne alınarak, değerlendirmeye iklim etkisinin %25 bir ağırlıkla katılması uygun görülmüştür. İklimin ana öğelerinden olan “Sıcaklık”, “Yağış”, “Güneşlenme” ve “Rüzgarlılık” durumları, rekreasyon üzerine olan etkilerine göre belirli ağırlıklarla iklim değeri içinde yerlerini almışlardır. Bu durumda, iklim değerindeki en çok puanlama aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır [Güleç, 1990].

İklim Değeri = Sıcaklık + Yağış + Güneşlenme + Rüzgarlılık

$$25 = 10 + 8 + 5 + 2$$

Sıcaklık değeri olarak, rekreasyon etkinliklerinin daha çok yapıldığı yaz ayları [haziran, temmuz ve ağustos] sıcaklıklarının ortalaması alınmıştır. Sıcaklık için verilen 10 puanın dağılımı Çizelge 3.2’de görülmektedir. Çizelge 3.2’ye göre, yaz ayları sıcaklık ortalaması 25°C ye rekreasyon etkinlikleri için en uygun sıcaklık olabileceği düşünülerek 10 puan, 16 °C ile 34 °C ler için ise 1 puan verilmiştir.

İklimin rekreasyon etkinlikleri üzerine olan etkisinde ikinci önemli öge olan yağışın, en çok 8 puan ile değerlendirmeye alınması uygun görülmüştür. Yağışın rekreasyon üzerindeki olumsuz etkisi göz önünde tutularak, yaz ayları toplam yağış miktarı 50 mm ve daha düşük olan yörelere en fazla puan [8] verilmekte, daha sonra da yağış miktarı arttıkça puanlar da düşürülmektedir [Çizelge 3.2].

İklim içinde güneşlenme ögesinin rekreasyon üzerine olan etkisi, 5 ağırlık puanı ile değerlendirmeye alınmıştır. Bilindiği gibi, havanın açık veya kapalı olması, diğer bir deyişle bulutluluk, 0-10 arasında bir değerle gösterilmektedir. Burada 0 açık bir havayı, 10 kapalı bir havayı, ara değerler ise çeşitli oranlarda bulutlu bir havayı simgelemektedirler. Bu durumda, açık bir hava 5 puanla gösterilmekte, bulutluluğun arttığı yani güneşlenmenin azaldığı oranda puanlarda düşmektedir.

İklimin bir diğer ögesi olan bir yerin rüzgarlı olup olmaması durumu, az da olsa rekreasyon etkinlikleri üzerine etken olabilmektedir. Bunun için, yaz ayları ortalama rüzgar hızı 2-3 m/sn arası yöreler için 1 puan, ortalama rüzgar hızı 1 m/sn' den az olan yerler için ise 2 puan verilmiştir.

“U” Ulaşılabilirlik: Bir yerin rekreasyon potansiyeli o yere ulaşabildiği ölçüde bir anlam kazanır. Bir başka deyişle, bir yerden ne kadar çok kişi yararlanır ve o kişiler oraya ulaşabilmek için önemli bir ulaşım sorunu ile karşılaşmazlarsa, o yerin rekreasyona uygunluğu önemli oranda artmaktadır. Bu nedenle, ulaşılabilirlik ögesi rekreasyon değerlendirme yöntemine %20 bir ağırlıkla katılmıştır. Bu ağırlık puanlarının dağılımı ise Çizelge 3.2'de görülmektedir.

“RK” Rekreatif Kolaylık: Rekreasyon potansiyelinin saptanmasında, o yerde mevcut tüm rekreatif kolaylıklar da rekreasyon potansiyelinin artmasına olumlu bir etki yapmaktadırlar. Ağaçlıklı ve güzel manzaralı bir yerin, piknik masaları, çeşmeler, wc tesisleri gibi kolaylıklara ve rekreasyon donanımına sahip olduğu daha çok ve daha sürekli ziyaretçi çekeceği, dolayısıyla rekreasyon potansiyelinin artacağı açıktır. Bu durumda, rekreatif kolaylıkların en çok %20'lik bir ağırlıkla değerlendirmeye alınması uygun görülmüştür. Çizelge 3.2'de ağırlık puanların dağılımı verilmiştir.

“OSE” Olumsuz Etkenler: Bir yerin rekreasyon potansiyelinin saptanmasında, o yerde mevcut olumsuz etkenleri de göz önünde tutma zorunluluğu ortadadır. En iyi durum, hiç olumsuz etkenin olmaması yani bir yerin sıfır olumsuz puanı almasıdır. Bunun yanında, en çok [-10]' a kadar puan alabilecek olumsuz etkenlerin olabileceği de var sayılmıştır. Olumsuz etkenlerin puanları değerlendirmede eksi [-] olarak alınmakta dolayısıyla toplam puandan çıkarılmaktadır [Çizelge 3.2].

Çizelge 3.2. Açık hava rekreasyon potansiyeli değerlendirme formu [Güleç, 1990]

Formüldeki Değer	Değerlendirme Puanı	Öğenin Özellikleri	Maksimum Puan	Açıklama	Puan
PEYZAJ DEĞERİ [P]		Alanın Büyüklüğü	4	10 ha.dan büyük 5-10 ha 1-5 ha 0.5-1 ha	4 3 2 1
		Yüzeysel Durum	5	Düz alan Hafif dalgalı Az meyilli, yer yer düzlük Az engebeli Orta engebeli	5 4 3 2 1
		Bitki Örtüsü	8	Ağaçlık, çalılık, çayırılık Yalnız ağaçlık ve çayırılık Çalılık, çayırılık, seyrek ağaçlık Çayırılık, seyrek ağaçlık Yalnız çalılık ve çayırılık Çalılık, seyrek ağaçlık Çayırılık, seyrek çalılık Yalnız çayırılık	7-8 6-7 5-6 4-5 3-4 3-4 2-3 1-3
		Deniz, göl, akarsu	8	Deniz kıyısı Göl kıyısı Akarsu kıyısı Dereler	7-8 6-7 4-5 1-4
		Görsel Kalite	4	Panoramik görünüm Güzel görüş ve vistalar Alanın görsel ve estetik değeri	3-4 2-3 1-4
		Diğer Özellikler	6	Doğal anıt, mağara, çağlayan, tarihsel ve kültürel doku, yaban hayvanları, kuşlar vb	1-6
İKLİM DEĞERİ [İ]		Sıcaklık	10	Yaz ayları ortalaması °C 16-17-18-19-20-21-22-23-24-25 34-33-32-31-30-29-28-27-26-25	1-10 1-10
		Yağış	8	Yaz ayları yağış toplamı [mm] 50-100-150-200-250-300-350-400	8-1
		Güneşlenme	5	Yaz ayları bulutluluk ortalaması 0-2, 2-4, 4-6, 6-8, 8-9	5-1
		Rüzgarlılık	2	Yaz ayları ortalama rüzgar hızı 1 m/sec den az 1-3 m/sec	2 1

Çizelge 3.2'nin devamı

ULAŞILABİLİRLİK [U]	Bulunduğu Bölgenin Turistik Önemi	4	Akdeniz, Ege, Marmara, Karadeniz kıyısı Önemli karayolu güzergahları Turizmde öncelikli diğer yöreler	3-4 2-3 1-3
	Bulunduğu Bölgede En Az 100.000 Nüfuslu Kent Olması	5	20 km'ye kadar 50 km'ye kadar 100 km'ye kadar 200 km'ye kadar	4-5 3-4 2-3 1-2
	Ulaşılan Zaman [yakınındaki en az 5000 nüfuslu yerleşim biriminden]	4	Yürüyerek 1 saate kadar Taşıtla 0-½saat Taşıtla ½-1 saat Taşıtla 1-2 saat	4 3 2 1
	Ulaşım [taksi ve özel oto dışında]	4	Yürüyerek gidilebilme Her an taşıt bulabilme Belirli saatlerde taşıt bulabilme	3-4 2-3 1-3
	Ulaşımında diğer kolaylıklar	3	Örneğin teleferik olması, denizden ulaşabilme vb.	1-3
REKREATİF KOLAYLIK [RK]	Piknik Tesisleri	4	Sabit piknik masası, ocak vb. [niteliklerine göre]	1-4
	Su Durumu	3	İçme ve kullanma su olanakları [niteliklerine göre]	1-3
	Geceleme Tesisleri	2	Sabit geceleme tesisleri Çadırılı-çadırsız kamp olanağı	2 1-2
	Tuvaletler	2	Niteliklerine göre	1-2
	Otopark	2	Niteliklerine göre	1-2
	Gazino, büfe	2	Niteliklerine göre	1-2
	Bekçi ve Görevliler	2	Sürekli bekçi/görevli Hafta sonlarında görevli	2 1
	Diğer Kolaylıklar	3	Plaj, kabin ve duş tesisleri, kiralık sandal, oyun ve spor alanları tesisleri [niteliklerine göre]	1-3
OLUMSUZ ETKENLER [OSE]	Hava Kirliliği	-3	Kirlilik derecesine göre	-1-[-3]
	Güvenceli Olmaması	-2	Güvence durumuna göre	-1-[-2]
	Su Kirliliği	-1	Deniz, göl ve akarsular için	-1
	Bakımsızlık	-1	Alanda yeterli bakımın yapılmaması	-1
	Gürültü	-1	Trafik, kalabalık vb. gürültüler	-1
	Diğer Olumsuz Etmenler	-2	Örneğin taş ve çakıl ocakları, inşaat ve fabrika kalıntıları	-1-[-2]
AÇIK HAVA REKREASYON POTANSİYELİ [%]				100

Bu yöntemden alınan sonuçlara göre, şöyle bir değerlendirme şekli getirilmiştir:

1. Rekreasyon potansiyeli çok düşük [%30'dan aşağı]
2. Rekreasyon potansiyeli düşük [% 30-45]
3. Rekreasyon potansiyeli orta [% 46-60]
4. Rekreasyon potansiyeli yüksek [% 61-75]
5. Rekreasyon potansiyeli çok yüksek [%75'den yukarı]

Yöntemde doğal öğeler [peyzaj değeri ve iklim değeri] toplam %60, kültürel öğeler [ulaşılabilirlik, rekreatif kolaylık ve olumsuz etkenler] ise toplam % 40 lık bir ağırlıkta temsil edilmektedir. Görüldüğü gibi, yöntem hem doğal ve hem de kültürel öğelere uygun ağırlıklar ile temsil olanağı vermektedir. Ayrıca olumsuz etkenler de yöntemde göz önünde tutulmaktadır.

Bu yöntem bir alanda rekreatif amaçlı bir tesis kurma girişimlerinden önce, o alanın aktüel rekreasyon potansiyeli kolaylıkla saptanabildiği gibi tesisler kurulduktan sonraki rekreasyon potansiyeli de bu yöntemle bulunabilir. Tekirdağ merkez ilçe kıyı şeridinin şu an ki mevcut kullanımları sebebiyle Gülez [1979] Yöntemi ile alanın rekreasyonel kullanım potansiyelinin saptanması amaçlanmıştır.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI ve TARTIŞMA

4.1. Sürvey Çalışmasında Elde Edilen Bulgular ve Değerlendirmeler

Coğrafi konumu ile ülkemizi Avrupa'ya bağlayan geçiş bölgesi konumunda bulunan Tekirdağ kıyı şeridi kentin en önemli rekreasyon alanıdır. Tekirdağ sınırları içinde, Marmara Denizi kıyılarında 133 km, Karadeniz kıyılarında 2.5 km olmak üzere toplam 135 km uzunluğunda kıyı şeridi yer almaktadır. Kent diğer birçok kıyı yerleşimi gibi kıyı boyunca lineer bir yapıda gelişmektedir. Tekirdağ kentin batı yönünde gelişimine ilişkin görünümü Şekil 4.1 ve doğu yönünde gelişimine ilişkin görünümü Şekil 4.2'de verilmektedir. Yerleşimin kıyı boyunca yaklaşık genişliği 27,5 km olup kara içine doğru en geniş yeri 9 km dir. Tekirdağ kıyı rekreasyon alanına ilişkin detaylı verilere erişebilmek amacıyla kıyı şeridi Değirmenaltı, Merkez [Barış ve Özgürlük Parkı], Yüzüncüyıl, Altınova bölgesi olmak üzere dört kısma ayrılmıştır. Bölgelere ilişkin panoramik görüntü Ek 2'de verilmiştir.

Şekil 4.1. Tekirdağ'ın batıdan görünümü
[Anonim, 2007]

Şekil 4.2. Tekirdağ'ın doğudan görünümü
[Anonim, 2007]

Tekirdağ doğal, kültürel ve arkeolojik değerleri açısından dikkati çekmektedir. İklimsel avantajları ile üç ayrı floristik bölgeye has, endemik özellikle bitki dokusunun yetişmesine olanak sağlamaktadır [Korkut, 1993]. Tekirdağ kıyı şeridinde ulaşım, liman, turizm, ikinci konut, konut, rekreasyon, sanayi gibi birçok fonksiyon yer almaktadır. Tekirdağ merkez ilçe kıyı şeridine ilişkin görsel analizler ve panoramik görüntü Ek 2'de verilmiştir.

Tekirdağ kıyı şeridinde ulaşım ve liman fonksiyonu:

Tekirdağ kara, demir ve denizyolu ulaşımından yararlanan bir ildir. İstanbul-Edirne demiryolu, Çerkezköy-Çorlu, Muratlı istasyonlarından geçer. İstanbul-Çanakkale arası yoğun kullanıma sahip karayolu ulaşımı ise, Tekirdağ kıyı şeridinden sağlanmaktadır. Şehirlerarası otobüslerin, Akport Limanı'ndan çıkan araçların ve kent içindeki trafiğin bu yolla sağlanması günün her saatinde alanı yoğun bir trafiğe maruz bırakmaktadır. Bu yol kıyı şeridinin kullanımını olumsuz etkilemektedir. Kamulaştırma ve yapım masraflarını, en aza düşürmek amacıyla, karayolunun, deniz kotuna en yakın yerden geçirilmesi, doğal görünümün önemli bir bölümünü yok etmektedir. Tekirdağ'ın kara ve deniz yolu ulaşımı Şekil 4.3'te görülmektedir.

Şekil 4.3. Tekirdağ kara ve deniz yolu ulaşımından bir görünüm[Anonim, 2007]

Denizyolu ulaşımı yük taşımacılığı olarak yoğun kullanılmaktadır [Şekil 4.4]. Deniz yoluyla gelen yükler limandan alınıp başta Trakya ve Marmara olmak üzere ülkenin çeşitli bölgelerine yayılmaktadır. Yoğun kullanım ile karşı karşıya olan gemilerin yanaştığı liman ve çevresinde görsel kirlilik, deniz ve çevre kirliliği göze çarpmaktadır. Yoğun kullanımdan kaynaklanan mevcut ve olası sorunları engellemek amacıyla çeşitli önlemlerin alınması ve kullanıcıların bu konuda daha duyarlı davranmasının sağlanması, dikkat etmeyenlere gerekirse yaptırım uygulanması gerekmektedir.

Şekil 4.4. Tekirdağ Merkez ilçe liman ve deniz yolu ulaşımından bir görünüm [Özgün]

Tekirdağ kıyı şeridinde turizm ve ikinci konut fonksiyonu:

Sorunlarla dolu kentlerde yaşamak zorunda kalan insanların rekreasyon gereksinimleri ile birlikte, yaşam standartlarının yükselmesi, modern teknolojinin getirdiği olanak ve kolaylıklar sonucu boş zamanlarının artması, son yıllarda her kesimden insanın tatile çıkmasını olağan duruma getirmiştir. Rekreasyon gereksinimine bağlı olarak ortaya çıkan turizm ve tatil, günümüzde sağlık fonksiyonu olarak algılanmakta ve milyonlarca insanın her yaz kıyılara göç etmelerine neden olmaktadır [Korkut, 1997]. Marmara Denizi'nin batısında yer alan Tekirdağ ili de uzun kıyı şeridi ve ılıman iklimi ile, tatil turizmi açısından elverişli koşullara sahiptir. İstanbul'a yakınlığı ve Trakya'daki merkezi konumu, ilin çok sayıda iç turist çekebilmesine olanak sağlamaktadır.

Doğal bir gereksinme sonucu ortaya çıkan "tatil konutları" yada diğer bir söyleyiş ile "ikinci konutlar" olgusu, Türkiye genelinde turizm sektörünün kayıtsız şartsız devletçe desteklenmesi, kıyı kullanımının kamu ve kişi bilincinde yeterince boyutlanmamış olması ve giderek düzelen ekonomik koşullar sonucu beklenmedik boyutlarda sağlıksız gelişme göstermiştir [Toprak, 1990; Seymen ve Koç, 1996]. Denizler kirletilmiş, iyi organize edilmeyen yerleşim planlamaları doğal ve kültürel değerleri tahrip etmiş, kıyı kentlerinin geleneksel yapısı bozulmuş, sonuçta kıyı şeridi sorunlarla dolu kentsel ekosistemlere dönüşmeye başlamıştır [Korkut, 1997]. Bu sağlıksız gelişmeye en tipik örnek Tekirdağ kıyı şeridindeki ikinci konut yapılaşmasıdır. Çizelge 2.6 ve Çizelge 2.7'deki sıcaklık ortalamaları ve genel nemlilik indeksleri göz önüne alınırsa, iklimsel nedenlerden dolayı yaz mevsiminin kısa sürmesi kıyı şeridindeki ikinci konutların ölü yatırımlara dönüşmesine sebep olmaktadır.

Özgüç [1977], tatil konutlarının tüm dünyada büyük kent çevrelerinde ya da yakınlarında gelişme gösterdiğine işaret etmektedir. Günümüzde kentlerin hızla gelişip büyümeleri, kent çevresinde daha önce oluşan ikinci konutların sürekli yerleşim yerlerine dönüşmelerine neden olmaktadır. Tekirdağ'da da önceleri yaz mevsiminde kullanılmak amacıyla yapılmış az katlı ikinci konutlar, kentin gelişimiyle çok katlı sürekli yerleşim yerlerine dönüşerek, kıyı boyunca beton bir perde gibi uzanan, kötü görünümler ortaya koymaktadır.

Özcan [1983]'e göre ikinci konutlar iç turizmin bir parçası olmakla birlikte, kullanım sürelerinin sınırlı olması, istihdam olanakları ve toplumsal yararların düşük olması, doğal, tarihi ve arkeolojik değerlerin tahribi ve tarım topraklarının kaybı nedeniyle olumsuz etkilere sahiptir. Bu olumsuz etki Tekirdağ kıyı şeridinde görülmektedir. Korkut [1997]'unda belirttiği gibi İstanbul-Tekirdağ karayolunun deniz tarafında kalan dar kesimi kontrolsüz bir yapılaşma ile tamamen dolmuş durumdadır. Yoğun yapılaşma sonucu tarım toprakları giderek azalmakta, yeşil alanlar yok olmaktadır. Aşırı yüklenme sonucunda da doğal yapı onarılamaz boyutlarda tahribe uğramaktadır. Şekil 4.5'de Değirmenaltı kıyı şeridinde yer alan ikinci konut yerleşimleri görülmektedir.

Şekil 4.5. Tekirdağ Değirmenaltı kıyı şeridi ikinci konut yerleşimlerinden görünüm [Özgün]

Ertuğ [2001] çalışmasında Tekirdağ kentinin planlamadan ve mimari disiplinden uzak olduğunu, kent kanalizasyonunun halk plajının hemen yanında kocaman künkler ile denize boşaltılması sonucunda meydana gelen kirliliği ortaya koymuştur. Günümüzde de kanalizasyonun denize bırakılması ya da kanalizasyonun yetersiz olduğu ikinci konut yerleşmelerinde kullanılan fosseptik çözümlerinin yüzeysel ve yer altı su kaynaklarını kirletici etkisi Şekil 4.6 ve Şekil 4.7'de görülmektedir.

Şekil 4.6 ve 4.7. Dereağzı'nda kanalizasyonun denize bırakılması sonucu oluşan kötü görünüm [Özgün]

Kıyı sulak alanları kurutulmuş olarak oluşturulan ikinci konut yapılaşmaları kıyı gerisindeki arazilerde taban suyunu düşürerek tarım alanlarının olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır [Kızılkaya, 1996]. Sanayi ve ikinci konutların tarım alanları üzerindeki olumsuz etkisi Tekirdağ'da da görülmektedir.

Kıyılarda çok geniş alanları kaplayan ikinci konut yerleşimlerinin, kıyı flora ve faunası üzerindeki baskıları ve bunun doğurduğu sonuçlar, ekolojik dengeyi olumsuz yönde etkilemektedir. Altınova kıyı şeridindeki ikinci konut yerleşimlerinin zamanla çok katlı yapılara dönüşmesi sonucu oluşan kötü görünüm Şekil 4.8'de görülmektedir. Bu durum, Korkut [1997]'un araştırmasıyla paralellik göstermektedir.

Şekil 4.8. Tekirdağ Altınova kıyı şeridi yerleşimlerinden görünüm [Özgün]

Tekirdağ kıyı şeridinde konut fonksiyonu:

Sümer [1970]'e göre; eskiden yerleşim, büyük arsalar üzerinde, zemini iki-üç metre taşla örülmüş, yüksek ve kalın sütunlu, çok pencereci, kafesli saçaklı, oymalarla süslenmiş cumbalı konaklar yer almaktaydı. Günümüzde ise; Tekirdağ kenti kıyı

mekânında oluşan yüksek rant, yerleşim alanlarını da etkilemiş, yüksek bedeller ödeyenler kıyıda yerleşmişlerdir. Kıyıda mal sahibi olmak bir sosyal statü göstergesi olmuş ve kıyı şeridi prestij alanı halini almıştır. İlk olarak ikinci konut olarak oluşan yerleşmeler, zamanla, kentlerin büyümesi ile birinci konut işlevini üstlenmiş ve çok katlı yapılara dönüşmüştür [Şekil 4.9]. Bu yapılaşma karşısında kent merkezinde yer alan eski sokaklar ve evler hala eski tarihi dokuyu anımsatmaktadır. Bu durum Gürpınar [1994]'ın araştırmasıyla paralellik göstermektedir.

Şekil 4.9. Tekirdağ Dereağzı kıyı şeridi çok katlı yapılaşmalardan bir görünüm [Özgün]

Kıyıların çok katlı yapılarla betonlaştırılması biyolojik yaşamı ve doğal dengeyi bozmuş, kıyı çizgisi, doğal özelliklerini kaybetmiştir. Bu duvarların denizden gelen rüzgarları kesmesi sonucu kent içinde hava akımı engellenmekte ve rüzgarın yaz aylarında serinletici etkisi büyük ölçüde azalmaktadır.

Geçmişte tatil yeri özelliğindeki Değirmenaltı ve Altınova mevkiinde yer alan konutlar genellikle yazlık ev niteliği taşımaktaydı. Nüfusun artması, altyapı tesislerinin ve ulaşım olanaklarının geliştirilmesiyle, bu yöreler kentle birleşerek, sürekli yerleşim alanlarına dönüşmüşlerdir. Değirmenaltı kıyı şeridinde ikinci konut olarak oluşan yerleşimlerin zamanla birinci konut işlevine dönüşerek yerini çok katlı yapılaşmalara bıraktığı Şekil 4.10'da görülmektedir.

Konutların yapımları sırasında, toprağın yüzey bitkilerinden arındırılması ve sonradan gelen yapılaşma sırasında gerekli önlemlerin alınmaması ile zorunlu yol ve benzeri altyapı inşaatları, bazı bölgelerde toprak erozyonunu başlatmaktadır. Nitekim bu sorun Tekirdağ Baykallar mevkiinde görülmektedir.

Şekil 4.10. Birinci konut işlevine dönüşen Değirmenaltı kıyı yerleşiminden bir görünüm [Özgün]

Tekirdağ kıyı şeridi sanayi fonksiyonu:

Tekirdağ sanayi açısından önemli sayılabilecek bir kenttir. Özellikle Tekel Şarap ve Rakı Fabrikası, kentte sanayi adına önemli kuruluşlardır [Şekil 4.11]. Sanayi alanlarının toplamı 30 ha olup, kent içinde % 1,7'lik bir paya sahiptir ve Yüzüncüyıl, Yavuz ve Çınarlı Mahalleleri'nde görülmektedir. Küçük sanayi alanlarının kent içindeki payı ise % 2,3 olup Yüzüncüyıl Mahallesi'nde bulunmaktadır [Anonim, 2002].

Şekil 4.11. Tekirdağ Mey İçki Fabrikası [Özgün]

Ertuğ [2001] çalışmasında Çorluda kurulan dericilik sanayi tesislerinin Tekirdağ ile birlikte tüm Trakya'nın ekolojisini altüst edecek bir kirlenmenin odağı haline geldiğini ortaya koymaktadır. Tekirdağ'ın zengin verim potansiyeline sahip tarım arazilerinde sanayi tesislerinin kurulmuş olması yöredeki su kaynaklarının sanayi atıklarıyla kirlenmesine neden olmaktadır. Kıyı şeridi de ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. Kent merkezinin evsel atıkları ve fabrika atıkları Marmara Denizi'ne verilmekte ve başta Tekirdağ kıyı şeridi olmak üzere Marmara Denizi'ni kirletmektedir.

Tekirdağ kıyı şeridi rekreasyon fonksiyonu:

Kentsel alanlarda kıyı mekanı, sahip olduğu değerlerle ve yarattığı açıklık duygusuyla kent halkının üzerinde rahatlatıcı ve huzur verici etkisi olan bir mekandır. İnsanların üzerinde yarattığı psikolojik etki nedeniyle kıyı mekanı fiziksel özellikleri ile değerlendirilerek potansiyeli belirlenmeli ve fonksiyonel kullanımı ortaya konulmalıdır. Alanın potansiyeli ve kullanıcıların rekreasyonel gereksinimleri doğrultusunda belirlenen aktivitelere ilişkin planlanan alanlar, kent halkı için çok önemli bir rekreasyon fonksiyonuna sahip olmaktadır [Kızılkaya, 1996].

Plansız bir yapılaşmanın görüldüğü Tekirdağ kıyı şeridi mevcut potansiyeli ile günümüzde, kent halkının gereksinimlerini yeterince karşılayamamaktadır. Tekirdağ ili kıyı şeridinde yer alan mevcut rekreasyonel aktiviteler aşağıda verilmiştir:

- Piknik ve kamp aktiviteleri:

Piknik aktivitesi, kullanıcıların günün değişik zaman dilimlerinde, yitirdikleri enerjilerini yeniden kazanabilmeleri için yaşadıkları alanlardan günübürlük, kısa süre içinde olsa uzaklaşarak doğa ile bütünleştiği ve rekreasyonel gereksinimlerini giderdiği rekreasyon aktivitesidir. Araştırma alanının sınırları içerisinde piknik aktivitesine olanak veren tek alan Atatürk Orman Korusu olup, Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde il merkezine 6 km. uzaklıktadır. Kent merkezine yakınlığı ve ulaşılabilirliği açısından son derece önemlidir [Şekil 4.12].

Atatürk Orman Korusu piknik aktivitesine sağladığı olanaklara karşın, altyapı ve üst yapı ile donatı elemanları açısından istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir. Atatürk Orman Korusu dışında piknik aktivitesine olanak sağlayan Kumbağ Ormanı Dinlenme Tesisleri Tekirdağ-Şarköy kıyı bandı üzerinde yer alıp araştırma alanına 15 km. uzaklıktadır.

Kamp aktivitesi, insanların gezme, görme, değişik yöreleri ve kültürleri tanıma isteklerinin sonucu olarak bir endüstri haline dönüşen turizmin yanı sıra günümüz insanının yoğun ve stresli kent ortamında yaşamak zorunda kalan kent halkının rekreasyonel gereksinimlerinin karşılanmasında önemli bir yere sahiptir. Araştırma

alanının sınırları içerisinde kamp alanı bulunmamaktadır. Fakat araştırma alanın çevresinde Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde yer alan Yeniçiflik Beldesi'nde ve Marmara Ereğlisi ilçesinde, Tekirdağ ilinin Karadeniz kıyısında ve Tekirdağ-Şarköy kıyı bandı üzerinde birçok kamp alanı yer almaktadır. 20 ile 120 arasında çadır kapasitesine sahip kamp alanlarının beklenen ve istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir.

Şekil 4.12. Atatürk Orman Korusundan bir görünüm [Özgün]

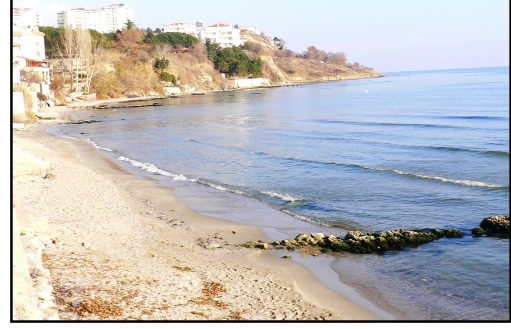
- Suya bağlı aktiviteler:

Araştırma alanı Marmara Denizi kıyı şeridinde yer aldığından suya bağlı rekreasyonel aktiviteler açısından zengin bir potansiyel oluşturmaktadır. Alan suya bağlı olarak yapılan aktivitelerden yüzme, güneşlenme, olta balıkçılığı, plaj voleybolu, yelken sporlarına olanak sağlamaktadır. Araştırma alanının sınırları içerisinde yer alan Alkaya plajı Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde olup, kent merkezine 4 km. uzaklıkta ve 50 çadır yeri kapasitelidir. Dereağzı plajı, Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde olup, kent merkezine 3 km. uzaklıktadır. Değirmenaltı plajı, Tekirdağ-İstanbul karayolu üzerinde olup, kent merkezine 6 km. uzaklıktadır. Altınova plajı, Tekirdağ-Şarköy kıyı bandı üzerinde kent merkezine 5 km uzaklıktadır [Şekil 4.13, Şekil 4.14, Şekil 4.15, Şekil 4.16]. Tekirdağ merkez ilçe kıyı şeridinde yer alan plajların yüzme, güneşlenme, plaj

voleybolu aktiviteleri açısından hiçbir altyapı, üst yapı ve donatı elemanları açısından yeterli düzeyde değildir.

Şekil 4.13. Değirmenaltı plajı [Özgün]

Şekil 4.14. Alkaya plajı [Özgün]

Şekil 4.15. Dereağzı plajı [Özgün]

Şekil 4.16. Altınova plaj [Özgün]

Olta balıkçılığı, ekonomik gelir elde etme amacının dışında rekreasyonel amaçlı yapılan olta balıkçılığı balık tutmayı sevenler için önemli bir rekreasyon aktivitesidir. Tekirdağ; Marmara Bölgesi kıyısında yer alması ve uygun topoğrafik koşulları nedeniyle olta balıkçılığı rekreasyon aktivitesine olanak sağlamaktadır. Özellikle ilkbahar ve yaz aylarında Değirmenaltı, Merkez ve Altınova kıyı şeridi balık tutmak amacıyla kullanılmaktadır. Yüzüncüyıl kıyı şeridinin ise alanda yapılan gözlemlere göre olta balıkçılığı amacıyla kullanıldığı gözlenmemiştir. Bunun sebebi olarak kıyı şeridinin rekreasyon fonksiyonu açısından değerlendirilmeyip, liman fonksiyonu açısından kullanıldığı gösterilebilir. Kıyı şeridinin kamyon garajı olarak şu anki mevcut kullanımı nedeniyle kullanıcılar olta balıkçılığı için uygun koşullara sahip Yüzüncüyıl kıyı şeridinden yararlanamamaktadır.

Tekirdağ limanı sahasında, işletmesi belediyeye ait büyük bir balıkçı barınağı bulunmaktadır. Tekirdağ balıkçı barınağı, deniz ürünlerinin pazarlanmasında, kayıkların ve motorların muhafazasında kullanılmaktadır [Şekil 4.17]. Alanın doğal yapısı geliştirilerek korunması sağlanmalı ve benzer kullanımlarla ilişkilendirilerek kullanıcılar açısından daha cazip ve fonksiyonel bir mekan haline getirilmelidir. Altınova plajı kıyı şeridinde yapılan düzenlemeyle, rekreasyonel bir aktivite olan plaj voleybolu açısından işlevsel bir mekan haline getirilmiştir. Ayrıca araştırma alanında yelken sporuna olanak tanıyan yelken kulüp yer almaktadır. Bu kulüp bünyesi altında yelkencilik kursları, yarışmalar, seminerler ve toplantılar düzenlenmektedir. İklim koşullarına bağlı olarak farklı mevsimlerde yapılabilen yelken sporu, kullanıcılara alternatif bir spor dalı ya da rekreasyonel aktivite imkanı sunmaktadır.

Şekil 4.17. Tekirdağ balıkçı barınağından bir görünüm [Özgün]

- Spor aktivitesi:

Sportif amaçlı yapılan rekreasyon aktiviteleri aktif spor yaparak veya pasif şekliyle izleyici olarak boş zamanların sportif aktivitelerle değerlendirilmesidir. İnsanların kendilerini yenilemek, yeni bir iş gününe hazırlamak için katıldıkları rekreasyonel aktiviteler içinde spor çok önemli bir yere sahiptir. Tekirdağ'daki spor tesisleri mekansal dağılım olarak bu tesisler incelendiğinde 29.6 ha'lık bir alana ve % 1.65'lik bir paya sahiptir. Merkez kıyı şeridinde yer alan aletli jimnastik aktivitesine imkan veren açık hava spor alanı [Şekil 4.18] ve tek pota basketbol sahası [Şekil 4.19] ile

Altınova’da yer alan basketbol ve plaj voleybolu dışında bazı okul, sitelere ait spor tesisleri ve özel işletmelere ait halı saha bulunmaktadır.

Şekil 4.18. Tekirdağ Merkez kıyı şeridi açık hava spor alanından bir görünüm

Şekil 4.19. Tekirdağ Merkez tek pota basketbol sahasından bir görünüm

- Doğa yürüyüşleri ve bisiklet turları aktivitesi:

Tekirdağ kıyı şeridi mevcut rekreasyon aktivitelerinden birisi de doğa yürüyüşleri [trekking]'dir. Araştırma alanının topoğrafik yapısı ve kıyı şeridinde yer almasından dolayı sahip olduğu manzara değerleri ile doğa yürüyüşlerine olanak sağlamaktadır [Kızılkaya, 1996]. Değirmenaltı kıyı şeridinde rekreasyon gereksinimlerini karşılayacak yayalara ayrılmış yürüyüş parkuru yer almadığından dolayı yürüyüş sokak aralarında yapılmaktadırlar. Merkez kıyı şeridi promenad alanının özellikle ilkbahar ve yaz

aylarında gezinti ve yürüyüş amaçlı yoğun olarak kullanıldığı gözlenmektedir [Şekil 4.20].

Şekil 4.20. Merkez [Barış ve Özgürlük Pakı] yürüyüş parkurundan bir görünüm

Yürüyüş parkuru için uzun bir kıyı şeridine sahip olan Yüzüncüyıl'da ise mevcut kamyon garajı nedeniyle rekreasyonel amaçlar dışında otopark amacıyla kullanılmaktadır [Şekil 4.21]. Altınova kıyı şeridinin ise özellikle ilkbahar ve yaz aylarında yürüyüş ve gezinti amacıyla kullanıldığı gözlenmektedir.

Şekil 4.21. Yüzüncüyıl kıyı şeridinin kamyon garajı olarak kullanımından bir görünüm

Rekreasyonel gereksinimlerin giderildiği rekreasyon aktivitelerinin bir diğeri ise bisiklet ile doğa gezintileridir. Tekirdağ kıyı şeridi bisiklet turları için elverişli bir topoğrafik

yapıya sahiptir [Kızılkaya, 1996]. Fakat bisiklet aktivitesine yönelik kullanıcılarının gereksinimlerini giderecek bisiklet parkuru ve buna yönelik parkur elemanları bulunmamaktadır.

- Manzara seyri ve dinlenme aktivitesi:

Konumu, doğal ve kültürel yapısı bakımından Tekirdağ kıyı şeridi yerli ve yabancı turistlerin ilgi odağı olmaktadır. Topoğrafik yapısının oluşturduğu farklı manzaralar, panoramik görüntüler ve vistalar nedeniyle pasif rekreasyonel aktivitelere olanak sağlamaktadır [Kızılkaya, 1996]. İnsanın doğayla uyumunu pekiştiren özellikleri açısından manzara seyretmek kullanıcılar üzerinde psikolojik bir yarar sağlamaktadır. Gerek Değirmenaltı, gerekse Merkez, Yüzüncüyıl ve Altınova kıyı şeridi manzara çeşitliliği açısından önemli bir potansiyele sahiptir.

4.2. Anket Çalışmasında Elde Edilen Bulgular ve Değerlendirmeler

Kullanıcıların eğilimlerini belirlenmesi ve alanın kullanıcılar tarafından değerlendirilmesi amacıyla yapılan anket çalışmasında araştırma alanındaki dört ayrı bölgeye ilişkin sorular sorulmuştur. Anket sonucunda elde edilen veriler aşağıda çizelgeler halinde sunulmuştur.

Tekirdağ kıyı rekreasyon alanının kullanıcılarına ilişkin sosyo-ekonomik veriler:

Rekreasyonel değerlendirme anket formuna cevap verenlerin % 50,5'i kadın, % 49,5'i erkektir. Çizelge 4.1'de ankete katılan kadın sayısı ile erkek sayısı yaklaşık olarak aynı oranda olduğu görülmektedir. Kadın-erkek oranının birbirine çok yakın olması rekreatif etkinliklere katılımın cinsiyet açısından neredeyse aynı olduğunu ve sosyo-ekonomik gelişmeler sonucu toplumun davranış biçiminde görülen değişimi ve gelişimi ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.1. Kullanıcıların cinsiyet bakımından dağılımı

	(%)
Kadın	50,5
Erkek	49,5
Toplam	100,0

Çizelge 4.2’de görüldüğü gibi yaş grupları bakımından alanın kullanımı incelendiğinde, rekreasyon alanının başta % 47,5 ile 18-25 yaş grubu olmak üzere, tüm yaş grupları tarafından kullanılmaktadır. Bu da 18-25 yaş arası gençlerin rekreasyonel aktivitelere daha fazla katıldığını göstermektedir.

Çizelge 4.2. Kullanıcıların yaş grupları bakımından dağılımı

	(%)
18-25	47,5
26-35	19,5
36-45	12,5
45<	20,5
Toplam	100,0

Çizelge 4.3’te görüldüğü gibi alanın kullanıcılarını % 38,5 ile üniversite mezunları oluşturmaktadır. Müderrisoğlu [2002] tarafından yapılan Abant Tabiat Parkı’na ilişkin benzer çalışmanın anket sonuçları da alanın kullanıcılarının çoğunluğunu üniversite mezunlarının oluşturduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar toplumun sosyo-kültürel gelişiminin rekreasyonel aktivitelere katılımında etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.3. Kullanıcıların eğitim durumlarına göre dağılımı

	(%)
İlköğretim	9,0
Lise	29,0
Yüksekokul	16,0
Lisans	38,5
Lisans üstü	7,5
Total	100,0

Alanın yoğun olarak kullanımını % 27 ile öğrenciler oluşturmaktadır. % 17,5 ile memurlar, % 14,5 ile özel sektörde çalışanlar, % 10 ile emekliler, % 9 ile esnaf, % 7,5 ile serbest meslek grubu, % 6,5 ile ev hanımları, % 5 ile işçiler ve % 3 ile çiftçiler takip etmektedir. Değirmenaltı kullanıcılarının genelini öğrenciler, Merkez kullanıcılarının genelini öğrenci ve çalışanlar, Yüzüncüyıl kullanıcılarının genelini öğrenciler, Altınova kullanıcılarının genelini memurlar oluşturmaktadır [Çizelge 4.4].

Çizelge 4.4. Kullanıcıların meslek gruplarına göre dağılımı

	Bölge				
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova	Toplam
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
İşçi	4,3	4,9	15,4	0	5
Esnaf	8,5	9,0	15,4	5,6	9,0
Ev hanımı	6,4	8,2	0	0	6,5
Memur	6,4	18,0	15,4	44,4	17,5
Özel sektör	10,6	18,9	0	5,6	14,5
Çiftçi	2,1	2,5	0	11,1	3,0
Öğrenci	51,1	18,0	38,5	16,7	27,0
Emekli	6,4	11,5	7,7	11,1	10,0
Serbest meslek	4,3	9,0	7,7	5,6	7,5
Toplam	100	100	100	100	100

% 28 ile 250-500 ytl arası gelire sahip kişiler ve % 26.5 ile 750-1000 ytl arası gelire sahip kişiler tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır [Çizelge 4.5]. Çizelge 4.6'da görüldüğü gibi alanın kullanıcıların çoğunluğunu % 75,5 ile merkez ilçede oturanlar oluşturmaktadır. Tekirdağ ili 2000 yılı nüfus yapısı ve anket sonuçları analiz edildiğinde kıyı şeridi rekreasyon alanı kullanıcılarının çoğunluğunu merkez ilçede oturanların oluşturduğu görülmektedir.

Çizelge 4.5. Kullanıcıların gelir durumuna göre dağılımı

	(%)
250 den az	12,5
250-500 ytl	28,5
500-750 ytl	19,0
750-1000 ytl	26,5
1000-1500 ytl	7,5
1500< ytl	6,0
Toplam	100,0

Çizelge 4.6. Kullanıcıların yaşadıkları yere göre dağılımı

	(%)
Merkez	75,5
İlçe	10,5
Köy	6,5
Diğer	7,5
Toplam	100,0

Çizelge 4.7 kullanıcıların % 47.5'inin apartmanda, % 26' sının sitede, % 17,5'inin müstakil bahçeli ve % 9'unun müstakil bahçesi olmayan evde yaşadığını göstermektedir. Bu % 47.5'lik oran ile apartmanda oturan kişilerin rekreasyonel aktivitelere katılımının daha fazla olduğu görülmektedir. Konut fonksiyonunda anlatıldığı gibi; geçmişte az katlı yapıların, kentlerin büyümesi ile çok katlı apartmanlara dönüşmesi apartmanlarda yaşayan insanların rekreasyon gereksiniminin artmasına neden olmaktadır.

Çizelge 4.7. Kullanıcıların yaşadıkları konut tipine göre dağılımı

	(%)
Bahçesiz	9,0
Bahçeli	17,5
Apartment	47,5
Site	26,0
Toplam	100,0

Ankete katılanların çoğunluğunu % 37 ile Tekirdağ'da 10 yıldan daha fazla süre oturanların oluşturduğu Çizelge 4.8'de görülmektedir. Bu da kıyı rekreasyon alanı kullanıcılarının uzun süredir Tekirdağ'da yaşayanlar olduğunu ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.8. Kullanıcıların Tekirdağ'da yaşadıkları süreye göre dağılımı

	(%)
6 ay	13,0
1 yıl	7,0
1-5 yıl	24,5
5-10 yıl	18,5
10<	37,0
Total	100,0

Ankete katılanların rekreasyon amaçlı en çok tercih ettiği bölgelere ilişkin veriler:

Çizelge 4.9 ankete katılanların rekreasyon amaçlı tercih ettikleri bölgelerin başta % 61 ile Merkez [Barış ve Özgürlük Parkı], 23,5 ile Değirmenaltı, % 9 ile Altınova ve % 6,5 ile Yüzüncüyıl olduğunu göstermektedir. Buna göre Tekirdağ merkez kıyı şeridinin [Barış ve Özgürlük Parkı] rekreasyon amaçlı en çok tercih edilen bölge olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.9. Kullanıcıların rekreasyon amaçlı tercih ettikleri bölgelerin dağılımı

	(%)
Değirmenaltı	23,5
Merkez	61,0
Yüzüncüyıl	6,5
Altınova	9,0
Toplam	100,0

Kullanıcılardan Değirmenaltı'nı tercih eden 47 kişiden % 76.6'sı, Merkezi tercih eden 122 kişiden % 49.2'si , Yüzüncüyıl'ı tercih eden 13 kişiden % 46.2'si ve Altınova'yı tercih eden 18 kişiden % 38.9'u yürüyerek eriştiği Çizelge 4.10'da görülmektedir. Ankete katılanların kıyı rekreasyon alanına yürüyerek rahatlıkla erişebildikleri anket sonucunda ortaya konulmaktadır. Ankete katılanların cevapları doğrultusunda Çizelge 4.11'de toplu taşıma aracı ile Değirmenaltı, Merkez ve Yüzüncüyıl'a erişimin yeterli olduğu fakat Altınova'ya erişimin yeterli olmadığı görülmektedir.

Çizelge 4.10. Kullanıcıların kıyı şeridinde yer alan bölgelere erişime ilişkin dağılımı

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
Yaya	76,6	49,2	46,2	38,9
Bisiklet	2,1	3,3	7,7	5,6
Özel araç	6,4	22,1	30,8	22,2
Toplu taşıma aracı	14,9	25,4	15,4	33,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Çizelge 4.11. Kullanıcıların toplu taşıma aracı ile alana erişimin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
Evet	66,0	69,7	61,5	44,4
Hayır	34,0	30,3	38,5	55,6
Toplam	100	100	100	100

Değirmenaltını tercih edenlerin % 59.6'sının, Merkez'i tercih edenlerin % 53.3'ünün, Yüzüncüyıl'ı tercih edenlerin % 38.5'nin ve Altınova'yı tercih edenlerin alana 0-5 km uzakta yaşadıkları görülmektedir. Ayrıca Yüzüncüyıl'ı tercih edenlerin % 38.5'nin 10-50 km uzaklıkta yaşadıkları anket sonucunda ortaya konulmuştur [Çizelge 4.12].

Çizelge 4.12. Kullanıcıların kıyı rekreasyon alanındaki bölgelere uzaklıklarının dağılımı

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
0-5 km	59,6	53,3	38,5	44,4
5-10 km	29,8	35,2	15,4	27,8
10-50 km	10,6	10,7	38,5	22,2
50< km	0	0,8	7,7	5,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Ankete katılanların cevaplarından alana giriş-çıkışın kısmen sağlandığı fakat güvenli giriş-çıkış için yeni bir düzenlemenin gereksinimi ortaya çıkmıştır [Çizelge 4.13].

Çizelge 4.13. Kullanıcıların alana güvenli giriş-çıkışa ilişkin görüşlerinin dağılımı

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
Evet	6,4	24,6	7,7	33,3
Kısmen	53,2	56,6	76,9	33,3
Hayır	40,4	18,9	15,4	33,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Alanın kullanım özelliklerine ilişkin veriler

Çizelge 4.14 ankete katılanların çoğunun Değirmenaltı'na arkadaşlarıyla birlikte gittiklerini, Merkez, Yüzüncüyıl ve Altınova'ya ise aileleri ile gittiklerini göstermektedir.

Çizelge 4.14. Rekreasyonel aktivitelere kimlerle katılımın olduğunu gösteren dağılım

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
Yalnız	4,3	10,7	7,7	16,7
Ailemle	19,1	46,7	30,8	50,0
Akrabalarımle	2,1	3,3	15,4	5,6
Arkadaşlarımla	72,3	35,2	30,8	27,8
Diğer	2,1	4,1	15,4	0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Kullanıcılardan en fazla 1 ile 4 kişi birlikte, % 59,6'sının Değirmenaltı'nda, % 81,1'inin Merkez'de, % 46,2'sinin Yüzüncüyıl'da, % 77,8'inin Altınova'da

rekreasyonel aktivitelere katıldığı Çizelge 4.15'te görülmektedir. Bu da rekreasyonel aktivitelere katılımın genelde 1-4 kişi ile gerçekleştiğini ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.15. Rekreasyonel aktivitelere kaç kişi katılımın olduğunu gösteren dağılım

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
1-4	59,6	81,1	46,2	77,8
4-7	29,8	15,6	46,2	16,7
7-10	8,5	2,5	0	5,6
10<	2,1	0,8	7,7	0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Kıyı rekreasyon alanı Değirmenaltı, Merkez ve Altınova bölgesi kullanıcılarının geneli alanı haftada birkaç kez, Yüzüncüyıl bölgesi kullanıcılarının ise alanı iki haftada bir kez kullandıkları Çizelge 4.16'da görülmektedir. Ankete katılanların cevaplarından Değirmenaltı, Merkez ve Altınova'nın daha sık kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Yüzüncüyıl bölgesinin mevcut alan kullanımları nedeniyle rekreasyon dışı faaliyetler için kullanıldığı gözlenmiştir.

Tekirdağ kıyı rekreasyon alanı kullanıcılarının alanı hem hafta içi hem de hafta sonu kullandıkları Çizelge 4.17'de görülmektedir. Bu da Tekirdağ kıyı şeridinde yer alan kentsel rekreasyon alanına ulaşım kolaylığından dolayı kullanıcıların hafta içi de yoğun iş temposundan sonra rekreasyonel aktiviteler katıldıklarını ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.16. Kullanıcıların rekreasyon alanının kullanım sıklığını gösteren dağılım

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
1'den çok	61,7	42,6	23,1	32,3
1 kez	23,4	28,7	15,4	16,7
15 günde 1	10,6	11,5	46,2	34,3
Ayda 1	4,3	12,3	15,4	16,7
Yılda 1	0	4,9	0	0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Tekirdağ kıyı rekreasyon alanı kullanıcılarının alanı genel olarak 17:00–21:00 saatleri arasında kullandığı Çizelge 4.18'de görülmektedir. Bu rekreasyonel aktivitelere

katılımın genel olarak 17:00–21:00 saatleri arasında olduğunu ve kullanıcıların iş çıkışı rekreasyonel gereksinimlerini gidermek amacıyla alana yöneldiğini göstermektedir.

Çizelge 4.17. Kullanıcıların rekreasyon alanını genel olarak hangi günlerde kullandığını gösteren dağılım

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
Hafta içi	36,2	15,6	38,5	22,2
Hafta sonu	23,4	41,0	23,1	38,9
Hafta içi ve sonu	40,4	43,4	38,5	38,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Çizelge 4.18. Kullanıcıların rekreasyon alanını genel olarak hangi saatlerde kullandığını gösteren dağılım

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
7:00-12:00 arası	2,1	7,4	15,4	5,6
12:00-17:00 arası	57,4	40,2	30,8	38,9
17:00-21:00 arası	36,2	41,8	38,5	44,4
21:00-24:00 arası	4,3	10,7	15,4	11,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Çizelge 4.19 rekreasyonel aktivitelere katılımın ilkbahar ve yaz mevsimlerinde yoğun olduğunu göstermektedir. Değirmenaltı, Merkez, Yüzüncüyıl kıyı şeridi rekreasyon alanı kullanıcılarının genelinin alanda ortalama 2 ila 4 saat zaman geçirdiği Çizelge 4.20’de görülmektedir. Bu da Tekirdağ’da rekreasyonel aktivitelere katılımın ortalama 2 ila 4 saat olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.19. Kullanıcıların rekreasyon alanını genel olarak hangi mevsimlerde kullandığını gösteren dağılım

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
İlkbahar	44,7	33,6	46,2	27,8
Yaz	38,3	54,9	23,1	72,2
Sonbahar	10,6	8,2	23,1	,0
Kış	6,4	3,3	7,7	,0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Çizelge 4.20. Kullanıcıların rekreasyon alanında ortalama ne kadar süre geçirdiklerini gösteren dağılım

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
0-2 saat	17,0	40,2	38,5	44,4
2-4 saat	68,1	48,4	46,2	27,8
4 saat ve üstü	14,9	11,5	15,4	27,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Alanın kullanıcılar tarafından değerlendirilmesine ilişkin veriler

Kullanıcılar tarafından Değirmenaltı'nın % 40,4 ve Yüzüncüyıl'ın % 61,5 ile ticari, Merkez'in % 42,6 ile Altınova'nın % 33,3 ile kentsel olarak değerlendirildiği Çizelge 4.21'de görülmektedir. %12,8 ile Değirmenaltı, % 27 ile Merkez, % 15,4 ile Yüzüncüyıl, % 33,3 ile Altınova kıyı şeridi kullanıcılar tarafından rekreasyonel olarak değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.21. Alanda kullanılan doğal ve yapısal elemanlara göre alanının niteliğine ilişkin görüşlerin dağılımı

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
Kentsel	23,4	42,6	23,1	33,3
Kırsal	23,4	10,7	,0	22,2
Ticari	40,4	19,7	61,5	11,1
Rekreasyonel	12,8	27,0	15,4	33,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Çizelge 4.22'de görüldüğü gibi alanın yeşil alan oranının yapılarla dengesine ilişkin görüşlerin dağılımında tüm kıyı şeridini yapı ağırlıklı bulmuşlardır. Ankete katılanlar tarafından yeşil alan olarak en yoğun olan bölge % 40,2 ile Merkez, yapı olarak en yoğun olan bölge ise % 92,3 ile Yüzüncüyıl olarak değerlendirilmiştir. Bu da Tekirdağ ili merkez ilçe tüm kıyı şeridi rekreasyon alanının yeşil alan bakımından yetersiz olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.23 kullanıcıların Değirmenaltı'nı % 53.2 ile, Merkez'i % 57.4 ile, Yüzüncüyıl'ı %46.2 ile, Altınova'yı % 61.1 ile alanın konumu sebebiyle tercih ettiğini göstermektedir. Bu, rekreasyonel aktivitelere katılımında alanın konumunun ve ulaşım

kolaylığının önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca, kullanıcıların % 23.1'nin Yüzüncüyıl kıyı şeridini ekonomik nedenlerle tercih ettiği görülmektedir. Bu da kıyı şeridinin sanayi fonksiyonunda anlatıldığı gibi; kent merkezinde yer alan tesislerin çoğunluğunun Yüzüncüyıl Mahallesi'nde yer almasından dolayı alanın daha çok ekonomik nedenlerle kullanıldığını ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.22. Alanın yeşil alan-yapı dengesine ilişkin görüşlerin dağılımı

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
Yeşil ağırlıklı	34,0	40,2	7,7	27,8
Yapı ağırlıklı	66,0	59,8	92,3	72,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Çizelge 4.23. Kullanıcıların alanı tercih etme nedenine ilişkin görüşlerinin dağılımı

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
Konumu	53,2	57,4	46,2	61,1
Ekonomik	6,4	3,3	23,1	11,1
Aktivite	12,8	9,0	7,7	0
Ulaşım	12,8	6,6	15,4	16,7
Açık alan	10,6	13,9	7,7	5,6
Doğal ve kültürel	4,3	9,8	0	5,6
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Değirmenaltı'nda yapılan ilk üç aktivite sırasıyla; oturmak [%48,9], manzara seyri [%44,7], yürüyüş ve spor aktivitesi [%21,3] olarak, Merkez'de yürüyüş [%41,8], manzara seyri [%38,5], spor aktivitesi [%26,2] olarak, Yüzüncüyıl'da yürüyüş [%38,5], manzara seyri [%30,8], spor aktivitesi [%30,8] olarak, Altınova'da manzara seyri [%38,9], oturmak [%27,7], yürüyüş [%27,7] olarak tercih edilmiştir [Çizelge 4.24]. Bu da kıyı şeridinde tercih edilen aktivitelerin yürüyüş, manzara seyri, oturma ve spor aktivitesi olduğunu göstermektedir. Kıyı şeridinin rekreasyon fonksiyonunda anlatıldığı gibi alanın doğal, kültürel yapısı ve mevcut kullanımları ile rekreasyonel aktivitelere ilişkin anket sonuçları paralellik göstermektedir. Yüzüncüyıl kıyı şeridinin otopark olarak mevcut kullanımı nedeniyle suya bağlı aktiviteler açısından değerlendirilemediği görsel analiz sonuçlarında görülmektedir. Ankete katılanların verdikleri cevaplar analiz sonuçlarını desteklemektedir.

Çizelge 4.24. Kullanıcıların rekreasyonel aktivitelerine ilişkin tercihlerinin dağılımı

		Bölge											
		Değirmenaltı			Merkez			Yüzüncüyıl			Altınova		
		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Yürüyüş- bisiklet turları	(%)	21,3	4,3	21,3	41,8	12,3	12,3	38,5	15,4	15,4	16,7	22,2	27,7
Manzara seyri	(%)	21,3	44,7	17,0	32,8	38,5	11,5	30,8	30,8	23,1	38,9	16,7	16,7
Alışveriş	(%)	2,1	17,0	14,9	1,6	7,4	18,0	,0	15,4	7,7	16,7	5,6	,0
Oturmak	(%)	48,9	12,8	17,0	15,6	30,3	23,0	15,4	23,1	15,4	11,1	27,7	16,7
Spor aktivitesi	(%)	2,1	14,9	21,3	4,1	7,4	26,2	15,4	7,7	30,8	11,1	5,6	22,2
Suya bağlı aktiviteler	(%)	2,1	4,3	2,1	1,6	2,5	8,2	,0	,0	,0	,0	11,1	11,1
Piknik ve kamp aktivitesi	(%)	2,1	2,1	6,4	2,5	1,6	0,8	,0	7,7	7,7	11,1	11,1	5,6
Toplam	(%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Kullanıcılar Değirmenaltı, Merkez, Yüzüncüyıl ve Altınova olmak üzere tüm Tekirdağ kıyı şeridini mevcut rekreasyon aktiviteleri yönüyle değerlendirdiklerinde yetersiz bulmuşlardır [Çizelge 4.25]. Alanın doğal ve kültürel özellikleri ile birçok rekreasyon aktivitesine imkan sunan kıyı rekreasyon alanı, alt yapı eksikliği, olumsuz çevresel etkiler ve donatı elemanlarının eksikliği nedeniyle kullanıcılar tarafından değerlendirilemediği alanda yapılan gözlemler sonucunda ortaya konulmuştur. Alanda yapılan görsel analizler ile anket sonuçları birbiriyle paralellik göstermektedir.

Çizelge 4.25. Rekreasyon alanının mevcut aktivelerinin yeterliliğini gösteren dağılım

		Bölge			
		Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
		(%)	(%)	(%)	(%)
Yeterli		6,4	16,4	0	11,1
Yetersiz		93,6	83,6	100,0	88,9
Toplam		100,0	100,0	100,0	100,0

Çizelge 4.26 alanın kullanımını olumsuz olarak etkileyen faktörlerin Değirmenaltı'nda % 19,1 ile koku, Merkez'de % 19,7 ile koku ve güvensizlik, Yüzüncüyıl'da %38,5 ile yük gemileri ve kamyonlar, Altınova'da %22,2 ile görüntü kirliliği olduğunu göstermektedir. Alanda yapılan görsel analizler ile de Değirmenaltı'nda kanalizasyon

atıklarının denize bırakımı sonucu meydana gelen koku ve Yüzüncüyıl'ın sanayi fonksiyonu olarak kullanılmasından kaynaklanan görüntü kirliliği ortaya konulmuştur.

Çizelge 4.26. Alan kullanımı olumsuz etkileyen çevresel etkilerin dağılımı

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
Hava	0	8,2	0	5,6
Su	17,0	11,5	23,1	5,6
Görüntü	17,0	15,6	15,4	22,2
Güvensizlik	19,1	19,7	7,7	5,6
Koku	19,1	19,7	0	22,2
Gürültü	6,4	6,6	7,7	5,6
Yapı	17,0	5,7	7,7	16,7
Yük gemileri-kamyonlar	2,1	4,1	38,5	5,6
Diğer	2,1	9,0	0	5,6
Yok	0	0	0	5,6

Alanın güvenli kullanımını etkileyen faktörlerin Değirmenaltı'nda %36.2 ile aydınlatma yetersizliği, Merkez'de % 26.2 ile yönetim eksikliği, Yüzüncüyıl'da % 30.8 ile kapkaççılar, Altınova'da % 22.2 ile denetimsizlik olduğu Çizelge 4.27'de görülmektedir. Tekirdağ ilinin çevre sorunları konusunda anlatıldığı gibi mevcut sorunlar kıyı şeridinin güvenli kullanımını etkilemektedir.

Çizelge 4.27. Alanın güvenli kullanımını etkileyen faktörleri gösteren dağılım

	Bölge			
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
	(%)	(%)	(%)	(%)
Mekânın konumu	10,6	6,6	,0	5,6
Yönetim eksikliği	14,9	26,2	15,4	22,2
Kapkaççılar	8,5	11,5	30,8	11,1
Aydınlatma yetersizliği	36,2	9,0	,0	5,6
Dilenciler	,0	1,6	15,4	,0
Başiboş hayvanlar	,0	7,4	,0	16,7
Denetimsizlik	6,4	13,9	7,7	22,2
Diğer	23,4	23,8	30,8	5,6
Yok	,0	,0	,0	11,1
Toplam	23,5	61,0	6,5	9,0

Kıyı şeridinde yer alan dört bölgenin belirli nitelikler açısından kullanıcılar tarafından değerlendirilmesi sonucunda Değirmenaltı ve Yüzüncüyıl güvensiz bulunurken, Merkez ve Altınova kısmen güvenli bulunmuştur. Düzen, temizlik ve yeşil doku açısından

değerlendirildiğinde kıyı şeridindeki bölgelerin tümü kısmen düzenli, kısmen temiz ve kısmen yeşil bulunmuştur. Doğal ve kültürel dokunun çekiciliği açısından değerlendirildiğinde, Değirmenaltı, Merkez ve Altınova kısmen çekici olarak bulunurken, Yüzüncüyıl çekici olarak bulunmamıştır. Alanlar hareketlilik açısından değerlendirildiğinde, Değirmenaltı ve Merkez hareketli bulunurken, Yüzüncüyıl ve Altınova kısmen hareketli olarak değerlendirilmiştir. Anlaşılabilirlik ve rahatlatıcılık açısından değerlendirildiğinde Merkez anlaşılır ve rahatlatıcı olarak değerlendirilirken, Değirmenaltı, Yüzüncüyıl ve Altınova kısmen anlaşılır ve kısmen rahatlatıcı olarak değerlendirilmiştir [Çizelge 4.28].

Çizelge 4.28. Kıyı şeridinde yer alan dört bölgenin belirli nitelikler açısından kullanıcılar tarafından değerlendirilmesi

		Bölge			
		Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
		(%)	(%)	(%)	(%)
GÜVEN	Çok	9,5	9,5	5,5	10,5
	Kısmen	43,0	75,5	43,5	72,5
	Hiç	47,5	15,0	51,0	17,0
DÜZEN	Çok	11,5	34,5	9,0	12,0
	Kısmen	63,0	48,0	62,5	72,0
	Hiç	25,5	17,5	28,5	16,0
TEMİZ	Çok	10,5	27,0	6,5	12,0
	Kısmen	64,5	59,0	48,7	66,5
	Hiç	25,0	14,0	44,7	21,5
YEŞİL	Çok	19,0	31,5	5,5	16,5
	Kısmen	49,5	48,5	76,0	71,0
	Hiç	31,5	20,0	18,5	12,5
ÇEKİCİ	Çok	18,0	41,0	5,5	16,0
	Kısmen	55,0	44,5	46,0	66,0
	Hiç	27,0	14,5	48,5	18,0
HAREKETLİ	Çok	56,5	66,5	39,5	21,5
	Kısmen	33,0	30,0	46,5	57,0
	Hiç	10,5	3,5	14,0	21,5
ANLAŞILIR	Çok	32,0	46,0	20,0	35,5
	Kısmen	46,5	41,0	68,0	55,5
	Hiç	21,5	13,0	12,0	9,0
RAHATLATICI	Çok	25,5	41,5	4,5	19,5
	Kısmen	46,0	36,0	59,0	66,0
	Hiç	28,5	22,5	36,5	14,5

Tekirdağ kıyı şeridi rekreasyon alanında aydınlatma elemanları, bilgi iletişim ve reklam panoları, bitki kasaları, çöp kutuları, gölgeleme elemanları, oturma elemanları, süs havuzu, plastik öge, çeşme, çocuk oyun alanı, spor alanı, yürüyüş parkuru, tuvalet ve otopark gibi bazı donatı elemanlarının yeterliliğine ilişkin kullanıcıların yapmış olduğu anket sonucunda;

Değirmenaltı kıyı şeridinde aydınlatma elemanları, bilgi iletişim ve reklam panoları, bitki kasaları, çöp kutuları, gölgeleme elemanları, oturma elemanları, plastik öge, çocuk oyun alanı, spor alanı, tuvalet ve otopark yetersiz bulunurken, süs havuzu, çeşme ve yürüyüş parkuru yeterli bulunmuştur [Çizelge 4.29].

Merkez kıyı şeridinde ise, aydınlatma elemanları, bitki kasaları, çöp kutuları, spor alanı ve tuvalet yetersiz bulunurken, bilgi iletişim ve reklam panoları, gölgeleme elemanları, oturma elemanları, süs havuzu, plastik öge, çeşme, çocuk oyun alanı, yürüyüş parkuru ve otopark yeterli bulunmuştur [Çizelge 4.29].

Yüzüncüyıl kıyı şeridinde, aydınlatma elemanları, bilgi iletişim ve reklam panoları, bitki kasaları, çöp kutuları, gölgeleme elemanları, oturma elemanları, plastik öge, çeşme, çocuk oyun alanı, spor alanı ve tuvalet yetersiz bulunurken, süs havuzu, yürüyüş parkuru ve otopark yeterli bulunmuştur [Çizelge 4.29].

Altınova kıyı şeridinde, aydınlatma elemanları, bilgi iletişim ve reklam panoları, bitki kasaları, çöp kutuları, gölgeleme elemanları, oturma elemanları, plastik öge, çocuk oyun alanı, spor alanı, yürüyüş parkuru, tuvalet ve otopark yetersiz bulunurken, süs havuzu ve çeşme yeterli bulunmuştur [Çizelge 4.29].

Rekreasyon alanlarında kullanılan donatı elemanları konusunda anlatıldığı gibi, donatı elemanlarının niteliği ve niceliği konusunda yapılan araştırmalar ve görsel analizler ile anket sonuçları birbiriyle paralellik göstermektedir. Tekirdağ kıyı şeridi rekreasyon alanının donatı elemanları bakımında yetersiz olduğu ortaya konulmuştur.

Çizelge 4.29. Rekreasyon alanındaki donatı elemanlarının yeterliliğini gösteren dağılım

DONATI ELEMANLARI	Bölge				
	Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova	
	(%)	(%)	(%)	(%)	
AYDINLATMA	Yeterli	8,5	35,2	0	38,9
	Yetersiz	91,5	64,8	100	61,1
PANO	Yeterli	36,2	60,7	38,5	44,4
	Yetersiz	63,8	39,3	61,5	55,6
BİTKİ KASASI	Yeterli	12,8	46,7	15,4	27,8
	Yetersiz	87,2	53,3	84,6	72,2
ÇÖP KUTUSU	Yeterli	6,4	21,3	,0	5,6
	Yetersiz	93,6	78,7	100	94,4
GÖLGELEME	Yeterli	4,3	56,6	7,7	16,7
	Yetersiz	95,7	43,4	92,3	83,3
OTURMA ELEMANLARI	Yeterli	6,4	56,6	15,4	5,6
	Yetersiz	93,6	43,4	84,6	94,4
SÜS HAVUZU	Yeterli	85,1	82,8	61,5	88,9
	Yetersiz	14,9	17,2	38,5	11,1
PLASTİK ÖĞE	Yeterli	27,7	69,7	7,7	38,9
	Yetersiz	72,3	30,3	92,3	61,1
ÇEŞME	Yeterli	61,7	62,3	38,5	88,9
	Yetersiz	38,3	37,7	61,5	11,1
ÇOCUK OYUN ALANI	Yeterli	44,7	71,3	30,8	38,9
	Yetersiz	55,3	28,7	69,2	61,1
SPOR ALANI	Yeterli	14,9	22,1	15,4	0
	Yetersiz	85,1	77,9	84,6	100
YÜRÜŞÜŞ PARKURU	Yeterli	61,7	80,3	92,3	44,4
	Yetersiz	38,3	19,7	7,7	55,6
TUVALET	Yeterli	21,3	19,7	0	44,4
	Yetersiz	78,7	80,3	100	55,6
OTOPARK	Yeterli	40,4	67,2	92,3	16,7
	Yetersiz	59,6	32,8	7,7	83,3

Kullanıcılar tarafından Değirmenaltı, Yüzüncüyıl ve Altınova kıyı şeridinde yer alan aydınlatma elemanları, bilgi iletişim ve reklam panoları, bitki kasaları, çöp kutuları, gölgeleme elemanları, oturma elemanları, süs havuzu, plastik öge, çeşme, çocuk oyun alanı, spor alanı, yürüyüş parkuru, tuvalet ve otopark gibi tüm donatı elemanları bakımsız bulunmuştur. Merkez kıyı şeridinde ise, aydınlatma elemanları, bilgi iletişim ve reklam panoları, bitki kasaları, çöp kutuları, süs havuzu, çeşme, spor alanı, tuvalet ve otopark bakımsız bulunurken, gölgeleme elemanları, oturma elemanları, plastik öge, çocuk oyun alanı, yürüyüş parkuru kullanıcılar tarafından bakımlı bulunmuştur [Çizelge 4.30].

Çizelge 4.30. Rekreasyon alanındaki donatı elemanlarının özelliğini gösteren dağılım

		Bölge			
		Değirmenaltı	Merkez	Yüzüncüyıl	Altınova
		(%)	(%)	(%)	(%)
AYDINLATMA	Bakımlı	6,4	26,2	,0	22,2
	Bakımsız	93,6	73,8	100,0	77,8
PANO	Bakımlı	8,5	30,3	7,7	16,7
	Bakımsız	91,5	69,7	92,3	83,3
BİTKİ KASASI	Bakımlı	14,9	14,8	,0	5,6
	Bakımsız	85,1	85,2	100,0	94,4
ÇÖP KUTUSU	Bakımlı	4,3	9,8	,0	11,1
	Bakımsız	95,7	90,2	100,0	88,9
GÖLGELEME	Bakımlı	2,1	61,5	15,4	22,2
	Bakımsız	97,9	38,5	84,6	77,8
OTURMA ELEMANI	Bakımlı	6,4	60,7	15,4	27,8
	Bakımsız	93,6	39,3	84,6	72,2
SÜS HAVUZU	Bakımlı	21,3	24,6	7,7	16,7
	Bakımsız	78,7	75,4	92,3	83,3
PLASTİK ÖĞE	Bakımlı	21,3	72,1	15,4	44,4
	Bakımsız	78,7	27,9	84,6	55,6
ÇEŞME	Bakımlı	48,9	23,8	30,8	38,9
	Bakımsız	51,1	76,2	69,2	61,1
ÇOCUK OYUN ALANI	Bakımlı	44,7	76,2	15,4	44,4
	Bakımsız	55,3	23,8	84,6	55,6
SPOR ALANI	Bakımlı	12,8	12,3	38,5	5,6
	Bakımsız	87,2	87,7	61,5	94,4
YÜRÜYÜŞ PARKURU	Bakımlı	19,1	73,0	46,2	11,1
	Bakımsız	80,9	27,0	53,8	88,9
TUVALET	Bakımlı	2,1	4,9	23,1	5,6
	Bakımsız	97,9	95,1	76,9	94,4
OTOPARK	Bakımlı	21,3	47,5	23,1	11,1
	Bakımsız	78,7	52,5	76,9	88,9

4.3. Tekirdağ Merkez İlçe Kıyı Şeridi Rekreasyon Potansiyeli ve Değerlendirmeler

Toplam 135 km uzunluğundaki Tekirdağ kıyı şeridi genel olarak pek engebeli değildir. Kıyı şeridi yer yer düzlüklerden ve Dereağzı çevresinde falezlerden oluşmaktadır. Bu nedenle alanın büyüklüğü Gülez [1979] Yöntemine göre; [4] puan ve yüzeysel durum [3] puan ile değerlendirilmiştir. Tekirdağ ili kıyı şeridinde Akdeniz ikliminin etkisiyle maki ve psödomaki toplulukları yer almaktadır. Alanın bitki örtüsü [5] puan olarak değerlendirilmiştir.

Marmara Denizi kıyısında yer alan kıyı rekreasyon alanı deniz kıyısından yer aldığından [5] puan olarak değerlendirilmiştir. Kıyı şeridinde yer alan yer yer panoramik görüntüler ve vistalar nedeniyle alan görsel kalite açısından [3] puan ile değerlendirilmiştir. Alan tarihi ve kültürel dokusu nedeniyle [3] puan olarak değerlendirilmiştir. Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarının ortalama sıcaklık değeri 23.2 °C olduğundan [8] puan olarak değerlendirilmiştir. Alanda yaz aylarında görülen toplam yağış 77.1 mm olduğundan [8] puan olarak değerlendirilmiştir. Yaz aylarında görülen bulutluluk ortalaması 1,9 olduğundan güneşlenme [5] puan olarak değerlendirilmiştir. Yaz aylarında tespit edilen ortalama rüzgar hızı 2,6 m/sn olduğundan rüzgarlılık [1] puan olarak değerlendirilmiştir.

Marmara Denizi kıyı şeridinde yer alan rekreasyon alanı turistik önemi nedeniyle [4] puan olarak değerlendirilmiştir. Rekreasyon alanı Tekirdağ kent merkezinde yer aldığından dolayı alan [5] puan olarak değerlendirilmiştir. Rekreasyon alanına ulaşım yürüyerek sağlanabildiğinden dolayı [4] puan ve 1 saati geçmeyeceğinden dolayı [4] puan olarak değerlendirilmiştir. Alana ulaşım denizden sağlanabilmekte fakat toplu ulaşım imkanı henüz olmadığından dolayı [2] puan olarak değerlendirilmiştir.

Alanda sabit piknik masaları ve piknik aktivitesine yönelik donatı elemanları ve nitelikli içme ve kullanma suyu yer almadığından dolayı bu rekreatif kolaylıklara puan verilmemiştir. Kentin içme suyu ihtiyacı Çorlu'da İller Bankası ve DSİ tarafından 1969-1991 yılları arasında açılmış bulunan derin kuyulardan karşılanmaktadır.

Alanda otel, motel ve pansiyon olup, çadırılı kamp imkanı bulunmadığından dolayı [1] puan olarak değerlendirilmiştir. Alanda tuvalet, otopark, büfe, bekçi, plaj ve spor alanı vb. gibi rekreatif kolaylıkların bulunmasına rağmen nitelikli olmamasından dolayı ayrı ayrı [1]'er puan olarak değerlendirilmiştir.

Alan yoğun hava kirliliği nedeniyle [-3] puan olarak, bazı bölgelerde yeterli güvenliğin sağlanamaması, su kirliliği, bakımsızlık, gürültü ve inşaat kalıntıları vb. gibi olumsuz etmenler nedeniyle ayrı ayrı [-1]'er puan olarak değerlendirilmiştir.

Tekirdağ kıyı şeridi rekreasyon alanı peyzaj değeri açısından 35 puan üzerinden [26] puan olarak, iklim değeri açısından 25 puan üzerinden [22] puan olarak, ulaşılabilirlik değeri açısından 20 puan üzerinden [19] puan olarak, rekreatif kolaylık değeri açısından 20 puan üzerinden [6] puan olarak, olumsuz etkenler açısından -10 puan üzerinden [-8] puan olarak değerlendirilmiştir. Bunun sonucunda Tekirdağ Merkez İlçe Kıyı Şeridi Rekreasyon Potansiyeli %65 olarak bulunmuş ve Gülez [1979] Yöntemi'ne göre alanın rekreasyon potansiyeli "YÜKSEK" olarak değerlendirilmiştir [Çizelge 4.31].

Çizelge 4.31. Tekirdağ kıyı şeridi rekreasyon potansiyeli değerlendirme formu

Formüldeki Değer	Değerlendirme Puanı	Öğenin Özellikleri	Maksimum Puan	Açıklama	Puan
PEYZAJ DEĞERİ [P]	4	Alanın Büyüklüğü	4	10 ha.dan büyük 5-10 ha 1-5 ha 0.5-1 ha	4 3 2 1
	3	Yüzeysel Durum	5	Düz alan Hafif dalgalı Az meyilli, yer yer düzlük Az engebeli Orta engebeli	5 4 3 2 1
	5	Bitki Örtüsü	8	Ağaçlık, çalılık, çayırılık Yalnız ağaçlık ve çayırılık Çalılık, çayırılık, seyrek ağaçlık Çayırılık, seyrek ağaçlık Yalnız çalılık ve çayırılık Çalılık, seyrek ağaçlık Çayırılık, seyrek çalılık Yalnız çayırılık	7-8 6-7 5-6 4-5 3-4 3-4 2-3 1-3
	8	Deniz, göl, akarsu	8	Deniz kıyısı Göl kıyısı Akarsu kıyısı Dereler	7-8 6-7 4-5 1-4
	3	Görsel Kalite	4	Panoramik görünüm Güzel görüş ve vistalar Alanın görsel ve estetik değeri	3-4 2-3 1-4
	3	Diğer Özellikler	6	Doğal anıt, mağara, çağlayan, tarihsel ve kültürel doku, yaban hayvanları, kuşlar vb	1-6
İKLİM DEĞERİ [İ]	8	Sıcaklık	10	Yaz ayları ortalaması °C 16-17-18-19-20-21-22-23-24-25 34-33-32-31-30-29-28-27-26-25	1-10 1-10
	8	Yağış	8	Yaz ayları yağış toplamı [mm] 50-100-150-200-250-300-350-400	8-1
	5	Güneşlenme	5	Yaz ayları bulutluluk ortalaması 0-2, 2-4, 4-6, 6-8, 8-9	5-1
	1	Rüzgarlılık	2	Yaz ayları ortalama rüzgar hızı 1 m/sec den az 1-3 m/sec	2 1

Çizelge 4.31'in devamı

ULAŞILABİLİRLİK [U]	4	Bulunduğu Bölgenin Turistik Önemi	4	Akdeniz, Ege, Marmara, Karadeniz kıyısı Önemli karayolu güzergahları Turizmde öncelikli diğer yöreler	3-4 2-3 1-3
	5	Bulunduğu Bölgede En Az 100.000 Nüfuslu Kent Olması	5	20 km'ye kadar 50 km'ye kadar 100 km'ye kadar 200 km'ye kadar	4-5 3-4 2-3 1-2
	4	Ulaşılan Zaman [yakınındaki en az 5000 nüfuslu yerleşim biriminden]	4	Yürüyerek 1 saate kadar Taşıtla 0-½saat Taşıtla ½-1 saat Taşıtla 1-2 saat	4 3 2 1
	4	Ulaşım [taksi ve özel oto dışında]	4	Yürüyerek gidilebilme Her an taşıt bulabilme Belirli saatlerde taşıt bulabilme	3-4 2-3 1-3
	2	Ulaşımında diğer kolaylıklar	3	Örneğin teleferik olması, denizden ulaşabilme vb.	1-3
REKREATİF KOLAYLIK [RK]	0	Piknik Tesisleri	4	Sabit piknik masası, ocak vb. [niteliklerine göre]	1-4
	0	Su Durumu	3	İçme ve kullanma su olanakları [niteliklerine göre]	1-3
	1	Geceleme Tesisleri	2	Sabit geceleme tesisleri Çadırılı-çadırsız kamp olanağı	2 1-2
	1	Tuvaletler	2	Niteliklerine göre	1-2
	1	Otopark	2	Niteliklerine göre	1-2
	1	Gazino, büfe	2	Niteliklerine göre	1-2
	1	Bekçi ve Görevliler	2	Sürekli bekçi/görevli Hafta sonlarında görevli	2 1
	1	Diğer Kolaylıklar	3	Plaj, kabin ve duş tesisleri, kiralık sandal, oyun ve spor alanları tesisleri [niteliklerine göre]	1-3
OLUMSUZ ETKENLER [OSE]	-3	Hava Kirliliği	-3	Kirlilik derecesine göre	-1-[-3]
	-1	Güvenceli Olmaması	-2	Güvence durumuna göre	-1-[-2]
	-1	Su Kirliliği	-1	Deniz, göl ve akarsular için	-1
	-1	Bakımsızlık	-1	Alanda yeterli bakımın yapılmaması	-1
	-1	Gürültü	-1	Trafik, kalabalık vb. gürültüler	-1
	-1	Diğer Olumsuz Etmenler	-2	Örneğin taş ve çakıl ocakları, inşaat ve fabrika kalıntıları	-1-[-2]
AÇIK HAVA REKREASYON POTANSİYELİ [%]			65		100

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Kıyılar su, hava bitki, toprak, hayvan ve insanın birbirleriyle ilişki içinde oldukları dinamik bir yapıya sahiptir. Biyolojik, hidrobiyolojik, ekolojik, iklimik, fizyolojik ve estetik özellikleri ile sağladıkları avantajlar nedeniyle tarihin her döneminde odak noktalarını oluşturmuş, yerleşim ve kullanım amaçları açısından sosyal bir önem kazanmıştır.

Zengin doğal ve kültürel özellikleri ile birlikte kıyı alanları tüm canlı varlıklarının bir araya geldiği biyolojik ve psikolojik yenilenme alanlarıdır. Bu nedenle kıyılar rekreasyon alan planlaması için oldukça önemli alanlardır. Rekreasyon fonksiyonu ile birlikte sahip olduğu diğer fonksiyonları nedeni ile geçmişten günümüze kadar insanlar tarafından çeşitli şekillerde kullanılmıştır.

Doğal koyları, kumsalları, manzaraları, denizi, kumu, üzerinde yetişen doğal bitki varlığı ve hayvan türleriyle kıt ve kırılğan bir yapıya sahip olan kıyı alanları yanlış ya da aşırı kullanım dolayısıyla bozulmaktadır.

Dört ayrı denize kıyısı bulunan ülkemiz, kıyılarının uzunluğu, doğal, ekolojik ve turistik zenginliği bakımından Dünya'nın sayılı ülkelerinden birisidir. Türkiye, 6480 km' si Anadolu, 786 km' si Trakya, 1067 km' si adalar kıyısında olmak üzere toplam 8333 km' lik bir sahil şeridine sahip, üç tarafı denizlerle çevrili bir yarım ada niteliğindedir. Fakat tüm kıyı kentlerimiz yerleşim, ulaşım, sanayi ve ticaret gibi kıyı kullanımlarından kaynaklanan büyük ve geri dönüşü olmayan çevresel sorunlarla karşı karşıyadır. Yapı ve insan yoğunluğunun aşırı biçimde arttığı, kıyı kullanımının doğal ekolojik dengeyi bozucu nitelik gösterdiği kıyı kentlerimizde, çevre sorunları tüm canlı yaşamını tehdit eden boyutlara ulaşmıştır.

Kıyı kentlerimizden biri olan Tekirdağ Merkez ilçe kıyı şeridi yüksek rekreasyon potansiyeline sahiptir. Fakat diğer kıyı kentlerimizde olduğu gibi rekreasyon dışı faaliyetlerin yanlış ve aşırı kullanımından kaynaklanan çevresel bozulmalar gözlenmektedir.

İlin coğrafi konumu açısından geçiş bölgesinde yer alması nedeniyle kıyı şeridinden geçen karayolunun çok yoğun kullanımı söz konusudur. Kıyı şeridinden geçen karayolu deniz ve kara ekosistemi arasında bölünmeye neden olmaktadır. Rekreasyon aktivitelerinin çeşitliliğini sınırlandırmaktadır. İlk başta belirli dönemler için kullanılan ikinci konutlar kentin gelişimi ile kıyı şeridi boyunca beton bir perde gibi uzanan çok katlı yapılaşmalara dönüşmüştür. Görsel kirliliğe neden olan bu bölgeler, manzara seyri gibi pasif rekreasyon aktivitelerine engel teşkil etmektedir. Bazı bölgelerde sağlıklı ve yeterli alt yapı tesislerinin sağlanamaması ve bundan dolayı evsel ve sanayi atıklarının denize ya da boş arazilere boşalımından kaynaklanan çevre kirliliği çok ciddi boyutlara ulaşmıştır. Bu da geçmiş yıllarda suya bağlı birçok aktiviteye olanak sağlayan Tekirdağ Merkez ilçe kıyı şeridinin günümüzde kullanımını kısıtlamaktadır.

Tekirdağ, rekreasyon alan planlamasına yönelik bütüncül yaklaşımdan uzak, potansiyeli dışında parçacıl kullanımlar nedeniyle doğal yapısı bozulmuş, kent ekosistemini olumsuz etkileyen çevresel sorunların giderek arttığı bir kıyı şeridi haline gelmiştir.

Farklı alan kullanımları için uygun olabilecek arazi ve kaynaklara sahip Tekirdağ Merkez ilçe kıyı şeridinde imar planları ile mevcut alan kullanım durumu karşılaştırıldığında; doğal yapının korunmadığı gözlenmektedir. Yerleşimin yoğun olarak kıyı şeridi boyunca dolgu alanlarda ya da jeolojik açıdan uygun olmayan alanlarda yer aldığı, yeşil alan ve dış mekan donatı elemanları bakımından yetersiz olduğu dikkati çekmektedir.

Tekirdağ kentinde, kullanıcıların açık hava rekreasyon etkinliklerine eğiliminin yüksek olduğu fakat açık hava rekreasyon kaynaklarının nitelik ve nicelik olarak yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Tekirdağ kıyı şeridi, yüksek rekreasyon potansiyeline sahip olmasına rağmen, rekreasyonel aktivite çeşitliliğinin yetersiz olmasından dolayı kullanıcılarca alandan etkin bir şekilde yararlanılmamaktadır. Mevcut rekreasyon alanının kent insanının artan rekreasyon gereksinimlerini karşılamadığı görülmektedir.

Bu çalışmada Tekirdağ Merkez İlçe kıyı şeridi rekreasyon alanındaki kullanıcıların eğilimleri ve gereksinimleri ile mevcut rekreasyonel kullanımlar arasındaki ilişkiler dikkate alınarak alanda yapılması gereken düzenlemelere ilişkin öneriler ortaya konulmuştur. Bunlar;

- Tekirdağ kıyı şeridinin doğal ve estetik güzelliği, en önemli özelliğidir. Kıyı düzenlemelerinde vistaları oluşturmak ve korumak, doğal ve kültürel özelliklerin korunması kadar önemlidir. Bunlara aktif rekreasyonel aktiviteler eklemek kıyı kullanımına ayrı ilgi ve mekansal kimlik kazandırır.
- Tekirdağ kıyı şeridinde rekreasyonel aktiviteler çeşitlendirilmelidir. Bu sayede mevcut rekreasyon alanının potansiyeli artırılmış ve kendisinden beklenen hizmetleri sağlamış olacaktır.
- Rekreasyonel aktivitelerin çeşitliliğini arttırmak ve alanın karakteristik özelliklerinden yararlanmak amaçlı, manzaraya hakim alanlarda düzenlemelere gidilmelidir.
- Tekirdağ kıyı şeridinde yoğun kullanıma maruz bölgelerin rekreasyonel çeşitliliği artırılarak kullanım baskısı azaltılabilir. Böylece alanın tümüyle kullanılması sağlanabilir.
- Rekreasyon alanlarındaki yoğunluğu azaltacak ve çeşitlilik sağlayacak alanlar oluştururken, kullanıcıların eğilimleri ve gereksinimleri doğrultusunda kararlar alınmalıdır.
- Alanda oluşturulacak rekreasyon kullanımlar arasında görsel ve fiziksel bağlantılar sağlanmalıdır.
- Tekirdağ kıyı şeridinde işlevlerini sürdürmeyen ya da işlevleri dışında kullanılan alanlar [Yüzüncüyıl] rekreasyonel işlevler için yeniden düzenlenmelidir.
- Tekirdağ kıyı şeridi güçlü yaşam aksları değer artışına ve yoğun talebe sebep olacağından dolayı kıyı kullanımlarını, kıyı çizgisine paralel olarak yığmamak gerekir.
- Yerleşim, sanayi gibi alan kullanımlarının mümkün olduğunca, kıyı şeridinden uzak yer alması, bunların kıyıya ve denize açılımlarının, yollar ve kamu ulaşım sistemleri ile kolaylaştırılması sağlanmalıdır.
- Kıyı arkası mekânının kıyı ile güçlü bağlantısının kurulması ve bu mekânlardan kıyıya yeterince açılımların oluşturması gereklidir.
- Tekirdağ kıyı şeridinde rekreasyonel tesislerin yapılaşma kapasiteleri, kullanım-talep yoğunlukları ve mekansal çözüm standartları göz önüne alınarak belirlenmelidir. Her türlü yapılaşma alanın doğal karakterleri işe bütünleşecek tarzda olmalıdır.

- Alanda mevcut yapılaşma iyileştirilerek bunların dışında, kıyının doğal ve estetik yapısını bozacak yapılaşmadan kaçınılmalıdır.
- Tekirdağ kentinin gelecekteki değişimleri ve gelişimleri düşünülerek yeniden düzenlemesi yapılacak bölgelerde gelişim alanları ayrılmalıdır.
- Tekirdağ kıyı şeridinde yapılacak düzenlemeler, sosyal yaşantıyı geliştirecek şekilde ve kaliteli olmalıdır. Her gelir grubuna ve yaş grubuna hitap etmelidir.
- Her yaş grubunun gereksinimlerine cevap verecek donatı elemanların kullanılması ve kullanılabilir mekanların yaratılması gereklidir.
- Doğal ve yapay çevre bir bütün içinde ele alınarak, estetik değerler göz önünde bulundurularak, nitelikli mekanlar oluşturulmalıdır.
- Bu mekanlar yürümeyi, oturmayı, durmayı, görmeyi, konuşmayı çekici hale getirmeli, spor yapmaya, oyun oynamaya elverişli toplumsal ilişkilerin, gelişmesini sağlayıcı şekilde düzenlenmelidir.
- Alanın mevcut sirkulasyon sistemi tekrar ele alınarak düzenlenmeli, yaya yürüyüşü ve bisikletli dolaşım için elverişli hale getirilmelidir.
- Zorunlu ve hizmet amaçlı geçici girişler haricinde araç girişi engellenmelidir. Mevcut otoparklar yeniden düzenlenerek işlevsel hale getirilmeli, belirli bölgelerde oluşturulacak otoparklarla araçların alan içinde park etmesi sonucunda oluşabilecek rekreasyonel alan kayıpları engellenmiş olur.
- Alanın temizliğine, bakımına ve korunmasına daha fazla önem verilmelidir.
- Doğal kaynakların rasyonel kullanımını açısından, mevcut rekreasyonel alanlarının alt ve üst yapılarının geliştirilmesi hedeflenmelidir.
- Temel amacı kullanıcıların rekreasyonel gereksinimini karşılama işlevine ters düşecek fiyat politikalarından ve kullanımlardan kaçınılmalıdır.
- Alanın kullanım yoğunluğuna paralel olarak doğal ve kültürel yapıda bozulmalar, kirlilik artmaktadır. Bu nedenle kıt ve kırılğan kaynakların sürekliliğinin sağlanabilmesi amacıyla arz-talep ilişkisinin dengeye oturtulması gerekmektedir.

Sonuç olarak; yukarıda getirilen öneriler doğrultusunda Tekirdağ Merkez İlçe Kıyı Şeridi Rekreasyon Alan Planlaması yapılması ve kıyıların kullanımına ilişkin ilkeler ve yöntemler ortaya konarak tek merkezden denetlemenin yapılacağı bir yönetim modeli oluşturulması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Altunkasa F., 1993. "Rekreasyonel Planlama Organizasyonu" Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Genel Yayın No:54, Yardımcı Ders Kitapları Yayın No:4, Adana.
- Aran S., 1970. "Ege ve Akdeniz Sahil Şeridindeki Rekreasyonel Gelişmelerin Tabiatı Koruma ve Peyzaj Açısından Kritiği. Türkiye Tabiatını Koruma Derneği Yayın No: 13, Ankara.
- Akesen, A., 1978. "Türkiye'de Ulusal Parkın Açık hava Rekreasyonu Yönünden Nitelikleri ve Sorunları (Örnek:Uludağ Ulusal Parkı)", İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, No:2484/262, İstanbul.
- Akten, M., 2003. "Isparta İlindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Mevcut Potansiyellerinin Belirlenmesi", Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi Seri:A, Sayı:2, say:115-132 ISSN:1302-7085, Isparta.
- Alkır, G., 1999. "Tekirdağ- Marmara Ereğlisi Arasında Kıyı Kullanımında Turizm Olgusu", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye Coğrafyası Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Altan, T., 1976. "Doğal Peyzaj Elemanlarının Rekreasyona Uygunluğunun Saptanması İçin Matematiksel Bir Değerlendirme Yönteminin Araştırılması ve Güney Kıyı Bölgesine Uygulanması", Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Doktora Tezi, Adana.
- Anonim, 1987. Meydan Larousse Genel Kültür Ansiklopedisi, C.7, S:276-277 Meydan Gazetecilik ve Neşriyat Ltd., İstanbul.
- Anonim, 2000. "2000 Tekirdağ Turizm Envanteri", T.C: Tekirdağ Valiliği İl Turizm Müdürlüğü, Tekirdağ.
- Anonim, 2001a. "Ansiklopedik Çevre Sözlüğü", Türkiye Çevre Vakfı Yayınları, TÇV.Yayın No: 142, ISBN: 975-7230-56-2, Ankara.
- Anonim, 2001b. "Tekirdağ İli Çevre Durum Raporu", T.C. Tekirdağ Valiliği Çevre İl Müdürlüğü, Tekirdağ.
- Anonim, 2001c. "Tekirdağ İli Bitki Örtüsü", <http://www.tekirdag.gov.tr>
- Anonim, 2002. "Tekirdağ İli 1/5000 Nazım İmar Planı ve 1/1000 Uygulama İmar Planı ve Raporları", Tekirdağ Belediyesi, Promer Planlama, İstanbul.
- Anonim, 2003a. "Yaşayan Tekirdağ",T.C. Tekirdağ Valiliği, Tekirdağ.

- Anonim, 2003b. “Tekirdağ Tarım Master Planı”, İl Tarım ve Kırsal Kalkınma Master Planlarının Hazırlanmasına Destek Projesi, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Ankara.
- Anonim, 2005a. “Tekirdağ Turizm Envanteri ve Turizmi Geliştirme Planı”, Tekirdağ Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Tekirdağ.
- Anonim, 2005b. Devlet Meteoroloji İşleri Müdürlüğü, Tekirdağ Meteoroloji İstasyonu 1970-2005 Yılları İklim Verileri, Ankara.
- Anonim, 2005c. KGM, “Karayolları Genel Müdürlüğü”, Ankara, 2005.
- Anonim, 2006a. “Tekirdağ İli Uydu Görüntüleri” Google Earth [Free Version], Europa Technologies, NASA.
<http://earth.google.com/download-earth.html>
- Anonim, 2006b. “Tekirdağ İmar Planları Tarihçesi”, Tekirdağ Belediyesi, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Tekirdağ.
- Anonim, 2007. “Tekirdağ Fotoğraf Galerisi”, Tekirdağ Belediyesi, Tekirdağ.
<http://www.tekirdag.bel.tr/fotograflar.asp>
- Atik, M., Altan, T., Artar, M., 2002. “Güney Antalya Bölgesi Örneğinde Günübirlik Kıyı Kullanımlarının Mevcut Çevre Uygulamaları”, Türkiye’nin Kıyı ve Deniz alanları IV. Ulusal Konferansı 5-8 Kasım 2002, İzmir.
- Ay, B., 1996. “Kıyı Alanları İle İlgili Mevzuat, Kıyı Kentlerinin Sorunları ve Kıyı Planlamasına Işık Tutacak İlkelerin Saptanması”, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Bayraktar, A., 1975. “Ege Kıyılarında Bazı Tatil Köylerinde Peyzaj ve Rekreasyon Planlamasının Etüdü ile Turizm Gelişmesinde Bu Bakımdan Önemli Esasların Tesbiti”, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayın No:249, İzmir.
- Buchwald, K., Harfst, W., Krause E., 1973. “Gutachen für einen Landschaftsrahmenplan, Bodensee Baden-Württemberg Ein Beitrag zur regionalen Entwicklung im Baden-Württembergischen Bodensegebiet”, Ministerium für Ernährung Landwirtschaft und Umwelt Baden-Württemberg, Stuttgart.
- Burton, T.L., 1967. “Outdoor Recreation Enterprises in Problem Rural Areas”, Studies in Rural Land Use, Report No:9, Department of Economics, Wye College, Kent.
- Burton, T., 1978. “Leisure In Post-Industrial Canada”, Congre Canadien-sur la Recherche en Loisirs, p:10-11, Ottawa.
- Clawson, M., Knetsch, J.L., 1978. “Economics of Outdoor Recreation”, The John Hopkins University Pres, Baltimore, 1978.

- De Grazia, S., 1970. "Some Reflections on the History of Outdoor Recreation", Element of Outdoor Recreation Planning, Ann Arbor: Michigan State University Press.
- Demirel, Ö., 1997. "Çoruh Havzası [Yusufeli Kesimi] Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma", Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi, Trabzon.
- Driver, B.L., Tocher, S.R., 1970. "Towards a Behavioral Esthetics: Recreational Engagement, with Implications for Planning", Element of Outdoor Recreation Planning, Ann Arbor: Michigan State University Press.
- Ergin Ş., 1979. "Rekreasyon ve Rekreasyonel Planlamanın Yakın Çevre İntegrasyonu. Çevre Yapı ve Tasarım. Çevre ve Mimarlık Bilimleri Yayını, Ankara.
- Erinç, S., 1971. "Jeomorfoloji II", İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- Gold S.M., 1980. "Recreation Planing and Design. McGraw-Hill Book Comp., 322 pg, New York.
- Gökçen, B., 2001. "Trafığe Kapalı Bölgelerde Kent Donatı ve Mobilyalarına Çevre Tasarımı Açısından Bir Yaklaşım", Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gülez, S., 1979. "Doğu Karadeniz Kıyı Şeridinde Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması ve Değerlendirilmesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Doktora Tezi, Trabzon.
- Gülez S., 1990. "Orman İçi Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması İçin Geliştirilen Bir Değerlendirme Yöntemi" İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri: A, Cilt:40, Sayı:2, s:132-148, İstanbul.
- Günen R., 1992. "Belgrad Ormanı'na Yönelik Rekreasyon Talebinin Analizi ve Planlama İlkeleri", İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Güngör, S., Arslan, M., 2004. "Turizm ve Rekreasyon Stratejileri İçin Swot Analizi, Görsel Kalite Değerlendirmesi, Turizm Tesislerinin Beğenilirliği ve Turizm Tesisleri Durum Analizi Uygulaması: Beyşehir İlçesi Örneği", Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi 18[33], syf:68-72, Isparta.
- Gürpınar, E., 1994. "Bir Çevresel Analiz Örneği TRAKYA", Der Yayınevi, 232 s, ISBN 975-353-041-2 , İstanbul, 1994.
- Güven, S., 1996. "Toplumbiliminde Araştırma Yöntemleri", Ezgi Kitapevi, Bursa.

- Kaplan, A., 1995. "Doğal ve Kültürel Değerlerce Zengin Kıyı Mekanlarına Yönelik Peyzaj Planlama Yönteminin Foça Örneğinde Ortaya Konulması Üzerinde Araştırmalar" Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı- Doktora Tezi, 10-3100-0000-094, İzmir.
- Karabey, H., 1978. "Kıyı Mekanının Tanımı, Ülkesel Kıyı Mekanının Düzenlenmesi İçin Bir Yöntem Önerisi", Mimar Sinan Üniversitesi, Mimarlık Bölümü Yayın No:2, İstanbul.
- Kelkit, A., 1996. "Tortum Gölü ve Şelalesinin Rekreatif Alan Kullanım Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma", Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi, s:138, Adana.
- Kelkit A., Özel, E., 2004. "A Study On Determination Of Recreational Demands And Inclinations Of City People Of Canakkale", The International Journal of Urban Labour and Leisure, 6[1].
- Kelkit, A., Ak, T., 2006. "Coastal Land Use Planning: A Case Study of Kordonboyu [Çanakkale]", Journal of Coastal Research, 22-4 pg:951-957, West Palm Beach, Florida.
- Kırzioğlu, I., 1980. "Rekreasyon Planlamasının Temel Prensipleri", Doktora Ders Notları, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Erzurum, 1980.
- Kırzioğlu, I., 1983. "Keban Baraj Gölü ve Yakın Çevresi Rekreatif Alan Kullanımı Planlaması", Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Doktora Tezi, Erzurum.
- Kızılkaya, B., 1996. "Kıyı Mekanı Kullanımları ve Tekirdağ Örneği", Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir Bölge Planlama Bölümü Lisans Tezi, İstanbul.
- Kiemstedt, H., 1967. "Zur Bewertung der Landschafts für die Erholung", Beitrage zur Landespflege, Sonderheft 1, Stuttgart.
- Klee, A., G., 1999. "The Coastal Environment", Toward Integrated Coastal and Marine Sanctuary Managment", New Jersey, USA.
- Korkut, A., 1993. "Trakya Bölgesi Doğal Bitki Örtüsünde Peyzaj Planlama Çalışmaları Yönünden Değerlendirilebilecek Bazı Bitkisel Materyalin Saptanması", Doğa, Tr. J. Of Agriculture and Forestry 17,2: 315- 330, Ankara 1993.
- Korkut, A., B., 1997. "Tekirdağ Kıyı Şeridi Tatil Sitelerinin Peyzaj Mimarlığı İlkeleri Yönünden İrdelenmesi", Tekirdağ Çevre Koruma Vakfı, No:1, Tekirdağ.
- Korkut A., Yetim L., Özyavuz M., 2002. "Tekirdağ Sahil Şeridinin Kıyı Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi", Türkiye'nin Kıyı ve Deniz alanları IV. Ulusal Konferansı 5-8 Kasım 2002, 577-589, İzmir.

- Korkut, A., Şişman, E., Yetim, L., Özyavuz, M., 2006. “Peyzaj Planlama Çalışmalarında Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kullanım Olanaklarının Tekirdağ Kıyı şeridi Örneğinde İncelenmesi” Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Projesi No: 524, Edirne. [Tamamlanmış]
- Kulalı, B., 1989. “İstanbul-Darıca Kıyılarının Kentsel Planlama Çerçevesi İçinde Rekreasyonel Özellikleri ve Planlama İlkeleri”, Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir Bölge Planlama Bölümü, Lisans Tezi, İstanbul.
- Kurum, E., 1992. “Beynam Muhafaza Ormanı ve Yakın Çevresinin Ankara Kenti Rekreasyon Sistemi Açısından Koruma, Kullanım ve Planlama İlkelerinin Saptanması Üzerinde Bir Araştırma”, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.
- Lovejoy D., 1973. “Land Use and Landscape Planning. International Textbook Comp. Ltd., 308 pg, Edinburgh.
- Müderrişoğlu, H., 2002. “Açık Hava Rekreasyonunda Taşıma Kapasiteleri-Rekreasyonel Kullanım İlişkilerinin İncelenmesi” İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul.
- Müderrişoğlu, H., Yerli, Ö., Turan, A.A., Duru, N., 2005. “ROS [Rekreasyonel Fırsat Dağılımı] Yöntemi ile Abant Tabiat Parkı’nda Kullanıcı Memnuniyetinin Belirlenmesi”, Tarım Bilimleri Dergisi, 11 [4] Syf: 397-405. Ankara.
- Özaydın, G., Erbil, D., Ulusay, B., 1991. “Kamusal Mekanları Tasarımının Tamamlayıcısı Olarak Bildirişim Öğeleri-İstiklal Caddesinde Reklam ve Afiş Panoları ile İlgili Bir Araştırma”, Kamu Mekanları Tasarımı ve Kent Mobilyaları Sempozyumu [15-16 Mayıs 1989], Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, İstanbul.
- Özcan, Ü., 1983. “Kıyılarda Yanlış Kullanımların Çevresel Etkileri ve Sosyal Maliyetler”, Ülkesel Kıyıların Korunması, Planlanması, Düzenlenmesi Kolokiyumu, K.Ü. Mimarlık Fakültesi: 36-52, Trabzon.
- Özer, P.,T., 2007. “Kentsel Alanlarda Görsel Kirlilik:Tekirdağ Örneği”, Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, s:66-114, Edirne.
- Özgüç, N., 1977. “Tatil Evleri”. Şehircilik Enstitüsü Dergisi 14:69-92, İTÜ Mimarlık Fakültesi, İstanbul.
- Özkan, B., 1983. “Kıyı Rekreasyonu Değerlendirme Ölçütleri ve Bunlara İlişkin Yöntemin Kuzey Ege Kıyılarında Uygulanması Üzerinde Bir Araştırma”, Doğa Bilim Dergisi:Tarım ve Ormancılık, Cilt: 7, s:55-62.
- Özkan B.M., 2001. “Kentsel Rekreasyon Alan Planlaması” Ege Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, İzmir.

- Pehlivanoğlu, M.T., 1976. "Rekreasyon ve Ormaniçi Rekreasyon Planlaması", İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, 26, 2, s:142, İstanbul.
- Pehlivanoğlu, M.T., 1986. "Belgrad Ormanının Rekreasyonel Potansiyeli ve Planlama İlkelerinin Saptanması", İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul.
- Sayan, S., 1990. "Antalya Kenti Kıyı Bandının Gezi [=Promenad] Alanı Olarak Değerlendirilmesi", Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Seymen, Ü.B., Koç, H., 1996. "Türkiye'de Kıyı Yerleşmelerinde Tatil Konutları", T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaeresi Başkanlığı Konut Araştırmaları Dizisi, No:17, 417 s, Ankara.
- Simonds J.O., 1983. "Landscape Architecture" McGraw-Hill Inc, 187pg, New York.
- Sümer, M., 1970. "Tekirdağ'ın Eski Günleri", Tekirdağ Halk Eğitim Yayınları:1, Yeni Hamle Matbaası, s:69-70, İstanbul.
- Sowman, M.R., 1987. "A Procedure For Assessing Recreational Carrying Capacity of Coastal Resort Areas", Lanscape and Urban Planning, 14, p:331-344.
- Süel A., 1983. "Rekreasyon Planlamasında Genelleme" Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Yayın No:26, 32 s, İzmir.
- Sümbüloğlu K., Sümbüloğlu, V., 1993. "Bioistatistik", Özdemir Yayıncılık, 4. Baskı, s:297, Ankara.
- Şişman, E.E., Yetim, L., 2004. "Tekirdağ Kentinde Donatı Elemanlarının Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi", Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Dergisi B Serisi, Fen Bilimleri, Cilt: 5, Sayı:1, s.43-51, Edirne.
- Taner T., 1989. "Turizm ve Rekreasyon Alanlarını Planlama İlkeleri" Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi, MM/ŞBP-89 EY 186, İzmir.
- Tanrıverdi , F., 1973. "Kuzeydoğu Karadeniz Yöresi Rekreasyon Planlamasında Peyzaj Etüdleri", Atatürk Üniversitwsi Yayın No: 292, Ziraat Fakültesi Yayın No: 143, Ankara Basım ve Ciltevi, Ankara.
- Tolunay A., Alkan H., Korkmaz M., 2004. "Isparta Tarihi Ayazmana Mesireliği'nin Açık hava Rekreasyonu Açısından Kullanıcı Özellikleri", Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi ISSN:1300-7668, Cilt:8, Sayı:1 Syf:59-70, Isparta.

- Toprak, Z., 1990. “Kıyı Yerleşimlerinde Turizm Faaliyetleri ve Belediyelerin Karşılaştıkları Sorunlar: Çeşme Belediyesi Örneği”. Amme İdaresi Dergisi Cilt:24, Sayı:4 Syf:111-129, Ankara.
- Turan, B.,Z., 1999. “Kentsel Kıyı Kullanımı-Kıyı Yönetimi”, EgeMimarlık Dergisi, 1999/1, Syf:11, İzmir.
- Uzun, G., 1990. “Peyzaj Mimarlığı’nda Su Kullanım Tekniği”, Ders Kitabı No:43, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Adana.
- Uzun G., Altunkasa M.F., 1997. “Rekreasyonel Planlamada Arz ve Talep” Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Genel Yayın No:6, Yardımcı Ders Kitapları Yayın No:1, Adana.
- Wiegand, H., 1980. “Plans and Proposals for the Regeneration of Berlin’s Riverbanks and Shorelines”, Garten Landschaft : , p:41-44, Germany.
- Yetim, L., 2003. “Tekirdağ İli Kıyı Şeridi Alan Kullanım Kararlarının İrdelenmesi üzerine Bir Araştırma”, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ.
- Yılmaz, S., 2004. “Serçeme Vadisinin Rekreasyonel Kullanım Potansiyelinin Belirlenmesi” Ekoloji Dergisi, Cilt:13, No:51, 1-6, İzmir.

EKLER

**Ek 1. Kullanıcıların Rekreatyonel Eğilimlerinin ve Gereksinimlerinin
Belirlenmesine İlişkin Anket Formu**

Anket no:

Tarih:

Bu anket çalışması Tekirdağ İli Merkez İlçe Kıyı Rekreasyon Potansiyelini belirlemek ve buna bağlı olarak geleceğe yönelik öneriler getirmek amacıyla Tekirdağ Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü tarafından yapılmaktadır. İlginiz için teşekkür ederiz.

PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜM BAŞKANLIĞI

Not: Rekreasyon, boş ya da serbest zamanların arzulanan biçimde değerlendirilmesine ilişkin her türlü faaliyettir.

TEKİRDAĞ KIYI REKREASYON ALANININ KULLANICILARINA İLİŞKİN SOSYO-EKONOMİK BİLGİLER

1.Cinsiyet: Kadın Erkek

2.Yaş: 18-25 26-35 36-40 45<

3.Eğitim Durumu:

- İlköğretim Lise Yüksekokul
 Üniversite Lisansüstü

4.Meslek:

- İşçi Esnaf Ev Kadını Memur Özel Sektör
 Çiftçi Öğrenci Emekli Serbest Meslek

5.Aylık Gelir:

- 250 milyondan az 250-500 milyon 500-750 milyon
 750 milyon-1 milyar 1-1,5 milyar 1,5 milyardan fazla

6.Yaşadığımız Yer:

- Tekirdağ Merkez Tekirdağ'ın İlçesi
 Tekirdağ'ın Köyü Diğer İl ve İlçeler

7. Yaşadığımız konut tipi?

- Müstakil [Bahçesiz] Müstakil [Bahçeli] Apartman Site

8.Tekirdağ'da ne kadar süredir yaşıyorsunuz?

- 6 ay 1 yıl 1-5 yıl 5-10 yıl 10<

TEKİRDAĞ KIYI REKREASYON ALANINA ERİŞEBİLİRLİĞE İLİŞKİN BİLGİLER

9. Tekirdağ Kıyı Şeridinde rekreasyon amaçlı en çok nereye gidiyorsunuz?

- Değirmenaltı Mevkii Merkez(Barış ve Özgürlük Parkı)
 Yüzüncü Yıl Mevkii Altınova

Bundan sonraki soruları yukarıdaki soruda seçmiş olduğunuz alan için cevaplayınız.

10. Rekreasyon alanına nasıl gidiyorsunuz?

- Yaya Bisiklet Özel araç Toplu taşıma aracı

11. Toplu taşıma araçları ile alana ulaşım olanağı sizce yeterli mi?

- Evet Hayır

12. Yaşadığımız yerin alana uzaklığı?

- 0-5 km 5-10 km 10-50 km 50 < km

13. Alana Güvenli Giriş –Çıkış Olanağı Yaratılmış mı?

- Evet Kısmen Hayır

ALANIN KULLANIM ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

14. Alana kimlerle birlikte geliyorsunuz?

- Yalnız Ailemle Akrabalarımle Arkadaşlarımla Diğer

15. Yaklaşık kaç kişi birlikte geliyorsunuz?

- 1-4 kişi 4-7 kişi 7-10 kişi 10 <

16. Alanı hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?

- Haftada 1'den çok Haftada 1 defa 15 günde 1 defa
 Ayda 1 defa Yılda 1 defa

17. Genelde hangi günler kullanıyorsunuz?

- Hafta içi (Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe, Cuma)
 Hafta sonu (Cumartesi, Pazar)
 Hem Hafta içi hem hafta sonu

18. Genelde hangi saatlerde kullanıyorsunuz?

- 7.00-12.00 12.00-17.00 17.00-21.00 21.00-24.00

19. Hangi mevsimlerde kullanıyorsunuz?

- İlkbahar Yaz Sonbahar Kış

20. Alana bir gelişte ortalama ne kadar zaman geçiriyorsunuz?

- 0-2 saat 2-4 saat 4-6 saat 6-10 saat

ALANIN KULLANICI TARAFINDAN DEĞERLENDİRMESİNE İLİŞKİN BİLGİLER

21. Alanın doğal ve kültürel yapısı bakımından hangi özelliği sizce ön plandadır?

- Kentsel Kırsal Ticari Rekreasyonel

22. Açık yeşil alan ile yapılar arasındaki ilişki sizce nasıldır?

- Açık yeşil alan ağırlıklı Yapı ağırlıklı

23. Alanı tercih etme nedeniniz?

- Konumu (deniz kıyısı) Ulaşım kolaylığı
 Ekonomik olma özelliği Açık alan özelliği
 Aktivite olanakları Doğal ve kültürel özellikler

24. Alanı hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?(İlginizi çeken ilk 3 aktiviteyi sıralar mısınız?)

- Yürümek-bisiklet turları Alışveriş Spor aktivitesi
 Suya bağlı aktiviteler Oturmak, dinlenmek Piknik ve kamp aktivitesi
[yüzme, balık tutma vb.] Manzara seyri

25. Seçtiğiniz Alanı Donatı Elemanları Yönüyle Nasıl Değerlendirirsiniz?

	Yeterli	Yetersiz	Bakımlı	Bakımsız
Aydınlatma Elemanları				
Bilgi-İletişim-Reklam Panoları				
Bitki Kapları/Saksı				
Çeşme				
Çocuk Oyun Alanı				
Çöp Kutusu				
Gölgeleme Elemanları				
Süs Havuzu				
Otopark				
Oturma Elemanları/Bank				
Plastik Öge/Heykel				
Spor Alanı				
Tuvalet				
Yürüyüş Parkuru				

Ek 2. Tekirdağ Merkez İlçe Kıyı Şeridi Görsel Analiz Paftası

ÖZGEÇMİŞ

1979 yılında Edirne ili Uzunköprü ilçesinde doğdu. İlkokul eğitimini Şinasi İlkokulu'nda, ortaokul eğitimini Gazi Turhan Bey Ortaokulu'nda tamamladıktan sonra Anadolu Öğretmen Lisesi sınavlarını kazanarak başlamış olduğu Edirne Anadolu Öğretmen Lisesi'ndeki lise eğitimine Uzunköprü Lisesi'nde devam ederek 1997 yılında Uzunköprü Lisesi'nden mezun oldu. 1998 yılında Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde başlamış olduğu üniversite eğitimini 2003 yılında başarı ile tamamlayarak "Peyzaj Mimarı" unvanını aldı.

2004 yılında Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda başladığı yüksek lisans eğitiminin tez aşamasında olup, "Tekirdağ Merkez İlçe Kıyı Şeridi Rekreasyon Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma " konusu üzerine çalışmaktadır. 2005-2007 yılları arasında Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda "Araştırma Görevlisi" olarak görev yaptı. 2007 yılında Namık Kemal Üniversitesi Rektörlüğü Yapı İşleri Dairesi'nde "Peyzaj Mimarı" olarak başladığı görevine halen devam etmektedir.

